

Onsdagen den 13 april

Kl. 09.00–12.29
13.00–16.15

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 23 mars justerades.

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:21 för torsdagen den 7 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från arbetsmarknadsutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:514

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:514 Högskolebehörighet från alla nationella gymnasieprogram
av Daniel Riazat (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 april 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 12 april 2016

Utbildningsdepartementet

Aida Hadzialic

Interpellation 2015/16:528

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:528 FN-ambassadörernas besök

av Karin Enström (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 april 2016.

Prot. 2015/16:91
13 april

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 12 april 2016
Utrikesdepartementet
Isabella Lövin (MP)
Enligt uppdrag
Håkan Åkesson
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:534

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:534 Förtida stängning av ytterligare kärnkraftverk

av Mattias Bäckström Johansson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 april 2016.

Energiministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 11 april 2016

Miljö- och energidepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott: 2015/16:FPM70 Meddelande om samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter *KOM(2016) 127* till arbetsmarknadsutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2015/16:157 till konstitutionsutskottet

2015/16:158 till trafikutskottet

2015/16:160 till miljö- och jordbruksutskottet

Motioner

2015/16:3376 till finansutskottet

2015/16:3366, 3385 och 3387 till kulturutskottet

2015/16:3365 till finansutskottet

2015/16:3373 till socialutskottet

2015/16:3372, 3381 och 3383 till socialutskottet

2015/16:3382 till utbildningsutskottet

2015/16:3368 och 3369 till finansutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Prot. 2015/16:91
13 april

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Justitieutskottets betänkanden
2015/16:JuU18 Straffrättsliga frågor
2015/16:JuU20 Polisfrågor

Kulturutskottets betänkanden
2015/16:KrU8 Folkbildning och spelfrågor
2015/16:KrU10 Kultur för alla

Försvarsutskottets betänkanden
2015/16:FöU9 Det omarbetade direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet
2015/16:FöU11 Genomförande av det omarbetade direktivet om explosiva varor

§ 7 En fossilberoende transportsektor

*En fossilberoende
transportsektor*

Trafikutskottets betänkande 2015/16:TU9
En fossilberoende transportsektor
föredrogs.

Anf. 1 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! För mig är det här en högtidsstund. Detta är en av de absolut viktigaste saker vi har att göra här i parlamentet.

Sverige har varit en stor föregångare när det gäller att minska klimatutsläppen. Vi var först med koldioxidskatt. Vi har jämfört med andra länder mycket järnvägstransporter på spår. Det finns många andra avseenden där vi har gjort reformer. Vi har ordnat en samhällsomvandling och ett samhällsbygge, och jag vill hävda att detta egentligen är en del av den svenska modellen. Utvecklingen av vårt välstånd ska inte ske på bekostnad av andra, vare sig människor som lever nu eller kommande generationer.

Då är det helt centralt att vi byter drivlina i transportsektorn. Vi ska fasa ut fossila drivmedel eller, som statsministern uttryckte det i regeringsförklaringen, bli ett av världens första välfärdsländer som blir fossilbränslefrött. Det var också Sveriges löfte i klimatförhandlingarna. Det är helt centralt.

Många ser det som ett hot: Vad är det jag inte kan göra framöver när det gäller flyg, personbil och så vidare? Jag ser det som en enorm möjlighet, men det är alltid svårt att veta vad som finns på krönet när man står där precis innan man har nått upp till det. Jag tror att möjligheterna att bygga upp en transportsektor och ett samhälle som inte är beroende av olja ger oss lika stora möjligheter som när Sverige växte från att vara ett fattigt bondeland till att bli ett modernt industriland. Det är de positiva möjligheterna.

Det finns också hot om vi inte klarar vår uppgift – om vi inte vågar gå upp till krönet och se vad som finns på den andra sidan. Jag vill använda en metafor som kanske är lite sliten men som passar i sammanhanget. Om man ser till de globala utsläppen är vi fortfarande likt Titanic i full fart på

väg mot en katastrof för mänskligheten. Det var just detta folk blev varse inför klimattoppmötet i Paris. Sverige agerade där föredömligt och bestämde sig tillsammans med andra länder för att vår ambition ska vara att maximera temperaturhöjningen till en och en halv grad. Vi måste vända utvecklingen.

Vår vardagliga verksamhet i trafikutskottet när vi diskuterar nya järnvägar och hur vi ska se på nya bränslen är egentligen själva kärnpunkten i detta. 78 procent av den oljeimport Sverige har går till transportsektorn. Om man inte bara räknar inrikestransporter utan även hälften av de utrikesresor och den sjöfart som Sverige genererar är det 40 procent av klimatpåverkan.

Vad gör vi då åt detta? Lyckligtvis tillsatte den förra regeringen – som jag kanske inte alltid prisar, utan jag har många synpunkter på vad den gjorde och inte gjorde – en utredning om fossilfrihet på väg. Det var väldigt bra gjort. Då fick man hela vetenskapssamhället, aktörerna inom bilbranschen och så vidare på tå: Vad är det nu vi ska göra? Utredningen är grundlig. Det mesta i förslagen är ganska bra, men inte riktigt allt. Utredningen är remissbehandlad, förslagen är färdiga och det är dags att ta itu med detta och göra verklighet av det.

Samarbetsregeringen har börjat med stadsmiljöavtal för att ge kommunerna en möjlighet att ta sitt ansvar. Det är en ganska central del. Även om vi ibland tycker att vi är progressiva och energiska och att vi är i framkant är det kommuner och städer i världen som går i spetsen för omställningen. Det är inte konstigt, för det är lokalt man först känner av översvämningar, extremväder, källare som vattenfylls och när något händer med metron i New York. Det blir nog en tankeställare för många.

Det är där kraven reses: Ge oss möjligheter att tillsammans med våra medborgare utforma ett transportsystem som inte påverkar klimatet negativt! Ge oss möjlighet till den omställning i staden som behövs! Mycket kan de göra själva, men vissa saker kan vi bidra med. Då är stadsmiljöavtalet viktigt.

Jag skulle vilja sammanfatta utredningen och även det som är påbörjat i Regeringskansliet som tre saker. Det handlar självklart om att byta bränsle, men det har vi talat om rätt länge. Jag ska återkomma till vad vi behöver göra där. En del av detta ligger inom vårt beredningsområde, men rätt mycket tillhör andra utskott i riksdagen.

Det handlar framför allt om att byta transportslag. Det har vi börjat med i trafikutskottet när vi påpekar möjligheten att fördubbla kollektivtrafikandelen. Om det sker i relation till personbil och flyg är det kanske det snabbaste och mest effektiva man kan göra för att nå en fossiloberoende transportsektor.

Förnybara bränslen är förvisso bra, och jag tror att elektrifiering av trafik i städer har stor potential. Men oljans förtjänst och förbannelse är att den är så energität. Man får ut så mycket krut ur den när man använder den. När det gäller förnybara drivmedel finns det inte potential att ta ut så mycket att vi kan ersätta all den diesel och bensin som vi använder i dag.

Vi har miljömål i skogen. Vi vill använda åkermarken för att odla mat. Det gör att det finns en begränsning tekniskt, biologiskt och ekologiskt för hur mycket förnybart som kan tas ut. Därför är ett byte av transportslag kanske det allra viktigaste.

Vi måste dock också byta vanor, och då menar jag för både gods och personer. Vi måste ha ett transportsnålt samhälle, och vi måste ha ett samhälle som inte bygger på att det finns tillgång till billig olja och att det alltid kommer att finnas det. Det kommer det inte att göra, även om oljepriset är lågt nu.

Jag gjorde en reflektion när jag försökte fördjupa mig i detta. Vad är det som gör att man över huvud taget funderar på tanken att lägga ned Findus i Bjuv, i den del av Sverige som jag kommer ifrån? Årtodlingen är en viktig del – om jag nu ska övergå till ett helt annat ämne – för att få ett kretslopp i jordbruket. Efter ärtsådden är det enkelt att odla andra grödor, så årtodling är viktig. Hur kan man komma på denna tanke?

När jag skulle sätta mig in i detta lite mer insåg jag att mycket av de arter som tas fram av Findus i Bjuv säljs i södra Europa. Sedan äter vi arter som importerats någon helt annanstans ifrån – långt borta. Hur är detta möjligt? Det är möjligt för att man inte betalar kostnaderna för det man ger upphov till när man kör lastbil. Det är för billigt att använda olja.

Det finns dock möjligheter, och där ligger Sverige i framkant. Vi har en potential som många andra länder avundas oss. Jämfört med resten av Europa är det bara Sverige och Finland som har så pass mycket skog. Även om man inte kan ta ut särskilt mycket är skogen en källa som vi absolut måste använda mycket mer när det gäller att försörja oss med drivmedel. Vi har teknik som gör att vi kan använda biogas från rötresten, avlopp och biologiska processer där vi i dag inte har en särskilt smart användning.

Det kan vi använda. Vi har teknik och företag som kan hjälpa oss att utveckla oss så att vi inte bara klarar av att nå målen för en fossiloberoende transportsektor utan faktiskt också kan spela roll i andra delar av världen. Tillsammans med den fordonsindustri som finns i Sverige kan vi utveckla koncept och ha en testsajt som kan göra att vi kan visa andra länder hur man gör. Det här är, som jag uppfattar det, en naturlig del av Sveriges nyindustrialiserings- och exportstrategi.

Vi i trafikutskottet äger inte alla delar i den här processen, men till exempel kan vi promota och se till att EU:s direktiv om infrastruktur för förnybara drivmedel kommer på plats så att det finns rikstäckande nät för gas och el som kan ersätta fossila bränslen.

Jag är stolt och glad över att vara en del av den här processen. Med ledning av det yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 2 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i trafikutskottets betänkande nr 9 punkterna 1–8. Från Socialdemokraternas sida har vi en reservation under punkt nr 9, och det är reservation nr 8. Det är många åttor och nior här. Den reservationen står vi naturligtvis bakom, men för tids vinnande avstår vi från att yrka bifall till den. Jag återkommer med skälen till reservationen lite senare.

Nu har vi en debatt om trafikens miljö- och klimatpåverkan. En sådan debatt kan bli hur teknisk och intressant som helst och alldeles underbar. Men om man har en sådan debatt tror jag också att det är viktigt att man funderar på bakgrunden till varför vi diskuterar de här frågorna.

För mig, och jag tror också för många av er andra som är politiskt aktiva, grundar sig denna fråga, precis som många andra politiska frågor, i rättvisa, goda livsmiljöer, solidaritet med folk i andra delar av världen och ett samhällsbygge där medborgare känner sig trygga och kan utvecklas och se framtiden an med tillförsikt. I ett sådant perspektiv är det klart att transporterna både i det lilla och det stora har stor betydelse för enskilda människor och för företag. Men de utsläpp som transporterna bidrar med och har bidragit med under lång tid i våra samhällen innebär också livs begränsningar för enskilda och för hela samhällen.

Listan på konsekvenser av klimatförändringarna kan göras lång. Det handlar om förändringar som kan vara katastrofala för enskilda samhällen. Extrem torka och havsnivåförändringar kan ödelägga livsbetingelserna för hela samhällen. Men det handlar också om effekterna här på hemmaplan inom en rad områden. Hälsa, jordbruk, biologisk mångfald och turism är några av de områden som påverkas om vi inte gör någonting åt klimatförändringarna.

Tyvärr har vi i många delar av världen i beslutande församlingar alltför länge sett denna utveckling utan att göra någonting. Det finns nu en större uppslutning kring att vi behöver göra någonting. Klimatavtalet i Paris är ett tydligt steg framåt, men klimatavtalet i Paris förutsätter att vi på hemmaplan gör det som behöver göras.

Detta är en av de viktigaste frågorna för våra samhällen framöver. Det är precis som föregående talare sa, att frågan om en fossilfri transportsektor är en av de viktigaste uppgifterna som vi här i denna kammare har att ta oss an. Det är en mycket högt prioriterad fråga för regeringen, och jag ser till min glädje att det också engagerar riksdagens övriga partier. Jag ser det på motionsfloran. Det ska sägas att jag inte heller trodde någonting annat innan betänkandet kom och motionerna lades fram. Jag är övertygad om att alla partier tycker att detta är en viktig fråga. Men man måste gå från att tycka att det är en viktig fråga till att vidta åtgärder för att det ska hända någonting i frågan.

Flera saker behöver göras för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Vi måste använda våra transporter smartare. Vi måste flytta över gods från väg till järnväg och sjöfart. Fossila bränslen måste bytas ut mot hållbara bränslen, och transportsektorn behöver elektrifieras i högre grad.

För oss socialdemokrater är det glädjande att vi nu i regeringsställning tillsammans med Miljöpartiet kan realisera en hel del av de förslag som kom fram i utredningen om fossilfrihet på väg. Jag tänkte nämna några exempel.

Klimatklivet är en satsning som regeringen har fattat beslut om och som handlar om nästan 2 miljarder kronor totalt mellan 2015 och 2018. Det kan användas och används i stor utsträckning för att bygga ut laddinfrastrukturen, men det kan också användas och används för att produktionen av biogas ska byggas ut.

Stadsmiljöavtalen innebär 500 miljoner kronor per år mellan 2015 och 2018 och används för att göra lokala och regionala investeringar bland annat i kollektivtrafik i tätort.

När det gäller kollektivtrafiken är tågtrafiken betydelsefull, och för att den ska fungera är underhållet väsentligt. 1,24 miljarder per år för åren 2016–2018 avsätter regeringen för ökat underhåll.

Jag ska säga att det var olyckligt att den borgerliga alliansen tillsammans med Sverigedemokraterna bromsade de här satsningarna under 2015 genom att fälla regeringens budget. Men det är bra att man nu tycks ha kommit på bättre tankar.

Samtidigt med en utveckling av tågtrafiken arbetar också regeringen med att göra godstrafiken på väg mer miljömässigt hållbar. Utredningen om fossilfrihet på väg föreslog förändringar så att trafik med tyngre lastbilar kan tillåtas på lämpliga delar av vägnätet. Ni är väl medvetna om i den här kammaren att regeringen har fattat beslut om att tillåta 64 ton, och nu går vi vidare med 74 ton.

Utredningen föreslog också att en kilometerskatt skulle utredas. Regeringen har tillsatt en utredning om att införa en vägslitageskatt, och den ska vara klar under 2016. Den här frågan är viktig både i det här perspektivet men också i perspektivet att vi ska få ordning och reda på våra vägar när det gäller konkurrensen.

Regeringen har gett Transportstyrelsen i uppdrag att föreslå hur miljözonsbestämmelserna kan utvecklas. Det pågår försök med elvägar på två ställen i Sverige. Under 2017 kommer vi att få svar på hur den tekniken kan användas och vad som krävs för att den ska implementeras i större skala.

Regeringen höjde anslaget för supermiljöbilspremien med 132 miljoner kronor för 2015 och med 94 miljoner kronor för 2016. Det innebär att de allra renaste bilarna, elbilarna, får den högsta premien.

Utredningen om fossilfrihet på väg lämnade två alternativa förslag när det gällde införandet av ett bonus–malus-system. Regeringen tittar på det här nu för att se vilket system vi ska införa och hur vi ska införa det.

För att nå målen om en fossiloberoende fordonsflotta måste vi våga använda oss av alla instrument. Två andra instrument som utredningen nämnde var koldioxidskatt och skatt på flygresor. Vi såg att priserna på bensin och diesel sjönk, och det är viktigt att vi vågar agera för att upprätthålla omställningstrycket på fordonsflottan. En skatt på flygresor vet jag att den borgerliga alliansen i den här kammaren inte ens vill titta på eller utreda.

Det är viktigt att vi vågar se alla de instrument vi har till vårt förfogande för att kunna fatta rätt beslut. Det leder mig till att kommentera den reservation som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i betänkandet.

Vi delar utskottsmajoritetens bedömning att också flyget behöver ställa om och bli mer miljövänligt. Det blir därför lite av att slå in öppna dörrar när man gör ett tillkännagivande till regeringen.

Nu sitter Regeringskansliet och arbetar med en flygstrategi, vilket finns med som en viktig fråga. Men det är viktigt att den hanteras seriöst och att avvägningar görs mot andra sektorers behov av biodrivmedel och i vilken takt användningen av biodrivmedel kan byggas ut även inom flyget. Det har jag fullt förtroende för att regeringen nu hanterar.

Med det, herr talman, kan jag konstatera att vi har en ambitiös politik på detta område. Regeringen har fattat många kloka beslut som leder oss i rätt riktning och har tagit många initiativ där vi också framöver kommer

att kunna flytta fram positionerna när det gäller en fossiloberoende fordonsflotta.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Andersson, Lars Mejern Larsson, Pia Nilsson, Jasenko Omanovic, Leif Pettersson och Suzanne Svensson (alla S).

Anf. 3 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag står givetvis bakom samtliga reservationer där Moderaterna är med, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Sverige och vårt samhälle står inför både kortsiktiga och långsiktiga påfrestningar. Det senaste året har ökade migrationsströmmar och terrorhot gjort att kortsiktiga åtgärder har behövt vidtas för att hantera akuta problem. Åtgärderna har varit helt nödvändiga, men mitt i allt detta får vi inte glömma bort de långsiktiga utmaningarna och arbetet mot den globala uppvärmningen. Attitydförändringar, teknikutveckling och lagstiftning kommer alla att behöva vara viktiga komponenter i det arbetet.

Från politikens håll är det viktigt att vi tar klimatutmaningen på allvar och ställer om vårt transportsystem. Samtidigt ska vi bära med oss att fungerande transporter är avgörande för både Sveriges export och den enskilda människans möjlighet att ta sig till och från jobbet. Forskning visar att vårt transportbehov kommer att öka snarare än minska. Alltså är det inte först och främst transporter vi ska bekämpa utan utsläppen. Mobilitet och hållbarhet måste kunna gå hand i hand.

Miljömålsberedningen har nyligen enats om att skärpa de svenska ambitionerna vad gäller klimatet, och målet är ett koldioxidneutralt samhälle 2045. Målet om en fossiloberoende fordonsflotta år 2030, som alliansregeringen satte upp, är en viktig del för att nå denna långsiktiga ambition. Stora delar här inne i kammaren är för en gångs skull överens om målen. Det tycker jag är väldigt bra och viktigt, och jag är glad över det.

Vi kommer förstås att tycka olika om vägen framåt och vilka åtgärder som ska vidtas. Det, herr talman, är inte heller oväsentligt. Medan den rödgröna sidans förslag gör så gott som alla transporter dyrare rakt av vill Moderaterna arbeta med smarta och riktade åtgärder som tar sikte på att bekämpa just utsläppen, inte transporter. Det är också beklagligt att de skatter som regeringen vill införa snarare verkar handla om att dra in pengar till statskassan i största allmänhet än att påverka miljön. Annars hade de varit utformade fundamentalt annorlunda.

Herr talman! Moderaterna tror på människan och mänsklighetens samlade förmåga till problemlösning. Genom forskningsframsteg och teknikutveckling har vi utrotat sjukdomar, lyft stora delar av mänskligheten ur fattigdom och skapat oändliga möjligheter till kommunikation och interaktion mellan människor. Kan vi placera en människa på månen kan vi också få bort utsläppen. Det är bara genom utveckling och innovation som vi kan klara av att möta den globala uppvärmningen utan att bromsa samhällsutvecklingen och utan att säga nej till alla de människor som vill få ett bättre liv runt om i världen.

Sanningen, herr talman, är att utvecklingen på många sätt går åt rätt håll, men vi måste snabba upp tempot. Vägtransporternas utsläpp har minskat, nya bilars utsläpp har minskat och andelen förnybara drivmedel har ökat kraftigt. Under Alliansens tid i regering ökade andelen förnybart i transportsektorn nästan fyra gånger, och målet att nå 10 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 uppnåddes i förtid.

Men fler insatser måste till för att vi ska nå Sveriges långsiktiga klimat- och energimål. Vi vill minska transporterens klimatpåverkan genom mer förnybara drivmedel, hög klimatprestanda på såväl fordon som drivmedel och effektivare transporter.

Sverige är, som många av er vet, EU:s till ytan tredje största land, och vi kommer att behöva alla transportslag för att människor ska kunna ta sig till och från arbetet och företag få sina varor levererade. Klimatutmaningen kopplat till transportsektorn handlar inte om att straffa ut enskilda trafikslag utan om att förbättra vart och ett av dem. Därför är det bra att en majoritet i trafikutskottet väljer att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att vi vill öka andelen biodrivmedel som används inom flyget. Jag tror att det är en viktig signal att skicka, och det hade varit bra om även de rödgröna hade velat ansluta sig till tillkännagivandet.

Möjligen, herr talman, finns det interna spänningar i regeringen gällande flygets framtid som snarare har med miljöpartistiska skyggglappar att göra än rationellt övervägda ställningstaganden. Sverige är och förblir ett land med långa avstånd, och om vi vill behålla flyget måste vi utveckla det.

Nej, Rikard Larsson, jag har inte samma tilltro till regeringens pågående arbete med flygstrategi, för de enda besked jag har hört hittills är att man vill införa en flygskatt som slår rakt av på människors resande och att man planerar att lägga ned enskilda flygplatser. Så nej, jag sätter inte min tilltro till den strategin utan tycker att det är viktigt att den här kamraren är tydlig med att vi vill utveckla flyget och öka biodrivmedlen.

Det kan vi göra på många olika sätt, genom mer forskning och utveckling och genom differentierade start- och landningsavgifter, som man har i Norge. En sak är säker: Det blir inte lättare för flygbolagen att investera i det fyra gånger så dyra bibränslet om man inför en straffskatt rakt av på hela branschen och på människors resande.

Herr talman! Vi ska ta ställning till alla olika trafikslag som vi har att behandla. Järnväg och sjötransporter är också viktiga parametrar. Vi behöver flytta mer av människors resande och mer av godset till dessa trafikslag, där klimatpåverkan är låg, och då är det viktigt med en fungerande järnväg.

Jag är glad och tacksam över att alliansregeringen fördubblade anslagen till drift och underhåll på järnvägen. Lika glad är jag förstas över att den nya regeringen delar den ambitionen och numera också satsar rejält på drift och underhåll. Men mer behöver göras för att människor ska kunna lita på att tåget kommer och går i tid. Trafikverket behöver ta ett samlat grepp, få bättre koll på sin anläggning och få en nationell underhållsplan på plats.

När det gäller våra vattenvägar kan man också säga mycket. Sverige är i praktiken en ö utan att vara det, det vill säga vi har en våldsamt lång kustremsa som vi kan använda bättre. Låt oss utveckla sjötransporterna och kust- och inlandssjöfarten, låt oss skärpa upp det sanktionssystem för

svavel som i dag finns för Östersjön men som inte efterföljs på ett korrekt sätt. Det ska löna sig för den som ställer om och använder miljövänliga bränslen som LNG eller metanol eller en skrubberteknik.

När det gäller de tunga transportererna är det viktigt att utveckla vår lastbilstrafik så att den blir mer miljövänlig. I stället för att konstatera att lastbilar är otidsenliga och inte behövs konstaterar jag att de garanterar människor och företag en flexibilitet som järnvägsrälsen aldrig kan uppnå. Vi kan heller aldrig dra järnväg eller räls in i varenda skogsglänta.

Genom att tillåta lastbilar på upp till 74 ton kan vi lasta mer per lastbil och få mer effektiva transporter och därmed få ned utsläppen. Detta har Alliansen krävt länge. Det går lite för långsamt, men det är bra att regeringen nu planerar att lägga fram ett förslag före sommaren.

En kanske än mer revolutionerande idé är elvägarna. Teknikerna runt elvägar utvecklas i våldsam hastighet, och vi har två försöksprojekt som snart kommer att vara igång, i Gävle och på Arlanda. Med den här typen av innovativa lösningar kan vi behålla lastbilens flexibilitet men också minska utsläppen. Det är ju en vinn-vinnsituation som vi måste omfamna. Där är det viktigt att det inte drar ut på tiden utan att vi tar vara på den kunskap som vi får genom dessa två försöksprojekt.

Herr talman! Bilen har beskrivits genom historien som en frihetssymbol. Jag vågar påstå att den fortfarande är det för många i vårt samhälle. Inte minst den som bor på landsbygden, där bussen inte går överallt eller går bara en gång varannan eller var tredje timme, söker sig till bilen.

Men morgondagens bil behöver inte se ut som gårdagens bil. Även här handlar det om att bekämpa utsläppen och inte fordonet i sig. Med rätt forskning och styrmedel kan morgondagens bil vara en miljövän. Jag är stolt och glad över att Alliansen under det här året avsatte betydligt mer än regeringen till supermiljöbildspremien. Jag är också stolt och glad över att alliansregeringen inledde arbetet med ett bonus-malus-system. Jag är glad över att Moderaterna har anslagit pengar till att bygga ut ett system med laddstolpar.

Den rödgröna regeringen höjer konsekvent skatten på allt som rör sig – bensin- och dieselskatter, och man vill införa en kilometerskatt. För allt som slår rakt av på människors transportberoende försöker vi hitta mer smarta och riktade styrmedel för som möjliggör för människor att ha alternativ.

Det är också viktigt att se att vårt användande av bilen genomgår en radikal förändring, inte minst i storstäderna. Vi bör kunna hitta sätt att gå över till mer av bilpooler, delningsekonomi och samåkning i våra stora städer. I dag finns det ingen juridisk definition av en bilpool, så kommuner kan inte reservera parkeringsplatser. Det är ett problem som måste adresseras. Där måste regeringen arbeta fram en definition.

Herr talman! För att gå in för landning: Moderaterna tänker inte ställa olika trafikslag mot varandra. Det behövs flyg, järnväg, väg och sjöfart i ett land som till ytan är Europas tredje största land. Det är avgörande om människor ska kunna arbetspendla och resa, för att företag ska kunna ta emot och skicka sina varor och för att sammanlänka hela Sverige.

Ska hela Sverige leva måste samhällets omställning mot koldioxidneutralitet och en fossiloberoende fordonsflotta ske målmedvetet, men med hänsyn till att vi människor och företag har ett behov och ett beroende av att kunna transportera oss, och det kommer fortsatt att vara stort.

Jag är stolt över att alliansregeringen satte upp målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Nu hoppas jag och räknar med att vi kan komma till konkret handling när det gäller ännu fler av de olika förslag som vi har diskuterat.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Edward Riedl och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C), Christina Örnebjär (L) samt Robert Halef (KD).

Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till Jessica Rosencrantz. Den ena är av vilken anledning som hon inte vill använda marknadsekonomiska principer för att nå en fossilbränslefri fordonsflotta. Såväl flyg som långväga lastbilstrafik har flera gånger visat att man inte har avgifter och priser som gör att man internaliserar kostnaderna i priset för transporten. Ska man få ett effektivt transportsystem behövs det marknadsmetoder för att räkna in kostnaderna i priset.

Den andra frågan är: Hur tänker sig Jessica Rosencrantz att folk i allmänhet och mindre företag ska kunna hänga med i omställningen till fossilfri fordonsflotta? Flera av de åtgärder som ni förespråkar är bra, men vi måste också få en omställning som gör att människor som bor på landsbygden och som har svårt att ersätta bilen kan bli delaktiga i omställningen. Det gäller också åkeriföretag som kanske bara har en lastbil.

Därför undrar jag hur Jessica Rosencrantz ställer sig till kvotplikt för att man successivt fyller tanken med mer förnybart bränsle. Alla har inte råd med en elbil, och jag tror inte heller att alla åkerier har råd att köpa en ellastbil. Det är viktigt att man i de många bilar som redan finns kan ha mer förnybart i tanken när man ska tanka och inte bara behöver köpa nya fordon.

Anf. 5 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Tack, Karin Svensson Smith, för frågorna.

Den första fråga som ställdes är naturligtvis väldigt viktig, och jag har djupdykt lite i den statistik som finns för detta. Inte minst gjorde VTI en väldigt stor genomgång av de olika trafikslagens samhällsekonomiska kostnader 2014. I den konstateras att den långväga lastbilstrafiken har en högre internaliseringsgrad än vad till exempel godstågen har. Det innebär såklart inte att vi vill höja alla kostnader för järnvägen för att den ska täcka sina kostnader. Här måste man hitta en balans för hur man kan säkerställa att dessa transporter också fungerar.

Jag tycker att det är viktigt att lastbilen tar ett större ansvar för de externa kostnader som den för med sig, men det gäller ju alla trafikslag. Den kilometerskatt som regeringen ser över skulle innebära långt mer än att man täcker sina externa kostnader. Det skulle snarare vara en direkt straffskatt på lastbilen.

Sedan kan man vända och vrida på statistiken, som är komplicerad. Men det är inte så enkelt som att säga att lastbilen är det enda trafikslag som inte bär sina egna samhällskostnader.

Jag beskrev tidigare andra sätt att utveckla lastbilstransporterna. Jag tror att man kan göra dem tyngre och effektivare så att det behövs färre

lastbilar på våra vägar för att transportera samma mängd gods. Elvägar har en jättepoteential, och då kan vi fortfarande behålla lastbilen samtidigt som vi ser till att bränslet byts ut.

När det gäller fråga två är det viktigt att säkerställa kvaliteten och funktionaliteten på de trafikslag som vi vill att människor och företag ska använda sig mer av. Då är jag tillbaka till robustheten i vårt järnvägssystem. Det är klart att inte heller landsbygden ska vara utan kollektivtrafik, men måste ju vara realistiska i termer av hur många bussar som kan trafikera ett glesbefolkat område.

Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! När det gäller gods handlar det framför allt om sjöfart som någorlunda täcker sina kostnader via de farleds- och hamnavgifter som tas ut. Man påtalar att det, i relation till långväga lastbilstransporter, enligt VTI:s rapporter finns en skevhet som gör att det blir en ineffektivitet i transportsystemet. Det som är syftet med det uppdrag som regeringen har gett till utredningen om slitageskatt är att man ska ha rättvisa och samma principer för alla godstransportslag för att vi ska hitta de klimatmässigt bästa kombinationerna av väg, järnvägar och sjöfart. Då undrar jag hur Moderaterna, som annars bekänner sig till marknadsekonomi, kan ha någonting emot detta.

Jag tror inte att jag var tillräckligt tydlig när jag ställde den andra frågan, eller också missuppfattade Jessica Rosencrantz mig. Det handlar inte om kollektivtrafik på landsbygden, utan det handlar om möjligheten att tanka förnybart på landsbygden. Det finns gott om laddstolpar och nya bränslen i storstadsregionerna, men det är ju där som det är enklast att leva utan personbil. Det är det svårt att göra på Sveriges landsbygd, och därför undrar jag – och det var ingen retorisk fråga – hur Moderaterna ställer sig till kvotplikt. Det skulle göra att man kan behålla den bil som har men successivt välja mer förnybart när man tankar.

Anf. 7 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Återigen tror jag att det är viktigt att vi strävar mot att de olika trafikslagen bär sina egna kostnader. Problemet är att inte heller järnvägen gör det i dag. Då har banavgifterna ändå höjts radikalt för att ta höjd för slitaget som uppstår på våra järnvägar. Men det måste också finnas en rimlighet i de kostnader som påförs om vi fortfarande vill att människor och företag ska kunna transportera sig. Därför måste man jobba med både piskor och morötter. Tyvärr ser jag bara piskor från den här regeringen, medan vi snarare vill arbeta med stimulanser för exempelvis elvägar och tyngre fordon.

Den kilometerskatt som regeringen utreder handlar inte bara om att täcka de externa kostnaderna för lastbilar, för då skulle man inte införa en så hög skatt som nu utreds. Det handlar rakt av om en straffskatt.

När det gäller fråga två ber jag om ursäkt. Jag glömde faktiskt den konkreta frågan om kvotplikt. Vi har ännu inte satt ned foten riktigt där, och av vad jag förstod av regeringens presskonferens i går var det inte några konkreta besked.

Möjligen kan kvotplikt vara en väg att titta på. Jag utesluter inte den, och det kan vara en rimlig avvägning. Jag vet att branschen själv delvis

ställer sig bakom en kvotplikt. Vi hade ett möte med Sveriges åkeriföretag för ett tag sedan, och jag tycker att den lösningen är intressant.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*En fossiloberoende
transportsektor*

Anf. 8 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har en fråga till Jessica Rosencrantz. I motion 3059, som är en alliansmotion, och i reservation nr 1 står det att grunden i vår klimatpolitik är principen om ett pris på koldioxid.

Vad menar Moderaterna med detta?

Anf. 9 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Jag menar att vi i grund och botten ställer oss bakom principen att utsläpp ska beskattas. Det är också sådana styrmedel vi i många tider har använt oss av i Sverige när det gäller koldioxidskatt och annat.

Nu vet jag inte om Rikard Larsson själv kommer att komma in på detta, men i fråga om vissa av de olika trafikslagen finns det en anledning att söka sig till nationella lösningar. I andra fall finns en anledning att söka sig till globala lösningar. Inte minst är flyget ett exempel där vi behöver en global prissättning av våra utsläpp, då våra flygrörelser som bekant sker över gränser i väldigt stor utsträckning.

Anf. 10 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta är ett av problemen med Moderaternas politik på det här området. Man säger en sak i skrift, men sedan vågar man inte ta konsekvenserna av det utan vill låta någon annan ta ansvaret för att fixa det. I detta fall skulle det vara internationella överenskommelser som skulle hantera det.

När man ser att priset på de fossila bränslena går ned och att trycket därmed minskar på en omställning från en fordonsflotta beroende av fossila bränslen till en fordonsflotta som mer drivs på icke fossila bränslen är det klart att man måste agera om man tycker att koldioxid ska ha ett pris.

För Moderaternas del blir detta lite av läpparnas bekännelse. Det uppstår en situation där man i stället vill göra fossilberoende transporter billigare. Det är olyckligt och leder inte frågan framåt.

Vi ska också vara medvetna om att de resurser man får in – Jessica Rosencrantz sa i sitt anförande att det bara är fiskalt – är pengar som man kan använda för att göra andra satsningar, till exempel på Klimatklivet, stadsmiljöavtal och järnvägsunderhåll. Det är klart att principen att man beskattar det som smutsar ned för att kunna satsa på det som är miljövänligt är väldigt viktig, men den kräver också att man vågar fatta beslut.

Jag vill till sist ställa en annan fråga med anledning av Jessica Rosencrantz anförande. Den handlar om det ökade järnvägsunderhållet. Om ni tycker att det var prioriterat, varför stoppade ni då ökningen av underhållet av järnvägen 2015?

I detta anförande instämde Karin Svensson Smith (MP).

Anf. 11 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Det jag vänder mig mot när det gäller era skatter är att de bara är fiskala. Det handlar om att återigen klämma människor och företag

på mer pengar, inte om att utforma skatterna smart. En smart kilometer-skatt skulle man anpassa efter olika drivmedel. Vill man införa olika typer av styrmedel som syftar till att ändra människors och företags beteende men fortfarande värna transporter kan man hitta andra utformningar. Här handlar det bara om att klämma människor och företag på pengar. Det är ett av de problem jag har med den här regeringens politik. Man säger sig värna klimatet men använder egentligen bara det som en ursäkt för att håva in mer pengar. Jag tycker att det är en kortsiktig politik.

När det handlar om flyget tycker jag att det är rätt och rimligt att vi får en överenskommelse genom ICAO. De ska träffas i slutet av det här året, 2016, och förhoppningsvis jobba sig fram till globala avtal för att se till att flyget tar sitt ansvar för utsläppen. Vi bör invänta den processen. När Norge nu går vidare och inför en flygskatt vet vi att hela ICAO rasar, då man inte vill ha olika nationella system, utan ett globalt pris på utsläppen. Därför tycker jag att det är fel att nu gå fram med en kortsiktig nationell lösning.

När det gäller järnvägsunderhållet, herr talman, tycker jag att det här blir lite löjligt. Alliansregeringen fördubblade anslagen till drift och underhåll på järnvägen. Det är jag väldigt stolt över. Trafikverket säger själva att det är väldigt svårt att göra av med de pengar man får i extraanslag under ett år, eftersom bara upphandlingstiden är ungefär lika lång. När jag hade diskussioner med den förra generaldirektören och andra på Trafikverket sa de att ett minst lika stort problem i deras arbete var att den här regeringen radikalt minskat anslagskrediten, vilket gör att man inte längre kan skifta investeringar mellan åren för att få en flexibilitet. Nu blir det väldigt tekniskt, men det var exempelvis en precis lika stor anledning till att man inte kunde göra investeringar på sträckan Boden–Bastuträsk. Jag tycker att det blir lite löjligt att skylla ifrån sig på det sättet.
(Applåder)

Anf. 12 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Jag ska tala lite om en motion som är skriven av Runar Filper och Jonas Millard. Den handlar om pumplagen.

Vi anser att skyldigheten för bensinstationer och andra försäljningsställen att tillhandahålla förnybara drivmedel bör tas bort. Enligt vår mening försämrades förutsättningarna för att kunna bo och verka på den svenska landsbygden när den så kallade pumplagen trädde i kraft 2006.

Att bo på landsbygden innebär att man är beroende av serviceinrättningar som tillhandahåller drivmedel i form av framför allt bensin och diesel. Eftersom ca 94 procent av alla bilister äger fordon med motsvarande drivmedelsegenskaper är det väldigt viktigt att man tillhandahåller just bensin och diesel.

Till följd av pumplagen har många serviceinrättningar av ekonomiska skäl tvingats lägga ned sin verksamhet, då de inte haft råd att installera anläggningar med förnybara drivmedel. Då mackägarna själva får stå för den stora investeringskostnaden och väldigt få använder bränslet är det över huvud taget inte lönsamt.

Vi anser att tillhandahållande av förnybara drivmedel är bra för att främja fler och bättre miljöalternativ. Vi anser dock inte att det ska vara påtvingat genom en lag som avsevärt försvårar små näringsidkares överlevnad. Dessa lever redan i dag ofta på marginalen, och det är följaktligen

ekonomiskt mycket påfrestande att nödgas investera i biogasanläggningar eller etanolpumpar. Etanolpumparna poppade upp som en stor och positiv miljögrej – som dock förstörde bilarnas motorer.

Vi ser i dag att det kommer nytänk inom fordonsindustrin. Det har byggts tre vätgasanläggningar, en vid Arlanda, en i Göteborg och en i Malmö. Det är en investering på närmare 19 miljoner för att man ska kunna fylla på vätgasen på plats.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 3.
(Applåder)

I detta anförande instämde Per Klarberg (SD).

Anf. 13 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Den här debatten handlar om hur vi på ett långsiktigt, värdigt och uthålligt sätt ska kunna ställa om det svenska och helst också det internationella transportsystemet. Det är förmodligen en av de största utmaningar som riksdagens trafikskott och den svenska transportpolitiken står inför.

Centerpartiet och alliansregeringen vidtog flera åtgärder för att bryta Sveriges mycket tunga beroende av fossila bränslen inom transportsektorn och i stället främja en fossiloberoende fordonsflotta och ställa om det svenska transportsystemet till ett fossiloberoende och uthålligt system. Vi kan redan se resultat på flera områden av den politiken. Över tid har nya fordons utsläpp minskat och deras transporteffektivitet ökat. Andelen förnybara drivmedel har ökat väldigt kraftigt. Under Alliansens tid i regeringsställning ökade andelen förnybart i transportsektorn med nästan fyra gånger. Målet om att nå 10 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 uppnåddes långt tidigare och med råge.

Men vi kan självklart inte slå oss till ro med detta. Det måste till fler insatser för att vi ska nå Sveriges långsiktiga klimat- och energimål och fullgöra de åtaganden som vi har gjort i internationella sammanhang. Vi vill därför minska transporterens klimatpåverkan genom mer förnybara drivmedel, hög klimat- och transportprestanda hos såväl fordon som drivmedel och effektivare transporter.

Det krävs långsiktiga och effektiva mål och styrmedel för en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt för effektivare transporter. Centerpartiet och Alliansen vill se långsiktiga styrmedel som på ett förutsägbart och över tiden uthålligt sätt gör att andelen förnybart ökar. Då blir det viktigt att främja teknikutvecklingen inom området för att nå det hållbara transportsystemet.

Centerpartiet och Alliansen menar att en ökad mobilitet går att förena med minskade utsläpp. Människor kommer att fortsätta att efterfråga resor, och man kommer att fortsätta att behöva transportera varor. Det omvända, att hindra människor från att träffas, att minska människors tillgänglighet och att hindra varor från att förflyttas, är en politik som innebär att backa in i framtiden.

Biodrivmedel kan användas för att ersätta fossila drivmedel i såväl vägtrafik som luft- och sjöfart. Det är därför som det är bra att utskottet riktar ett mycket tydligt tillkännagivande till en passiv regering vad gäller lufttrafikens möjligheter att ställa om. Sverige är och ska vara ett grönt föregångsland och ett ”grönt batteri” i Europa.

De klimat- och miljöutmaningar som vårt samhälle står inför vill Centerpartiet och Alliansen möta med åtgärder som bygger på kunskap, på bästa tillgängliga teknik och på vad som är samhällsekonomiskt effektivt. Bara så ger åtgärderna någon reell nytta för miljön.

Herr talman! Ekonomisk tillväxt i vårt samhälle är en förutsättning för att vi ska kunna komma till rätta med världens utmaningar på miljö- och klimatområdet. Klimathotet möts bäst genom effektiva och teknikneutrala styrmedel som bidrar till både teknikutveckling, ett bestående förändrat beteende och en ökad användning av mer hållbara lösningar. Principen att den som förorenar ska betala för sig ska gälla.

Grunden i vår klimatpolitik och därmed transportpolitik är principen om ett pris på koldioxid. Den långsiktiga vision som Centerpartiet och Alliansen sedan tidigare antagit är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Sedan det målet antogs har Miljömålsberedningen ytterligare vässat ambitionerna med målet att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2045, och våra partier har självklart ställt sig bakom detta. För att uppnå detta mål kommer delmålet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 att vara oerhört viktigt.

Det är därför viktigt att regeringen omgående ger besked om med vilka styrmedel detta ska genomföras. Vi hör ambitionen från regeringsföreträdare om en fossiloberoende fordonsflotta, men vi hör väldigt lite om på vilket sätt det ska gå till. Det är förvånande att regeringen bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet visar så lite verkstad på området.

Jag vill framhålla vikten av att regeringen snarast prioriterar frågan om elektrifierade vägar. De försök med elektrifierade vägar som pågår i vårt land tillkom på initiativ av Centerpartiet och Alliansen i samband med det senaste stora transportpolitiska beslutet år 2014. Elektrifierade vägar är ett innovativt sätt att minska användningen av fossil energi i det svenska transportsystemet och inte minst för tung trafik.

Trafikverket driver tillsammans med Vinnova och Energimyndigheten ett projekt för att utveckla, demonstrera och utvärdera elvägar. Projektet med elvägar är den största förkommersiella upphandlingen som pågår i Europa. Genom detta projekt är Sverige med vår industri ett av de länder i världen som har kommit längst med att utveckla tekniken för elvägar.

Vi vet att man testar två olika tekniker, en vid Arlanda och en i Gävleborg. Som land ligger vi i framkant när det gäller utvecklingen av elvägar. Nu är det angeläget att Sverige fortsätter att satsa på att utveckla elvägar. Även på detta område efterfrågar jag och Alliansen mycket mer verkstad av regeringen bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet.

Herr talman! Genom den här typen av tekniska innovationer kan vi utveckla och värna alla transportslag och samtidigt nå ett mer hållbart samhälle. Det finns skäl att peka på de beräkningar som analys- och teknik-konsultföretaget WSP har gjort som visar att inte alla men två tredjedelar av lastbilstransporterna i Sverige skulle kunna utföras på elvägar. Det skulle minska energianvändningen med runt tio terawattimmar per år, för energieffektiviteten är högre med eldrift. Därför är det angeläget att regeringen

prioriterar frågan om elektrifierade vägar och ser över möjligheterna att utöka försöksprojektet.

Herr talman! Jag ställer mig givetvis bakom de reservationer som Centerpartiet och Alliansen lämnat, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservation nr 1.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Christina Örnebjär (L) samt Robert Halef (KD).

Anf. 14 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Anders Åkesson, för många förslag där vi har samma syn på vad som bör göras. Anders Åkesson uttryckte en viss oro för att regeringen inte gör någonting. Jag ska se till att Anders Åkesson får mitt manus här efteråt så att han kan läsa igenom listan jag räknade upp under mitt anförande.

Jag har en fråga när det gäller elvägar. Vi är många som tycker att det är väldigt intressant med de projekt som nu bedrivs. Vi hade också företrädare för försöksverksamheten på besök hos trafikutskottet. Jag vet inte om vi tolkade informationen lite olika. Jag tyckte att projekten var väldigt tydliga. Min tolkning av informationen var att det nu drivs två projekt med två lite olika teknikinriktningar. När de projekten är färdiga har vi de svar vi behöver.

När vi har de svar vi behöver behövs det inte några nya projekt, nya undersökningar eller utredningar. Då är det dags att fatta beslut om hur man ska gå vidare för att få lite större skala på det. Det är därför jag är lite konfunderad när jag ser motionerna och reservationerna. Vad är det nya som försöksprojekt ska bidra med som dessa två projekt inte kommer att ge svar på?

Anf. 15 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det var en mycket relevant fråga från Rikard Larsson. Det jag sa var att jag känner oro för att regeringen med Socialdemokraterna och Miljöpartiet och med stöd av Vänsterpartiet inte gör något, och i den mån man gör något gör man ofta fel saker. Det gäller till exempel att man utreder skatt på mobilitet tvärsöver med mycket tydliga fiskala syften att få in mycket pengar. Det handlar inte om att styra, att ändra till ett klokt beteende eller att ge människor en valfrihet att välja rätt. Ni använder enbart piska och sällan morot.

Jag saknar besked. Vi har fått föredragning i trafikutskottet, och vi har varit på många konferenser. Jag är alldeles övertygad om att vi kommer att gå på fler återrapporteringsmöten om projekten om elvägar. Det är en av de största pågående förkommersiella upphandlingarna i Europa där man just nu testkör på Arlanda och i Gävleborg. Det är en total avsaknad av besked från den nuvarande regeringen. Vad sker härnäst? På vilket vis kommer regeringen att fånga de erfarenheter som just nu vinnas av svensk och europeisk industri vid konkret försöksverksamhet i Sverige?

Herr talman! Det är ett mycket kritiskt skede för projektet. Man får inte beskedet: Ja, vi fångar in detta i den kommande infrastrukturpropositionen. Någon liten aning framåt vore väldigt bra för oss och för dem som driver projekten. Det är inte så många veckor till dess infrastrukturministern ska presentera en tung, dyr och omfattande infrastrukturproposition. Någon liten aning måste man ha redan nu.

Anf. 16 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Med stor respekt för ledamoten måste jag ändå säga att jag inte riktigt förstår utgångspunkten och att jag inte riktigt förstår svaret.

Om utgångspunkten för Alliansen är att regeringen bör ge svar på vad som händer efter att projekten är genomförda kan väl svaret inte vara att initiera nya projekt? Jag blir lite bekymrad över hur Alliansen och Anders Åkesson har tänkt i frågan.

Låt mig gå över till en annan fråga som Anders Åkesson också nämnde i sitt anförande, nämligen biobränsle för flyg. Där finns en reservation från regeringspartierna. Vi hänvisar till det arbete med flygstrategi som nu bedrivs på Regeringskansliet. Det är ett arbete som är välkommet, vad jag har förstått, och som tar ett helhetsgrepp om flygsektorn.

Det som Alliansen gjorde under sin tid vid makten kan i bästa fall, om vi är generösa, kallas för början till ett initiativ. Alliansen kallade nämligen till ett möte två veckor innan man förlorade regeringsmakten och frågade industrin om man skulle ta fram en flygstrategi.

Nu driver Alliansen frågan hårt om biobränsle inom flyget. För ungefär två år sedan satt ni vid makten. Ni hade departementen och regeringsinnehavet. Vad gjorde ni under era åtta år för att främja införandet av biobränsle inom flyget?

Anf. 17 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag tar den sista frågan först. En av de första åtgärderna alliansregeringen vidtog 2006/07 var att stoppa initiativet till flygskatt. Det var en fullständigt kontraproduktiv idé om nationell flygskatt på inrikes flygresor. Det, Rikard Larsson, var för att ge en bestående och framåtsyftande framtidstro i det svenska inrikesflyget – att det över huvud taget fanns en framtid.

Därefter vidtogs en rad konkreta åtgärder med att också få in inrikesflyget på den fossilfria banan. Flera steg har tagits, men kraften i inrikesflyget hotas just nu av att regeringen S-MP med stöd av V åter fångat kroken inrikes flygskatt. Vi har på ett mycket tydligt sätt fått beskrivet för oss från Svenska Flygbranschen vilka oerhörda skador det skulle innebära med en nationell flygskatt i stället för att internationellt samarbeta för att uppnå ett mycket bättre resultat. Ni går baklänges in i framtiden.

Alliansregeringen fattade ett konkret beslut 2014 om att ge pengar till Trafikverket för att påbörja pilotverksamhet för elvägar. De pengarna är nu omsatta i två konkreta tidiga försöksprojekt. Trafikverket behöver nu veta på vilket sätt regeringen S-MP med stöd av V i den infrastrukturproposition som infrastrukturminister Anna Johansson lägger fram till kamraren någon gång i september–oktober fångar kraften där Sverige ligger främst i Europa och kanske främst i världen. Hur för vi det vidare? Landar det i ett jasså?

Anf. 18 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Klimatet står och väger på en uddspets. Det är otäckt. Vi ser mycket extrema väderhändelser, precis som flera tidigare talare så förtjänstfullt lyft fram. Det är vår tids största ödesfråga. Det är vi, den här generationen, som kan rädda våra framtida civilisationer som mänsklig-heten kan fortsätta att leva i.

Det är glädjande att fler och fler i båda blocken börjar förstå det akuta läget, som kräver extraordinära aktiviteter för att faktiskt nå en omställning i tid. Jag tror att det går. Det händer mycket runt om i hela världen på ställen man kanske inte hade förväntat sig. I Turkiet har markpriserna börjat påverkas av solcellsanvändningen. Saudiarabien har börjat jobba med omställningsplaner och satsa på förnybart och så vidare. Det händer saker som vi inte hade förväntat oss för några år sedan.

Detta ska vi ta till vara, men samtidigt ser vi förskjutningarna i ekosystemen som forskarna varnade om för tio år sedan när jag började jobba med klimatfrågan för Naturskyddsföreningen. Det de varnade för då börjar hända nu. Det är ett akut läge. Därför måste vi agera kraftfullt, och Sverige behöver som litet land gå före eftersom vi har en sådan potential.

Sverige som ett litet land kan påverka genom att vara en förebild. Det är viktigt att vi tar målen om en fossilfri fordonsflotta till 2030 på största allvar eftersom transportsektorn är en knäckfråga som vi måste klara att lösa.

Det är viktigt att dessa frågor kommer in i nästa infrastrukturplan i form av mål. Det har varit ett problem tidigare att Trafikverket har jobbat mot sina egna klimatmål. Det är just infrastrukturplanen som har ställt till med problem. Därför är det oerhört viktigt att alla partier tittar på nästa infrastrukturplan och faktiskt agerar för att vi ska nå klimatmålen. Det handlar om vår framtid och vilken planet vi ska lämna över till våra barn.

Det är också viktigt att vi överlag jobbar med transporteffektivitet. Det är glädjande att vi i det här betänkandet också framhåller att det behövs en transporteffektivitet. Det som sker nu i samhällsplaneringen med regionförstoring åstadkommer att folk pendlar längre, att resorna ökar. Det går tvärt emot fyrstegsstrategin att öka storleken på regionerna och arbetsmarknadsregionerna. Därför måste vi ännu mer tänka transportsmart och ännu mer tänka på tåg och kollektivtrafik. De är de mest transporteffektiva transportmedlen – för att kompensera att politiken går tvärt emot sina egna mål. Det finns inte ett riktigt helhetstänkande i botten.

Vi som jobbar med transportfrågor måste rädda situationen eftersom transporter är grundläggande för ekonomin. Om vi ska få en hållbar ekonomi måste transporterna vara hållbara.

Tekniken kommer inte att leda oss ända fram i tid. Många forskare, utredningen som togs fram under den borgerliga mandatperioden om en fossilfri fordonsflotta med flera påpekar just att det inte kommer att räcka med teknik utan att vi också behöver transporteffektivitet. Samtidigt ska vi förstås understödja ny och bra teknik så mycket som möjligt.

Det är också viktigt att tågen fortsätter att fungera och att de är tillförlitliga. Det påpekas inte minst av Näringslivets Transportråd, där de största företagen sitter med. Många företag har insett mer än många här i kammaren ibland kommer ihåg att Sverige behöver en fungerande järnväg även när det gäller gods i hela landet.

Jag är glad att vi i den rödgröna budgeten har lagt fram ökade satsningar som stärker järnvägsunderhållet. Samtidigt vill jag påminna om att det inte räcker eftersom vi behöver komma upp i ungefär 10 miljarder. Nu ligger vi runt 8–9. Det behövs någon miljard extra. Det vill jag påminna alla partier om, nämligen att om vi ska efterleva den kvalitet som efterfrågas av medborgare och företag i landet behöver järnvägen en förstärkning. Organisationen behöver också ses över. Vi behöver komma fram till en ny organisation som fungerar för järnvägen med en statlig kontroll av järnvägsunderhållet.

Vad gäller de förslag som tas upp i betänkandet kan jag lite grann hålla med den borgerliga sidan om att de inte är riktigt tillräckliga. Men vi är mycket mer ambitiösa än den borgerliga sidan har varit under många år.

Vi vågar ta fram styrmedel som faktiskt fungerar. Vi gör så att det blir morötter och lätt att göra rätt genom att lägga kostnaderna där man släpper ut, helt enligt miljöstrategin som alla i Sverige ställer sig bakom – att det är förorenaren som ska betala. Men vi behöver göra lite mer och jobba lite ambitiösare.

Därför hoppas jag att kvotplikten som omnämns i betänkandet faktiskt utreds och ses över för att komma fram till en kurva där vi kan planera utsläppsminskningarna och ha en handlingsplan som vi mäter år för år för att nå vårt viktigaste mål för vår generation och gör det med samma pricksäkerhet som vi när vi mäter ekonomin. Samma pricksäkerhet måste vi ha på klimatområdet. Då är kvotplikt ett bra styrmedel; då kan vi skruva åt vartefter vi har teknik och veta att vi når målen på ett enklare sätt. Jag tror på en kombination av skatter och kvotplikt för att nå fram.

Jag vill också framhålla att det är viktigt att infrastrukturen för alternativa drivmedel implementeras enligt EU-direktivet. Det finns ju en plan för det, men det gäller att den kommer på plats eftersom just infrastruktur för alternativa drivmedel efterfrågas av bilindustrin. Den sitter och väntar på att den infrastrukturen ska byggas ut för att våga satsa. Det är otroligt viktigt att vi i politiken lever upp till det och får det på plats så fort som möjligt.

Jag ser också fram emot bonus–malus-modellen. När den kommer vill jag gärna se att den har den styreffekt som den behöver ha. Gröna Bilister har påpekat att man behöver ta i så att säga i båda ändar för att få den hävarmseffekt som behövs och även för att gynna att industrin faktiskt satsar på de miljöbra bilarna. Här behöver man också titta på de bilar som ligger i mellanskikten och få med dem.

Det är positivt att arbetet med elvägar nu pågår. Man ska dock vara medveten om att de inte kommer att kunna ersätta järnväg på långa sträckor eller i alla delar så att man inte har för stora förväntningar på detta. Men det är viktigt att den forskningen fortgår. I dagsläget är tekniken så pass dyr att det här inte är någonting vi kan förlita oss på, men det är viktigt att vi fortsätter satsa här. Det är bra att betänkandet stöder den utvecklingen.

Vad gäller sjöfarten skulle Vänsterpartiet vilja ha en tydligare strategi, en nationell målsättning och handlingsplaner för att öka andelen förnybara drivmedel.

Här har Vänsterpartiet en reservation som jag yrkar bifall till, och det är reservation 7.

Vad gäller luftfarten och flygsektorn, som har diskuterats här tidigare, är det jättepositivt att man tittar på biobränslen inom luftfarten. Vi behöver en handlingsplan för det. Det stöder också den rödgröna sidan, vill jag säga så att ingen tror någonting annat. Däremot kan biobränslen inte ersätta en flygskatt. Vi måste jobba med både och. Vi måste också vara medvetna om att biobränslet inte räcker till hur mycket som helst.

Vi har ekosystem där ute som samspelar, som lever, som fungerar som nätverk. När klimatförändringar pressar på i ekosystemen och årstider förflyttas, då förflyttas också cyklerna hos olika arter lite olika. Det här skapar förskjutningar i ekosystemen som gör att de har svårare att samverka. Det skapar en ökad sårbarhet hos ekosystemen just nu när vi har klimatförändringar, hög exploatering och en infrastruktur som fragmenterar naturen och landskapet väldigt hårt.

Här är det viktigt att vi ser naturen vi lever av, att vi tydligt ser den gren vi sitter på. Det är många kulturer före oss som har fått lära sig det här den hårda vägen, precis som vi håller på att göra. När man studerar gamla kulturer, som har levt mycket längre än vår civilisation, kan man se att de i sina myter har lagt in stark begränsning av exploatering. De har lagt de allra strängaste straffen på att jaga på de områden där den art de överlever av till exempel har sin barnkammare. Det här har man studerat hos till exempel aboriginer och en rad andra kulturer. Det här är för att vi människor har en tendens att överexploatera. Precis som barn som får för mycket godis äter vi gärna för mycket.

Därför behöver vi lägga in gränser för exploatering. Vi kan till exempel inte ta ut för mycket av skogen. Vi behöver balansera så att biobränslena räcker både till det de ska göra inom den övriga transportsektorn och till att ersätta plaster, bygga hus och så vidare. Vi måste tänka klokt, och då kan vi inte ha en flygstrategi som bara bygger på biobränslen. Vi behöver också se över andra former av biobränslen och titta på till exempel odling av alger och så vidare. Det är ett gediget arbete vi har framför oss, men det är bra att alla partier inser vikten av det.

Vad gäller pumplagen är det positivt att betänkandet tar upp att den har setts över för att inte glesbygden ska drabbas. Det ska inte vara för tung administration för mackarna att tillhandahålla drivmedel på landsbygden. Samtidigt måste vi se till att det förnybara byggs ut just på landsbygden eftersom vi kommer att bli tvungna att lämna det fossila. Till och med Saudiarabien har insett det. Då måste vi också jobba effektivt för att se till att det finns infrastruktur för förnybart på landsbygden. Vi behöver jobba med både och. Men det är positivt att vi samtidigt ser över administrationen så att vi inte stänger tankningsställen och gör så att man behöver köra längre för att tanka på landsbygden.

Anf. 19 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Herr talman! Vi står självklart bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Man talar ibland om köksbordspolitik, och det är onekligen så att politik börjar vid köksbordet och att det personliga är politiskt.

För många är särskilt det här med bilen väldigt personligt eftersom man är så beroende av den. Alternativet tillgänglig kollektivtrafik finns helt enkelt inte överallt i Sverige. Jessica Rosencrantz från Moderaterna lyfte bland annat fram att man ibland kan få vänta mellan två och tre timmar på

bussen. Jag vet ställen i mitt eget hemlän där man får vänta hela dagen eftersom bussen bara går en gång om dagen. Då är bussen helt enkelt inte ett alternativ när du ska till och från jobbet, för då kan du möjligen ta dig dit men inte hem.

Bilar skapar frihet och är en nödvändighet för många. Den är här för att stanna. En klimatpolitik för trafiksektorn måste därför rikta sig mot progressiva förslag på det här området.

Min nioåring har ett väldigt progressivt förslag – hon tycker att alla i Sverige ska få minst en egen häst. Jag tycker ju att det är roligt att man har börjat använda hästen bland annat inom skogsnäringen i stället för tunga maskiner. Jag har däremot lite svårt att se mig själv veckopendla mellan Örebro län och Stockholm till häst. Då föredrar jag faktiskt tåget – även om det som sagt är ett väldigt progressivt förslag.

Under alliansregeringen sattes det ambitiösa målet upp att Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta år 2030. Det är någonting som har nämnts flera gånger här i dag. Målet innebär fortfarande, år 2016, att vi står inför en av våra allra största utmaningar: att bryta vårt beroende av fossila bränslen, särskilt inom transportsektorn som står för den överlägset största andelen utsläpp.

Vi liberaler är för att beskatta utsläpp och miljöförstöring i stället för att beskatta arbete. Den som förorenar ska betala, och skatten bör höjas på miljöfarliga bilar. Med intäkter från miljöskatter kan vi sänka skatterna på arbete och företagande.

Utgångspunkten bör vara att andelen hållbara och förnybara drivmedel och el ska ökas parallellt med att fordonens energieffektivitet ökas för att minska utsläppen.

En elektrifiering av transportsektorn är viktig för att nå målet, och för att möjliggöra för elbilar behövs det en utbyggnad av laddinfrastrukturen. Elen som tillhandahålls ska givetvis vara ren.

Det händer mycket här, och det händer fort. Tesla har mer eller mindre förändrat synen på elbilar och gjort att utvecklingen av laddbara batterier har tagit enorma kliv framåt. Därför är det här med forskning på området otroligt viktigt.

Men det finns också andra saker vi kan och bör göra, inte minst på lokal och regional nivå. Det handlar om bussfiler och om differentierad trängselskatt för eldrivna, lätta lastbilar, taxi och personbilar. Jag nämnde tillgången till kollektivtrafik. Här finns mycket att göra runt om i Sverige, och något så enkelt som en översyn och samordning av tidtabellerna kan göra mycket för att öka andelen resenärer. Den offentliga sektorn har dessutom ett ansvar att gå före, och ett verktyg kan exempelvis vara upphandlingar.

För framtiden behöver vi titta på hur vi använder transporter, även personbilar, mer effektivt. Också här handlar det om att tänka progressivt, att omfatta innovationer och teknikutvecklingen, att se till att riva de hinder som finns och, framför allt, att inte bygga upp nya. Bilpooler, digitala tjänster där man kan hyra och låna bilar av varandra eller samåka, är ett exempel som skulle gå att använda mer, men det är en utmaning för vårt skattesystem i dag.

Det som är allas ansvar blir lätt ingens ansvar, och miljön och hur vi vill att vår framtid ska se ut är allas vårt ansvar. Låt mig citera Karin Karlsbro, som är ordförande för Gröna liberaler: ”Sverige ska gå före EU och

EU ska gå före världen i miljöpolitiken.” Det hon menar är bland annat det moraliska ansvar som finns hos oss men också att miljöreformer ofta även har andra goda, positiva effekter. Det ska kosta att förstöra miljön och klimatet, men det ska också vara lätt att välja andra alternativ.
(Applåder)

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*En fossiloberoende
transportsektor*

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C) samt Robert Halef (KD).

Anf. 20 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Om jag uppfattade rätt talade Christina Örnebjär om att den vanliga människan ska vara med. Den ambitionen delar jag verkligen. Sedan gick hon igenom vad man pratade om. Det handlade om Teslabilar och elvägar och sådant. Då är jag inte riktigt med.

Jag är definitivt med om att man måste ha en högre andel elektrifierad trafik. Jag tror mest att det kommer att vara i städer. Men om det är meningen att de 4,3 miljoner personbilar som rullar på Sveriges vägar i dag ska ersättas av nya Teslabilar – det finns ju inte så många begagnade sådana att köpa – hur ska då den vanliga människan hänga med?

Man skulle kunna tänka sig att begränsa bilismen genom att bara tillåta sådana bilar, men den sortens begränsning av bilismen står i vart fall inte Miljöpartiet bakom, för då blir det lite svårt att ha råd att leva på landsbygden. Jag undrar hur ni tänker i det sammanhanget.

Ett sätt man kan tänka sig är att kombinera ökad elektrifiering med en kvotplikt, så att folk behåller de bilar de har men har en större andel bi drivmedel i tanken när de tankar. Jag undrar om Liberalerna har funderat på det förslaget? Jag tycker att det är viktigt att både rika och fattiga kan vara med i klimatomställningen.

Anf. 21 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L) replik:

Herr talman! Naturligtvis delar vi synvinkeln att alla ska vara med. Det var precis detta jag menade med att det är allas ansvar och att vi behöver ge alternativ.

Min poäng med att nämna Tesla var att visa hur fort utvecklingen går. Jag menar inte att det skulle vara den enda lösningen för allt och alla. Men vi måste vara progressiva och underlätta för den typen av forskning, för den kommer att leda vidare. En del leder till nästa och så vidare.

Jag vänder mig lite mot uttrycket ”den vanliga människan”, för det verkar antyda att vi är olika och att vissa är ovanligare. Jag föredrar att säga att vi alla är människor, helt enkelt.

Ett av de förslag som vi liberaler har är att differentiera reseavdraget, så att man kan göra större avdrag om man har svårt med kollektivtrafik medan det ska vara mindre enkelt att göra reseavdrag om man bor i stan, där det är gott om kollektivtrafik.

När det gäller kvotplikten har vi liberaler ännu inte satt ned foten. Vi vill se lite grann vart det bär. Vi behöver titta på detta med bränslen, och vi ser positivt på att det finns många olika typer av förnybara drivmedel. Det kan behövas mer av ekonomiska styrmedel för att helt enkelt straffa ut de fossila bränslena och få fram andra, bättre bränslen.

Anf. 22 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag tänkte också ta upp det som Christina Örnebjär sa om att förorenaren ska betala. Det är verkligen en bra princip, och den är väl överensstämmande med den del av marknadsekonomin som är effektiv.

Men låt oss titta på flyget. Om man har en motsvarande beskattning på personbilism som man har på flyget i dag skulle bensinen kosta 4 kronor vid pump. Flyget betalar ju inte sina avgifter. Man betalar inrikesmoms, och det är allt. Resten – själva bränslet – ligger inte i priset på transporter.

Därför har samarbetsregeringen tillsatt en utredning om flygskatt. Det vore ett sätt att åtminstone närma sig principen att förorenaren betalar. Då förstår jag inte riktigt av vilken anledning Liberalerna är kritiska eller ifrågasätter det.

En annan sak som har att göra med principen att förorenaren betalar är lastbilstransporter. Sjöfarten har en otrolig potential att transportera mer i Sverige. Vi är begåvade med lång kust och 52 hamnar. Vattenvägen är väldigt billig både i investeringar och i underhåll. Med en vägslitageskatt skulle kustsjöfarten kunna spela en aktiv roll när det gäller de långa transporterna från norr till söder. Vägslitageskatt är också ett sätt att närma sig principen att förorenaren betalar. Förklara för mig varför det är liberalt att säga nej till detta!

Anf. 23 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L) replik:

Herr talman! Tack för frågorna, Karin Svensson Smith! Jag tar med mig dem och ska titta vidare på detta. Jag kan säga att jag inte är helt och hållet insatt i de här frågorna, framför allt inte när det gäller flyget, flygskatt och så vidare. Jag återkommer gärna till Karin Svensson Smith med ett svar.

Anf. 24 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Klimatfrågan är en av vår tids allra största utmaningar. Kristdemokraterna anser att arbetet med att minska transportsektorns fossilberoende måste vara prioriterat för att vi ska nå visionen och målet om att Sverige ska vara klimatneutralt år 2050. För att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och ett klimatneutralt Sverige 2050 behövs flera politiska insatser för att påskynda omställningen till climateffektiva lösningar med minskat nettoutsläpp av växthusgaser. Det krävs en reell samhällsomställning av energianvändningen för att kraftigt reducera vår klimatpåverkan.

Sverige år 2030 ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen, och här spelar minskningen av transportsektorns utsläpp en central roll. Utsläpp från transporter svarar för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp. Utsläppen från vägtrafiken och personbilarnas utsläpp minskar, medan utsläpp från lastbilar fortfarande ligger på hög nivå och måste minska.

Herr talman! Vi måste göra mer för att minska människans utsläpp av växthusgaser i atmosfären. När jordens medeltemperatur ökar drabbas utvecklingsländerna särskilt hårt av torka, översvämningar och utbredning av tropiska sjukdomar med mera. De rika länderna har ansvar för den absolut största delen av de utsläpp som gjorts och görs. Ska temperaturmålet om maximalt 2 graders och helst 1,5 graders uppvärmning nås krävs styrmedel och konkreta åtgärder.

Herr talman! För oss kristdemokrater är förvaltarprincipen vägledande i vår syn på miljö och klimat. Vi ska agera med respekt för vår omgivning och kommande generationer. Vi ska förvalta och inte förbruka de begränsade resurserna och naturvärdena.

Miljöhänsyn behöver genomsyra alla politikområden. Det behövs övergripande ramar och förutsättningar som möjliggör och uppmuntrar en långsiktigt hållbar livsstil.

Olika styrmedel behöver komplettera varandra. De kan användas var för sig eller tillsammans beroende på verksamhetsområde för att minska utsläpp av växthusgaser.

Herr talman! För att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta behöver flera saker göras. Allt fler väljer att åka kollektivt. Det är möjligt att använda sig av cykel. Det handlar om smartare transporter. Mer gods transporteras från väg till järnväg och sjöfart.

Fossila bränslen byts ut mot hållbara bränslen, exempelvis biodrivmedel. Det handlar om längre godståg, tyngre och längre lastbilar, 30 meter långa och upp till 74 ton, och fler laddstolpar. Det handlar om att satsa mer på forskning och utveckling av fordon som är energismarta. Det handlar om bonus–malus-system, bonus till bilhandlare i fråga om miljöanpassade fordon och högre koldioxidskatt för fordon med höga utsläpp av koldioxid.

En fungerande järnväg för person- och godstrafik är ytterst viktig för att få mer gods- och persontransporter via tågtrafiken. Det handlar om att prioritera elektrifierade vägar och utöka försöksprojekten för att stimulera utveckling på området. Det handlar om att fler lastbilar går på alternativa drivmedel, exempelvis hybridlastbilar som går på biodrivmedel och är eldrivna. Det handlar om utbyggnad och tillgänglighet när det gäller laddinfrastrukturen för elhybrider.

Sist och inte minst är det viktigt att främja teknikutveckling inom transportsektorn för att komma till rätta med koldioxidutsläpp.

Herr talman! En väl fungerande luftfart är nödvändig för tillväxt och utveckling av vårt land. Vi säger nej till regeringens aviserade flygskatt. Länder som har infört den har avskaffat denna straffskatt, som är samhälls-ekonomiskt skadlig och har negativa effekter för näringslivet och privatpersoner.

Kristdemokraterna vill satsa mer på en omställning så att flyget använder sig mer av biodrivmedel. Det är viktigt att det finns tillräckligt med biodrivmedel för flyget så att en långsiktig och hållbar omställning sker för att minska koldioxidutsläpp.

Det pågår ett arbete med att ta fram en nationell flygstrategi. Det är viktigt att den är bred och omfattar samtliga utmaningar för luftfarten och ger långsiktiga förutsättningar för att flygnäringen ska utvecklas. Flyget är, liksom andra trafikslag, viktigt som transportmedel. Att verka för ett ökat användande av biodrivmedel inom luftfarten bör prioriteras för att minska luftfartens klimatpåverkan.

Herr talman! Det krävs, som sagt, mer kraftfulla styrmedel för att minska beroendet av fossila bränslen. Det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för ökad användning av förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt för effektivare transporter.

För att man ska nå de uppsatta klimatmålen är det nödvändigt att fasa ut de fossildrivna fordonen och premiera miljövänliga bilar. Kristdemokraterna föreslår därför en höjning av fordonsskatten genom en höjning på

koldioxidbeloppet. Det är en viktig åtgärd för att minska de fossila utsläppen inom transportsektorn. Med en höjning av fordonsskatten är det dessutom fordonets miljöprestanda som ligger till grund för beskattning och inte avståndet.

Försäljningen av laddhybrider och elbilar har utvecklats mycket snabbt under senare år. Supermiljöpremierna, som infördes av alliansregeringen 2012, har bidragit till denna utveckling. Sedan år 2012 har antalet elbilar ökat från ca 1 200 till över 12 000 i dag. För att uppmuntra konsumenterna att köpa laddhybrider och elbilar är det viktigt att laddinfrastrukturen i Sverige utvecklas. Det stora hindret för en ökad andel elbilar i dag är den osäkerhet som följer med den hittills dåligt utbyggda infrastrukturen, den så kallade räckviddsängesten.

Kristdemokraterna föreslår fortsatt stöd till investeringar i laddinfrastruktur. Vi lägger därför 125 miljoner kronor per år under perioden 2016–2019 på utbyggd laddinfrastruktur. Vi tror att detta är en viktig satsning för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta år 2030.

Herr talman! För att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen inom transportsektorn och främja en fossiloberoende fordonsflotta är de nämnda åtgärderna rätt väg att gå. Vi kan konstatera att utsläppen från vägtransporter minskar. Nya bilar utsläpp minskar, och andelen förnybara drivmedel ökar kraftigt.

Långsiktiga satsningar och ett prioriterat arbete med att minska transportsektorns koldioxidutsläpp för att nå en fossiloberoende fordonsflotta år 2030 och ett klimatneutralt Sverige år 2050 är en investering för framtiden och för kommande generationer.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 1. Och jag står bakom alla gemensamma alliansmotioner.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jessica Rosencrantz och Borianna Åberg (båda M) samt Anders Åkesson (C) och Christina Örnebjär (L).

Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Om man ska nå de målen inom en fossilbränsleberoende transportsektor måste man titta på den effektiva fördelningen när det gäller väg, järnväg och sjöfart, men man måste också effektivisera varje transportslag för sig. Det är bärande i regeringens strategi för att minska klimatpåverkan i transportsektorn.

När det gäller lastbilar finns det en utredning som är remissbehandlad. Vi håller på och resonerar om vad man kan göra. Vad är klokt och samhällsekonomiskt effektivt för att minska lastbilstransporternas klimatpåverkan? Jag måste erkänna att jag verkligen uppskattar ambitionerna från Robert Halef när det gäller fordonsskatt och annat i fråga om Kristdemokraternas bidrag till det här.

Men jag har en fråga: Har Robert Halef pratat med Sveriges Åkeriföretag om det här med längre lastbilar? Om jag tittar i utredningen ser jag att det i så fall handlar om att man mycket enkelt kan komma till Sverige med en lastbil som följer Europas regler, max 18,75 meter, och hänga på en dragbil. Då når man det här med längre lastbilar. Men det skulle vara ett dråpslag mot svensk åkerinäring om vi lade upp det på det sättet. Vi har ju andra regler i Sverige.

Kan man enkelt med en dragbil öka konkurrenskraften för dem som kommer över gränsen ökar trycket på det som vi pratar om i trafikutskottet. Det handlar om att ha en rättvis åkerinäring med ansvar för de anställda. Jag undrar om Robert Halef har pratat med Sveriges Åkeriföretag om det här.

Anf. 26 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Tack, Karin, för frågan! Längre och tyngre lastbilar gör att det blir färre transporter på våra vägar och därmed mindre koldioxidutsläpp. Inte minst blir det ekonomiskt fördelaktigt också för näringslivet. Det har sagts tidigare i talarstolen av många andra talare.

Lastbilarna kommer in i skogen och kan transportera lasten till järnvägen och till sjöfarten. Båtar och tåg kommer inte så nära inpå produktionsområdena och tillverkningsområdena. Lastbilen som trafikslag är alltså viktig.

Genom att göra det möjligt med längre och tyngre lastbilar släpper vi ut mindre koldioxid, och det blir mer ekonomiskt fördelaktigt för näringslivet.

Anf. 27 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag får tolka det som att Robert Halef inte har pratat med Sveriges Åkeriföretag. Även om man ska vidta åtgärder måste åtgärderna vara sådana att de är praktiskt användbara och stämmer med andra mål vi har. Vi vill ju värna om en sund åkerinäring där man följer bestämmelser, tar ansvar för de anställdas väl och ve, ger anständiga löner och följer kollektivavtal. Jag pratar nu inte om tyngre lastbilar utom om längre lastbilar som minskar konkurrenskraften för den svenska åkerinäringen.

Jag tänkte dock övergå till en annan fråga. Robert Halef pratade också om att det var samhällsekonomiskt skadligt med flygskatt. Då undrar jag om Robert Halef och Kristdemokraterna har tagit del av Nicholas Sterns utredning, den förre Världsbanksekonomen, som visade att om vi inte vidtar åtgärder för att begränsa klimatförändringarna nu så har vi skador motsvarande det sammanlagda för de två världskrigen att vänta i form av extremväder och andra händelser som förstör städer och orsakar översvämningar.

Slutsatsen i Sternrapporten var alltså att det är viktigare att vidta åtgärder nu för att minska växthusgaserna än att vänta och ta kostnaderna för dem sedan.

Det är precis det som är motivet för samarbetsregeringens direktiv om flygskatt och vägslitageskatt – att inkludera klimatpåverkan i priset. Då undrar jag: Är det mer samhällsekonomiskt skadligt att vänta och betala räkningen för klimatnotan? Jag förstod inte riktigt resonemanget.

Anf. 28 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! För det första är kilometerskatten en straffskatt på dem som är beroende av bilen. Kristdemokraterna föreslår en skatt på bilar som förbrukar koldioxid – vi kallar det för fordonsskatt för de större bilarna. Men ni vill införa en straffskatt för alla som är beroende av att åka bil och inte för bovarna när det gäller utsläpp.

För det andra: När det gäller flygskatten är det egentligen samma tankegång hos regeringen. Här ser man en möjlighet att dra in lite skatter

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*En fossiloberoende
transportsektor*

för att kunna satsa på annat. Men man tänker sig inte för. Med högre skatter gör man resandet dyrare, och med en nationell flygskatt gör man det dyrare för våra flygföretag att verka i Sverige. Som jag nämnde i mitt anförande har även andra länder infört den här straffskatten, som jag vill kalla den, men de har efter hand avskaffat den.

I stället för att beskatta flyget med flygskatter behöver vi ställa om så att det finns mer biobränslen som kan användas för flyg. Vi har hört och sett på de möten där vi har varit tillsammans och träffat flygbranschen att det pågår en omställning till biodrivmedel. Det verkar dock finnas en brist på biodrivmedel för flyget, så det är egentligen det vi ska göra möjligt för dem: att kunna ha tillräckligt med biodrivmedel så att det blir en hållbar, långsiktig satsning från flygbranschen att gå över till mindre koldioxidutsläpp.

Från Kristdemokraterna är vi absolut emot dessa straffskatter, som stryker näringslivets konkurrensmöjligheter och även dess möjlighet att utvecklas.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 april.)

*Fordons- och
vägtrafikfrågor*

§ 8 Fordons- och vägtrafikfrågor

Trafikutskottets betänkande 2015/16:TU11
Fordons- och vägtrafikfrågor
föredrogs.

Anf. 29 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Detta motionsbetänkande behandlar ca 40 yrkanden från den allmänna motionstiden. Det handlar om fordonsbesiktning, självstyrande fordon, övergivna fordon, historiska fordon, vinterdäck, motorcyklar, vägskyltning, skogsmaskiner och A-traktorer.

Sammanfattningsvis kan man säga att utskottet i det mesta är överens om hur vi vill lösa frågorna, även om det finns elva reservationer från enskilda partier.

Herr talman! En av frågorna som ändå har skapat viss diskussion och debatt är vilka besiktningintervall vi vill se för våra fordon i framtiden. Besiktningsskruven föreslås tidigare i Transportstyrelsens utredning att ändras till EU:s miniminivå. I dag är det så att man besiktigar en ny bil efter tre år, sedan efter två år och därefter varje år.

Utskottet är överens om att det är bra att se över besiktningintervallen, men vi vill inte sänka dem till EU:s lägsta nivå, vilket skulle innebära att vi besiktigar en ny bil efter fyra år och sedan enbart vartannat år.

Fordonsbesiktningen fungerar bra, och det kan säkert finnas rimliga skäl att se över och förändra dessa besiktningintervall, men Transportstyrelsens förslag går för långt. Då flyttar man nämligen besiktningsskruven ut på våra vägar i stället, på en redan i dag tungt belastad polis.

Trafikpolisen är redan i dag underbemannad och har svårt att lösa sina uppgifter. Situationen har också blivit värre av att polisledningen och regeringen i stort sett har tagit bort de trafikpoliser som fanns på våra vägar.

Herr talman! I dag kan både trafikfarliga fordon och chaufförer köra på våra vägar med väldigt liten risk att bli ertappade. Detta måste skärpas upp. Att i det läget flytta ut besiktningssarbetet för ytterligare fordon med längre besiktningintervall vore att gå åt fel håll. Jag tycker att det är bra att vi här är överens i trafikutskottet och tydligt påpekar för regeringen hur viktig fordonsbesiktningen är för att upprätthålla trafikdugliga fordon på våra vägar.

En annan fråga som vi moderater tycker att regeringen borde lägga lite större kraft på är regelverket och förutsättningarna för de självstyrande bilarna. Utvecklingen går nu våldsamt fort framåt, och många nya och spännande möjligheter finns.

Det är bra att regeringen har tillsatt en översyn av de självstyrande bilarna, men vi moderater hade hoppats att man hade gått lite längre och gjort en lite större översyn av hur vi ska klara av dessa nya fordon. Utredningen är i dag alldeles för smal och för begränsad och får inte med alla de delar vi hade önskat.

Herr talman! De självstyrande och självnavigerande fordon som nu kommer ut på marknaden innebär att vi behöver se över regelverket. Det handlar om nya krav för förare och för körkortsutbildningen. Det handlar om vem som har ansvaret i bilen, om hur infrastrukturen behöver förändras och om hur våra vägar behöver anpassas för att klara dessa nya fordon.

Om man inte gör detta arbete grundligt nu kommer man att få göra nya och fler utredningar senare, vilket bara kommer att försena och fördröja det nya regelverket.

Herr talman! När det gäller möjligheten för motorcyklar att köra i bussfilerna, vilket tas upp i detta betänkande, tycker vi att det är bra att den möjligheten ges för att öka framkomligheten för motorcyklarna. Vi tycker samtidigt att det är bra att det är kommunerna som avgör detta. Det är ändå de som känner till de faktiska förhållandena i den egna kommunen.

Vi hjälper dock gärna till att trycka på i kommunerna så att man verkligen ser över denna möjlighet. Motorcykeln är ett smidigt fordon som tar liten plats och har mindre utsläpp, och vi måste göra vad vi kan för att underlätta för motorcykeln i samhället.

Herr talman! När det gäller A-traktorer, som också tas upp i betänkandet, hade vi gärna sett en höjning av hastighetsbegränsningarna, men som det skrivs i betänkandet skulle det kunna innebära att man blir tvungen att ställa krav på B-behörighet för att framföra de här fordonen. Vi vill gärna att våra ungdomar ska kunna ha kvar sina A-traktorer redan vid tidigare ålder, och därför har vi avvisat förslaget för att inte behöva höja kravet till B-behörighet.

När det gäller vinterdäck på tunga fordon pågår det en utvärdering av om det kan finnas behov av vinterdäck på fler axlar på våra lastbilar än bara på drivaxlarna som det är i dag, och det tycker vi är bra. Vi vill däremot gärna att man snabbar på detta utvärderingsarbete och återkommer med förslag för vidare behandling.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 1.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jessica Rosencrantz och Borian Åberg (båda M).

Anf. 30 PER KLARBERG (SD):

Herr talman! A-traktorer används i dag främst av ungdomar, mest på landsbygden, där avstånden till umgänge, skola och butiker är stora. Detta skänker många av dessa ungdomar frihet och främjar ansvarstagande och motorintresse.

Reglerna kring A-traktorer är dock fortfarande utformade kring det gamla syftet med EPA-traktorerna. Bland annat stipulerar regelverket regler kring varvtal som gör att fordonet vid maxhastigheten 30 kilometer i timmen är väldigt nära det maximala varvtalet för motorn. Det är extremt ineffektivt, drar långt mer bränsle och leder till större utsläpp än vad som är nödvändigt.

Eftersom A-traktorn måste byggas av en godkänd personbil är krock-säkerheten säkerställd för avsevärt högre hastigheter än 30 kilometer i timmen. Detta gör att det ur säkerhetssynpunkt för förare och passagerare inte finns någon anledning att fordonen inte skulle få köras snabbare. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det dessutom önskvärt med en högre hastighet, eftersom en relativt bred A-traktor på vanliga vägar skapar frustration och ofta leder till farliga omkörningar av bakomvarande trafikanter.

Jag anser sammanfattningsvis att regelverket för varvtalsreglering av A-traktorer bör ändras och att hastighetsgränsen för A-traktorer bör höjas till 45 kilometer i timmen. Dessutom finns det i dag mopedbilar, som får köra i 45 kilometer i timmen med samma körkort som gäller för A-traktor, så ur utbildningssynpunkt torde inga hinder föreligga.

Herr talman! På tal om mopedbilar: En mopedbil kostar i dag uppemot 160 000 kronor. Det är lika mycket som en fullvärdig bil. Förra året såldes 362 mopedbilar i Sverige. Det är ett ganska blygsamt antal om man jämför med antalet EU-mopeder som såldes.

Föräldrar som köper mopedbil till sina barn tycker att de åker säkrare än på mopeden och att de kan ta sig till fotbollsträningen eller ridhuset i alla väder utan att föräldrarna behöver skjutsa dem. Men prislappen avskräcker och gör det hela till en klassfråga. Anledningen till att mopedbilarna är dyra är att de tillverkas i relativt små serier och att de byggs med kostsam teknik för att bli små och lätta.

Mopedbilar är inte alls så säkra som vanliga personbilar. De har inga krockkuddar och inte lika kocksäkra karosser. Anledningen till detta är att vikten måste understiga 425 kilo. Om man tillåter en högre vikt för mopedbilar kan dessa byggas betydligt billigare och säkrare. Jag menar att det skulle vara möjligt att till exempel installera en hastighetsspärr i en *smart car* för en maximal hastighet på 45 kilometer i timmen, vilket öppnar upp en helt annan marknad för ungdomarna. När ungdomarna sedan de har fyllt 18 år tar B-körkort kan en auktoriserad verkstad i så fall ta bort hastighetsspärren, och då har man plötsligt utan någon stor kostnad en personbil.

Sammanfattningsvis: Vi har två typer av bilar som får köras av 15-åringar med AM-körkort. Vi har den säkra A-traktorn, som måste köras på ett varvtal på uppemot 6 000 varv per minut för att komma upp i den tillåtna hastigheten av 30 kilometer i timmen, och vi har den betydligt osäkrare och lättare mopedbilen, som får köras i 45 kilometer i timmen.

Jag anser att det måste till en regelförändring och ett sunt-förnuft-tänkande så att man tillåter högre vikt för mopedbilar och högre hastighet för A-traktorer.

Herr talman! Stockholm var sannolikt den första staden i världen som på försök tillät motorcyklisters färd i bussfiler. Försöket var lyckat och permanentades, och det har varit en självklar säkerhetsåtgärd för motorcyklister runt om i landet. Det ökar trafiksäkerheten genom att man syns bättre, det minskar risken för kollisioner och det förbättrar framkomligheten.

Trafiksituationen i många storstäder innebär köer och trängsel och att oskyddade trafikanter delar körbanor med bilister som ofta ägnar sig åt något annat än just bilkörning, till exempel att skriva sms på sina mobiltelefoner. Det ger många situationer där bilisterna gör misstag i trafiken. När motorcyklister kör i bussfil syns de bättre, vilket gör att kollisionsrisken minskar och trafiksäkerheten ökar.

Herr talman! Jag är övertygad om att samtliga av mina kollegor i trafikutskottet har besökt europeiska huvudstäder söder om Köpenhamn. Hur skulle trafiksituationen i Paris se ut om motorcyklar och skottrar var tvungade att köra i vanliga körbanor avsedda för bilar? Eller tänk er alla skottrar och motorcyklar i Rom, om de skulle trafikera Italiens huvudstad som vanliga personbilar! Italienska bilförare med sitt världsberömda temperament skulle få mjölksyra i vänsterarmen efter allt tutande på motorcyklar och skottrar i bilköerna.

Herr talman! EU-parlamentet antog nyligen en rapport som säger att motorcyklar och mopeder ska ses som en lösning på trängseln. Det betyder att man ska stimulera en ökad användning av motoriserade tvåhjulingar, exempelvis genom att tillåta motorcyklar i bussfiler.

Därför är jag mycket frågande till trafikutskottets majoritetssvar, som lyder: ”Vad gäller frågan om att få köra motorcykel i bussfilerna anser utskottet att den ordning som i dag gäller är tillfredsställande, dvs. att det är en fråga för respektive kommun att tillåta att motorcyklar färdas i körfält som i huvudsak är till för fordon i linjetrafik. Det är enligt utskottets mening bra att trafikreglerna anpassas till de förhållanden som råder lokalt.”

Utskottsmajoriteten anser således att en motorcyklist som färdas genom olika kommuner ska vara insatt i de regelverk som gäller för de kommuner som motorcyklisten färdas genom. Det är ungefär som när man färdas med motorcykel genom USA:s delstater, då man på förhand ska ta reda på vilka regler som gäller.

Herr talman! Det måste till ett nationellt regelverk kring detta, så att vi tillåter motorcyklar att köra i bussfilerna.

Jag ställer mig bakom Sverigedemokraternas samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till vår reservation 9, som belyser motorcyklisternas möjligheter att färdas smidigt i bussfiler, samt vår reservation 10, som är till stort gagn för våra motorintresserade ungdomar.

I detta anförande instämde Jimmy Ståhl (SD).

Anf. 31 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Det här betänkandet tar upp många olika tekniska frågor. Jag kommer framför allt att lyfta upp ett par specifika frågor.

I syfte att minska halten av luftföroreningar har svenska kommuner sedan 1996 möjlighet att genom miljözoner förbjuda tunga fordon med föråldrad avgasreningsteknik. Det har gynnat och snabbat på förnyelsen av fordonsparken i riktning mot renare fordon. Men vi har fortfarande enormt stora problem med luftföroreningar och de miljö kvalitetsmål som

vi tydligt överskrider. Det är tydligt satta mål, och samma sorts mål borde man egentligen använda också på klimatområdet.

Det orsakar tusentals för tidigt döda. Det dör tusentals personer per år på grund av detta. Det är mycket allvarligt.

I Sverige har vi gått före genom att vara ledande i utvecklingen av arbetsmaskiner med låga utsläpp. Men vi borde ge kommunerna möjlighet att även låta arbetsmaskiner och andra maskiner omfattas av miljözonsregler. Det har man jobbat med i många andra europeiska länder, och det har fungerat bra.

Speciellt kommer luftföroreningsproblem av partiklar som bildas vid användning av dubbdäck. Lägre dubbdäcksanvändning är avgörande för att få ned partikelhalterna särskilt i vägtunnlar. Att det är mycket partiklar i vägtunnlar utsätter speciellt yrkesförare för stora hälsorisker.

Jag vill också belysa att tunnelmyningarna ofta går upp i hyresområden. Tyvärr har vi en stor klassproblematik inom infrastrukturplaneringen, där vi lägger tunnlar i villaområden och tar bort tunnlar i hyresområden. Det är i sin tur allvarligt, eftersom det är där som barnen leker ute mycket, man inte har råd att åka på semester och så vidare.

Här tycker jag faktiskt att trafikplanerare borde ha ett jämlikhetsperspektiv med i sina trafikanalysverktyg för att komma till rätta med detta, eftersom det är helt orimligt i modern tid att vi ska ha en sådan ojämlig stadsplanering. Just i tunnelmyningarna blir det mycket partikelhalter, och det är ett stort problem att de ofta kommer upp just i hyreshusområden där barn leker.

Jag yrkar bifall till vår reservation 2 som handlar om att vi vill att det ska tas fram ett utvidgat miljözonssystem som ska omfatta lätta fordon och arbetsmaskiner men som även ska omfatta buller, eftersom det också är ett miljöproblem som skapar hälsoproblem i fråga om hjärtrytm och så vidare. Vi vill också att det ska finnas en möjlighet att jobba med avgifter, eftersom det har varit ett mjukare styrmedel som har visat sig fungera bra i andra länder. Detta finns alltså med i vår reservation.

Jag vill även ta upp en reservation som vi står bakom men som jag inte yrkar bifall till. Den handlar om att vi tycker att det är angeläget att det införs register för parkeringstillstånd som är fordonsspecifika för att minska fusk. Det har nämligen framkommit att det förekommer ett mycket stort fusk med handikapptillstånd, vilket orsakar stora problem för funktionshindrade. Det är positivt att regeringen tittar på det och är öppen för att eventuellt införa ett register. Men vi anser att det är så tydligt att det behövs. Det är så många av dem som har kunskaper inom detta område som påpekar att det är just ett sådant register som behövs. Därför framför vi i en reservation att vi vill se att detta kommer på plats.

Anf. 32 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Fordons- och vägtrafikfrågor är viktiga för att öka säkerheten på våra vägar och för att få en mer fungerande trafik med mindre olyckor och krångel.

I dag behandlar vi några motioner som handlar om bland annat fordonsbesiktning, vinterdäck, vägskyltning med mera. Jag tänker hålla mig till frågan om vinterdäck och Kristdemokraternas motion i denna fråga.

Herr talman! Sedan den 1 januari 2013 är det krav på vinterdäck även på tunga fordon i Sverige. På tunga lastbilar, tunga bussar och personbilar klass 2 med en totalvikt på över 3,5 ton finns det numera krav på vinterdäck eller likvärdig utrustning på fordonets drivaxel när vinterväglag råder.

Bestämmelserna infördes efter ett initiativ från Trafikverket och Transportstyrelsen mot bakgrund av att en betydande andel tunga fordon varit inblandade i olyckor och störningar i trafiken under vinterhalvåret. Krav på vinterdäck gäller dock endast på fordonets drivaxel och inte på tillhörande släphjul. Släpvagn på över 3,5 ton omfattas inte av kravet.

Herr talman! Kristdemokraterna anser att detta är en trafiksäkerhetsrisk och kan komma att få förödande konsekvenser vid ett vinterväglag med is, snö, snömodd eller frost. Tunga fordon med tillkopplade släpfordon på över 3,5 ton utan vinterdäck kan utgöra en fara i trafiken.

Om väggreppet är sämre på släpets hjul än på det drivande fordonets hjul finns det en risk att ekipaget viker sig vid inbromsning när vinterväglag råder.

Ett exempel på detta är den stora olycka som inträffade på Tranarpsbron i norra Skåne i januari 2013 då en människa dödades och mer än 46 skadades.

Nu har det gått några år sedan den nya bestämmelsen om krav på vinterdäck på tunga fordon trädde i kraft.

Jag välkomnar det uppdrag som regeringen gav Transportstyrelsen den 1 oktober 2015 om att följa upp genomförda reformer och utreda vissa aktuella frågor inom yrkestrafiken. I uppdraget ingår att Transportstyrelsen bör utreda om, och i så fall på vilket sätt, ytterligare krav på vinterdäck bör ställas på tunga fordon utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv. Detta är alltför begränsat och oprecist.

Kristdemokraterna anser specifikt att regeringen bör utvärdera effekterna av de nya bestämmelserna om krav på vinterdäck och ifall antalet trafikolyckor med tunga fordon minskat som en följd av kravet på vinterdäck.

Vi anser också att krav på vinterdäck på tillkopplade släpfordon på över 3,5 ton bör införas.

Därmed yrkar jag bifall till Kristdemokraternas reservationer 3 och 4.

Anf. 33 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner och tänkte ta upp fyra olika saker som betänkandet handlar om.

Inledningsvis tänkte jag tala om besiktning. Det har väckt oro när det gäller hur det ska gå med möjligheten till besiktning utanför städerna och också när det gäller intervallet i fråga om besiktning.

Jag ska göra en liten tillbakablick. Sverige är definitivt ett av de bästa länderna i världen när det gäller att minska antalet skadade och döda i vägtrafiken i relation till hur många mil som körs. Nu är det inte fordonen som i första hand har varit anledningen till att vi har klarat det, utan anledningen är ”2+1”-vägar med mittvajer och hastighetsövervakning med kameror. Men man ska inte underskatta betydelsen av att vi har mycket bra koll på bilarna, och där har den årliga besiktningen varit mycket viktig för att

kunna upptäcka, undanröja och åtgärda de bilar som på något sätt har varit farliga och kunnat riskera olyckor.

Om man tittar på djupanalyser av olyckor som har skett i Sverige är skador på fordonen en mycket liten del av orsaken. Det beror delvis på att vi hela tiden ser till att få bort farliga bilar från vägarna. Det säger jag för att slå vakt om det som är bra i det system som vi har haft. Det gäller framför allt de äldre bilarna, och det är viktigt att ha koll på dem ofta.

Jag ska säga något om förslagen som finns om att använda kollektivtrafikkörfält för andra fordon. Det har funnits olika förslag, och taxi är nog det mest vanligt förekommande. Men det har även varit fråga om andra fordonstyper.

Anledningen till att man i städer, framför allt i större städer, inrättar kollektivtrafikkörfält är att man vill öka kollektivtrafikens konkurrenskraft. I många städer där man inte har infört detta går bussen alldeles för långsamt. Jag som cyklist tar mig oftast fram fortare med cykel än med buss. På det sättet kan vi knappast förvänta oss att fler människor byter bil mot kollektivtrafik. Man har kollektivtrafikkörfält för att öka hastigheten och attraktiviteten i kollektivtrafiken.

Den tredje frågan som jag skulle vilja ta upp gäller miljözoner. Där är jag mycket nöjd med att samarbetsregeringen har tillsatt utredningar om detta. Möjligheten att minska klimatpåverkan och oljeberoendet i Sverige handlar nämligen i stor utsträckning om att det går att förena med att förbättra luftkvaliteten i städerna. Detta kan ha en innovationsdrivande effekt. Jag ser allt fler städer som sätter upp olika mål med emissionsfria fordon i städerna, vilket leder till utveckling av eldrift på olika sätt och nya metoder när det gäller godsdistribution. Om vi kan gå före i detta avseende har vi också möjlighet att påverka genom att vi har mycket exportindustri och främjandeåtgärder. Men i grunden handlar det om att städerna i stor utsträckning ska kunna planeras för människor och att människor ska kunna leva och ha det bra och påverkas av luft och klimat så lite som möjligt.

Detta leder mig in på vårt förslag om att vi ser med tillförsikt på att man tittar mer på självkörande bilar – autonoma fordon. I Miljöpartiet är vi väldigt positiva till teknikutveckling, men man måste också kunna granska förslag kritiskt. Ser vi till självkörande bilar finns det självklart potential till förbättring inom nuvarande bilpark, men man måste också fundera och tänka över att mycket av problemet i våra städer är brist på yta. Vi vill ha nya bostäder, vi vill ha mer grönska och vi vill ha mer kollektivtrafik. Det måste också vägas in i bedömningen av vilken potential man tänker sig för självkörande bilar.

Jag vill knyta ihop detta med det betänkande vi debatterade nyss, som handlade om en fossilbränsleoberoende transportsektor. Uppgiften är så stor – vi har så stor andel fossilt i transportsektorn i dag – att de åtgärder vi sammantaget vidtar måste vara möjliga för *alla* att på något sätt bli delaktiga i. Då är det viktigt att inte väldigt mycket bygger på att alla måste skaffa sig ett nytt fordon. Självklart ska vi underlätta för dem som har råd och möjlighet att byta en klimatpåverkande bil mot en modern bil som kanske använder mindre bränsle eller går på el eller biogas, men det kan inte vara huvudalternativet för människor. Då glömmar man att en bil när den tillverkas och när den skrotas åstadkommer klimatpåverkan och drar mycket resurser.

Vi måste kombinera förslagen om nya fordon med att även införa en kvotplikt eller reduktionsplikt i någon form, så att de som distribuerar fossila drivmedel successivt åläggs att öka inblandningen av förnybart och så att vi slutligen uppnår målet om en fossilbränslefri transportsektor.

Anf. 34 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Jag står egentligen inte i talarstolen för att replikera på Karins anförande, utan jag står i talarstolen för att inte behöva begära ordet i slutet av debatten. Jag ska göra en rättelse, helt enkelt – en rättelse av mitt yrkande.

Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation nr 6.

Anf. 35 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Det har jag inga synpunkter på.

Anf. 36 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Med anledning av detta motionsbetänkande debatterar vi en massa olika fordonsfrågor. Som Sten Bergheden påpekade är vi i stort sett överens i de flesta av de frågor betänkandet tar upp, men inte desto mindre tycker jag att det finns anledning att uppmärksamma några av frågorna.

Den första är fordonsbesiktningen. Här tror jag att det finns skäl till lite folkbildning, kan man nästan kalla det. Under de åtta mörka år då detta land leddes av alliansregeringen försökte man med näbbar och klor hitta ett sätt att på konstlad väg skapa en marknad för fordonsbesiktning. Man började med att avreglera marknaden, och det gav inte så bra resultat – tre nya anläggningar, tror jag att det var. Då satte man sig ned och grubblade lite grann på hur man kunde gå vidare.

Till slut kom man på denna fiffiga idé: Om bara AB Svensk Bilprovning lånade ut pengar till Opus AB kunde de ju köpa ett antal anläggningar. Den som skulle sälja anläggningarna lånade alltså ut pengarna till den som skulle köpa. Opus AB köpte ett antal anläggningar i norra Sverige. Företaget visade sig senare ha sin bas på Cypern, och inte betalade man någon skatt i Sverige heller. Jag vill inte jämföra detta med den senaste jätteskandalen med Panama som bas, men tanken att man med det här upplägget skulle komma undan skatt är ju uppenbar.

Nåväl! Marknaden för fordonsbesiktning ville inte ta fart ens genom den här försäljningen. Då fick de mindre ägarna i AB Svensk Bilprovning – Motormännen, Taxiförbundet och alla de där – bilda ett bolag för att ta över ett antal stationer, främst i västra och södra Sverige. Peter Norman stod här i talarstolen och sa att detta skulle ske på marknadsmässiga grunder. Försäljningen skulle ske till marknadsmässiga priser. Men när det inte finns någon marknad, hur kan då marknaden sätta priserna? Jag vet inte vad företaget betalade för sina stationer, men några marknadsmässiga priser kan det ju inte ha varit tal om eftersom det inte finns någon marknad. Det fanns i alla fall ingen marknad för försäljning av stationer då.

Nu tyckte man dock att det började likna något, efter så där fem sex år. Sedan kom en ny aktör in utifrån och började etablera stationer på mindre orter. Stoltheten hos de borgerliga var påtaglig – nu hade de lyckats! Men så började det hända saker.

Först kom EU med krav på minimidirektiv på området, vilket är jättebra. Då kunde nämligen alla de länder som hade för låg besiktning eller för långa besiktningintervall höja nivån. Förslag på att lägga Sverige på miniminivå fördes också fram, något som i stort sett ingen höll med om och som inte heller kommer att genomföras – det kan vi säga här i riksdagen i dag. Vad som kommer i stället vet vi inte riktigt än eftersom remissvaren just nu håller på att behandlas.

Sedan kom dock ytterligare ett slag mot den borgerliga modellen. Swedac, det organ som beviljar tillstånd för verksamheten, meddelade att Clearcar – som det företag som hade etablerat sig på landsbygden hette – inte fick fortsätta. Clearcar var ett företag som startade stationer utanför storstäderna, men man klarade helt enkelt inte av kraven på fordonsbesiktning. Ur ett regionalt perspektiv kan vi verkligen beklaga detta, men ur ett trafikperspektiv var det ett måste att Swedac ingrep.

Herr talman! Jag ska säga några ord om detta med EU-anpassning av fordonsbesiktningen. Först och främst är det bra att EU höjer den allmänna nivån för kontrollbesiktning i hela unionen, men att Sverige skulle sänka sin nivå till den miniminivå som föreslås kan vi naturligtvis inte acceptera. Det tror jag inte heller att någon här i kammaren accepterar. Det var också det Sten Bergheden lämnade besked om.

Det finns några skäl till detta. Naturligtvis är det första trafiksäkerheten. Även relativt nya bilar är behäftade med fel som måste åtgärdas. Detta visar sig inte minst genom att bilverkarna med jämna mellanrum får ta tillbaka bilar för att åtgärda fel som har just trafiksäkerhetskaraktär.

Också utsläppsfrågan finns ju med när man har varit tvungen att återkalla bilar. Tillverkarna anger vissa värden för utsläppen, men det visar sig att de inte stämmer med verkligheten. Kontrollbesiktning skulle vara ett bra sätt att ta reda på hur de verkliga utsläppen ser ut. Det är nämligen de verkliga utsläppen vi måste hantera när vi talar om fossiloberoende, inte de teoretiska som har räknats fram i något labb någonstans.

Vidare skulle nog en alltför stor utglesning av besiktningstillfällena leda till betydliga prishöjningar eller nedläggning av olönsamma stationer. Var det kommer att ske förstår vi var och en; det behöver vi inte vara några raketforskare för att komma på.

Slutligen är kontrollbesiktning en bra vägledning för konsumenter när det gäller köp av begagnade bilar. Det första många tittar på är besiktningssinstrumentet – vad har den här bilen haft för fel över tid? Det är alltså en bra vägledning även för dem.

Nu är det dock som det är med besiktningens verksamhet i vårt land. Våra protester utefter hela kedjan av stolligheter har klingat ohörda. Vissa saker skulle aldrig ha gjorts men kan tyvärr inte göras ogjorda, och vi får leva med den situation de borgerliga har försatt oss i. Vi måste dock följa frågan så att det inte blir som vi befارade, nämligen att glesbygden åter blir förlorare och att besiktning av tunga fordon inte kan genomföras annat än på några få platser i Sverige, på grund av de stora investeringar som måste till för att kolla bland annat detta med utsläpp från tunga fordon. Myndighetsutövningen måste kunna ske på ett sådant sätt att alla medborgare kan ta del av den utan alltför stora olägenheter.

Herr talman! Så några ord om tyngre fordon.

Regeringen har i olika sammanhang klargjort att man före sommaren kommer med ett förslag i denna fråga. Det hälsar jag med tillfredsställelse. Jag hade hoppats att frågan även skulle gälla längre fordon, men så är det inte. De försök som pågår fortsätter och ska utvärderas. Sedan får vi förslag även på detta område, och det är naturligtvis bra.

Regeringen har också givit Transportstyrelsen ett omfattande uppdrag att återkomma med förslag som rör en hel rad frågor som berör den tunga trafiken. Jag ska inte ta upp frågor som inte finns inom detta betänkandes ram utan konstaterar bara att kravet som ställs i några motioner om vinterdäck på fler axlar än drivaxeln, främst styraxeln kan jag lägga till, finns med bland uppdragen. Jag kan konstatera att bland annat i mitt hemlän Norrbotten är detta krav befogat. Vinterdäck är ett måste för att ta sig fram i vårt land under den kalla säsongen.

I det här sammanhanget är det viktigt att polisen ges verktyg för att kontrollera även detta. När det gäller polisresurser kan jag bara hålla med om det Sten Bergheden sa i sitt inlägg, att det behövs fler polisresurser på vägen. Trafikfarliga fordon, bland annat fordon med sommardäck, borde ingå i den här arsenalen. Fordon som under vintertid kör med sommardäck borde anses som trafikfarliga.

När det gäller självkörande fordon tror jag att det kommer ett regelverk på området, och den översyn som nu görs ger ett underlag för detta. Vi vet ännu för lite om det här området, och vi måste faktiskt se till att vi vet vad vi ger oss in på innan vi utformar regler som vi sedan måste komma tillbaka och göra om gång på gång. Det är bättre att göra rätt från början.

När det gäller motorcyklar i busskörfält delar jag Sten Berghedens uppfattning att det är den kommunala nivån som ska fatta beslutet. Och jag är inte så orolig för att inte vägskyltar i kommunerna ska kunna tala om ifall motorcyklister får köra i busskörfält eller inte.

Herr talman! Jag har överskridit min talartid och vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Andersson, Rikard Larsson, Pia Nilsson och Jasenko Omanovic (alla S).

Anf. 37 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Då det tidigare var lite tekniska problem med högtalarsystemet tänker jag medan det fungerar passa på att säga att vi sverigedemokrater står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar vi bifall enbart till reservationerna 9 och 10.

Per Klarberg har tidigare i dag varit uppe här i talarstolen och pratat om A-traktorer, EU-mopedbilar och även motorcyklar i busskörfält. Det tänker jag inte nämna så mycket mer om, utan jag går in på andra problem. Till exempel har vi stora problem i dag med att folk använder sig av handikapparkeringar när vi de facto har handikappade som har ett stort behov av dessa. Utnyttjandet av falska parkeringstillstånd för handikappplatser är alldeles för stort och utbrett.

Under senare år har det skett en kraftig ökning av missbruket av förfalskade parkeringstillstånd för funktionshindrade. Detta bör av flera skäl

beivras genom att samhället agerar mot de personer som fuskar sig till fördelar på bekostnad av dem som av olika skäl har behov av parkeringstillstånd.

Vi välkomnar förslaget om rikstäckande register för beviljade parkeringstillstånd för handikappfordon. Enligt vår uppfattning är det dock inte tillräckligt, utan det krävs också en kraftig skärpning av straffskalan för att kunna beivra användningen av förfalskade parkeringstillstånd. För upprepade tillfällen av sådana övertramp bör man höja maxstraffet, och man ska kunna förverka ett fordon som gång på gång parkerar på handikapplatser.

Herr talman! Jag tänker också prata lite grann om vinterdäck. Den 31 december–31 mars är det lag på att använda vinterdäck om det är vinterväglag. Dubbdäcken får användas från den 1 oktober till den 15 april. Det är lagligt att köra med dubbdäck efter den 15 april och före den 1 oktober om det befaras bli vinterväglag. Det är lite halvluddiga regler och tolkningar.

Vi anser att man skulle kunna återgå till att tillåta dubbdäck april månad ut. Sverige är ju ett avlångt land där det kan råda nästan sommar väldigt tidigt i södra delen och vinter väldigt länge långt upp i norr. April är också en månad som är väldigt lurig. Det kan vara solsken ena dagen och snöa andra dagen. I Göteborg, där jag bor, försöker man alltmer använda sig av friktionsdäck. Men genom att man saltar ganska kraftigt blir det snabbt isbildningar, och då är dubbdäck att föredra eftersom det inte är flackt utan väldigt backigt i vår lilla stad.

Finns det möjlighet försöker jag personligen naturligtvis byta till sommardäck så fort som möjligt, för vi vet ju att dubbdäck sliter extra mycket på vägarna och att det blir en miljöpåverkan. Samtidigt ser vi gärna att man har möjlighet att använda dubbdäck april månad ut. Vi vet också att dubbdäcken räddar liv. Dödsolyckorna minskar med närmare 42 procent.

Herr talman! Som avslutning på detta anförande skulle jag vilja slå ett slag för historiska fordon.

Vi sverigedemokrater vill framhålla att veteranbilshobbyn är ett av Sveriges största folknöjen, och det engagerar hundratusentals människor. Denna hobby för också det goda med sig att människor bygger upp gamla fordon till fungerande fordon, såväl motorcyklar som bilar och mopeder. Veteranfordonskulturen är en integrerad del av den svenska kulturen och något som måste värnas. Vidare utgör hobbyn en arena där människor från olika generationer kan mötas och där många unga får en tydlig koppling in till vuxenvärlden, och många utvecklar genom fritidsintresset yrkeskompetens inom såväl svetsning som lackering, elektronik och mekanik.

Vi anser därför att det är angeläget att ha låga skatter på motorhobby, att värna 30-årsregeln, att förenkla import av veteranbilar och reservdelar och att se till att det finns tillgång till bränslen som fungerar i äldre fordon. Det är också önskvärt med en särskild registreringsform för hobbyfordon som dels ger billigare vägs katt, dels gör att registreringsnumret inte kan kopplas till en person och en adress genom en enkel sökning på fordonet, vilket i sin tur förebygger stölder av dessa attraktiva fordon.

I detta anförande instämde Per Klarberg (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 april.)

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU22

Bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor
föredrogs.

-----
*Bank-, försäkrings-
och kreditupplysnings-
frågor*

Anf. 38 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 5. Jag tänkte även säga några ord om motionen som den berör.

Vi har nog alla sett programmet *Lyxfällan*. Här möter vi människor som lever över sina resurser, ofta unga vuxna med bristfällig förståelse för sin privatekonomi. De är ofta så skuldsatta att de ser det som sin sista utväg att medverka i ett nationellt tv-program för att få ekonomisk rådgivning och hjälp. Inte sällan har konsumtionskrediter, så kallade snabbblån och sms-lån, försatt dem i denna desperata situation.

Dramaturgin i programmet är alltid densamma. Mot slutet av varje avsnitt lyckas deltagarna med nöd och näppe få ihop sin budget. Men det är långt ifrån representativt för hur det ser ut i verkligheten. Under 2014 inkom 56 641 snabblåneärenden till kronofogden. Det var en ökning från 2013 med nästan 7 500 ärenden. Det motsvarar en ökning på 15 procent.

Herr talman! Siffrorna talar sitt tydliga språk, och vi måste agera. Motionen jag föredrar har identifierat ett par problem, och med rätt åtgärder skulle vi kunna stävja denna destruktiva utveckling.

Finansinspektionen registrerar i dag namnen på företag som önskar erbjuda krediter. Man gör också vissa kontroller av lämplighet, men det krävs enbart tillstånd för företag som kombinerar utlåningsverksamhet av krediter med inlåningsverksamhet.

Det finns dock två typer av företag som myndigheten inte har samma tillsyn över. Det handlar om verksamheter som bedriver inlåning från allmänheten och företag som bedriver kreditgivning till konsumenter.

Finansinspektionen lämnade 2011 en rapport till dåvarande regering med huvudförslaget att allt tillsynsansvar för snabbblån borde ligga på Finansinspektionen. Detta skedde i samband med antagandet av den nya konsumentkreditlagen, och det är tydligt, inte minst med tanke på ökningen av obetalda snabbblån, att det är en bra idé. Många kreditföretag följer uppenbarligen inte konsumentkreditlagen.

Regeringen bör återkomma med ett förslag om att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn. De företag som inte sköter sig ska således också kunna förlora sitt tillstånd.

I dag har kreditgivaren ett tydligt ansvar för att lämna information om den effektiva räntan. Kreditgivaren ska även göra en kreditprövning innan utbetalning ska ske. Enligt Konsumentverket, som granskat förfarandet, visar det sig att flera av bolagen som erbjuder snabbblån brister i den mycket viktiga prövningen.

Av den anledningen är det nödvändigt att regeringen utreder införandet av ett heltäckande kreditregister med samtliga medborgares skulder för att förbättra företagets möjligheter till kreditprövning och minska risken för överskuldssättning. Kreditregistret måste givetvis vara uppbyggt så att varje enskild persons integritet skyddas och att företag inte kan använda sig av registret för fel ändamål.

Kreditgivare som på ett eller annat sätt brustit i sin kreditprövning bör rimligtvis heller inte kunna vända sig till Kronofogdemyndigheten för att driva in sin fordran.

Största ansvaret för en god etik i såväl marknadsföring som beviljande av kreditlån ligger självfallet hos kreditgivaren. Det är dock viktigt att det finns välfungerande konsumentvägledning för personer som behöver det. Det innebär att det alltid ska vara möjligt för en kredittagare att få stöd genom goda kontaktmöjligheter.

I detta anförande instämde Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD).

Anf. 39 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! En dag kom ett brev till bostadsrättsföreningen Lyran i Ånge från den statliga banken SBAB som man var kund hos. I brevet stod det: Vårt uppdrag och vårt ansvar är att ge kunderna bästa service och samtidigt uppfylla ägarnas lönsamhetskrav.

Vidare skrev man: Vi ska framför allt inrikta vår kreditgivning på expansiva regioner runt våra kontor i Stockholm, Göteborg och Malmö samt större tillväxt- och högskoleorter.

Lite längre ned i brevet skrev man: Vi kommer därför inte framöver att ha samma möjlighet att erbjuda samma villkor som tidigare och inte samma servicegrad.

Avslutningsvis skrev SBAB: Ni kommer framgent inte att erbjudas bundna lån med längre löptid än två år.

Herr talman! SBAB är en statlig bank. Det betyder att vi alla tillsammans äger banken. Det gör att de som bor i bostadsrättsföreningen Lyran i Ånge inte bara är kunder utan också ägare i SBAB. Då borde det vara rimligt att banken inte själv kan bestämma vilka man ska ge service till utan att man ska ge service till alla ägare, oavsett var i landet de bor.

Too big to fail, för stor för att falla, är ett uttryck som användes för att rädda banker vid den senaste finanskrisen 2007–2008. Det handlar alltså om att privata banker har blivit så stora att de har blivit samhällsviktiga. Det gör att vi tillsammans måste rädda dem för att det ekonomiska systemet inte ska haverera – trots att det inte är våra sparkonton som har sett till att de har hamnat i kris utan deras investmentsverksamhet, alltså deras spekulationsverksamhet.

I det amerikanska presidentvalet är frågan om bankdelning het. Det amerikanska folket fick rädda många Wall Street-banker samtidigt som 5 miljoner amerikaner tvingades lämna hus och hem.

I Europa har förslagen om bankdelning funnits, men de har snabbt gömmts undan och tystats ned.

Låt oss ta Nordea som exempel. Deras verksamhet i Norden och Baltikum omfattar tillsammans 161 procent av Sveriges bnp. Ansvaret för Nordeas risker kan vi tyvärr inte sprida på våra grannar i andra länder, utan hela ansvaret vilar på oss i Sverige.

Det är inte socialism bara för att man föreslår att småspararnas sparkonton och börshajarnas aktieportföljer inte ska vara i samma bankbolag. Det är sund ekonomi att vi som skattebetalare inte en dag ska behöva rädda de banker som gör enorma vinster på att ta enorma risker med oss andra som säkerhet och garanti i bakgrunden.

Alla borde ha rätt att öppna ett bankkonto. I dag är så inte fallet. Men inom kort kommer en EU-lagstiftning att implementeras i Sverige, och då kommer det att bli så. Det betyder dock inte att man kommer att ha rätt till internetbank. Fortfarande kommer personer med skuldsättning att kunna nekas rätt till internetbank eller andra smidiga betalfunktioner av sin bank. I stället hamnar de i ett beroende med dyra betallösningar som enda alternativ för att kunna betala sina räkningar.

Herr talman! En del människor har i dag långa avstånd till att kunna ta ut kontanter. För dem som bor i Vittangi, Hakkas och Fredrika är avståndet till närmaste bankomat mer än fem mil. I Svappavaara finns en statlig gruva men ingen bankomat; den ligger tre mil bort. Vidsel kallas för raketbyn eftersom Försvarsmaktens anläggning för att testa raketer och drönare ligger där. Men någon bankomat har inte byborna sedan förra året. Sammantaget har 117 000 personer mer än två mil till att ta ut kontanter. Av dessa är 36 000 äldre än 65 år.

Någonstans mellan 1 miljon och 1 ½ miljon människor berörs av problem med betaltjänster och skulle ha nytta av att det blev lättare att få tag i grundläggande betaltjänster för kontanter. De som enligt länsstyrelserna upplever mest problem med betaltjänster är föreningar, funktionsnedsatta, äldre, nyanlända och företagare på landsbygden och skärgården.

Enligt Riksbanken görs drygt 20 procent av alla betalningar fortfarande med kontanter. 87 procent av alla svenskar använder kontanter varje månad, och 20 procent av oss använder inte internetbank. Kontanter har alltså fortfarande stor betydelse.

Det är inte konstigt att det är svårt att nå grundläggande betaltjänster i verkligheten. Antalet uttagsautomater har minskat med närmare 500 stycken mellan 2011 och 2015. Bankkontor som hanterar kontanter har minskat kraftigt sedan 2011, från 1 415 stycken till 694 stycken i dag. Det är alltså en halvering. Utöver det har 154 bankkontor stängts.

Handelsbanken var länge en av få banker som valde att behålla konthanteringen. Men i mitten av oktober förra året meddelade Handelsbanken att de skulle sluta med kontanter vid 95 kontor runt om i landet. Det innebar att det sista uttagstället för kontanter upphörde på 13 orter. Utöver det har ytterligare 16 orter blivit av med tillgången till kontanter då kontor från andra banker slutade hantera kontanter under förra året.

Remisstiden för Betaltjänstutredningens förslag gick nyligen ut. Flera instanser anser att lagstiftning är nödvändig för att man ska komma till rätta med dagens problem. Tyngst är nog Riksbankens besked. Riksbankschefen Stefan Ingves skrev på DN Debatt: "Ett förslag som borde övervägas är att införa ett lagkrav på bankerna att upprätthålla rimlig kontant-service. Det skulle innebära att bankerna får ett tydligt krav på sig att göra det som förväntas av dem, nämligen att de tar sitt samhällsansvar och ger kunderna den service de förväntar sig." Många andra remissinstanser har instämt i Riksbankens ställningstagande, särskilt bland de ideella organisationerna.

Regeringen ska lämna sin proposition till riksdagen före hösten. Det bästa vore att de föreslår lagstiftning för att skydda konsumenternas tillgång till kontanter. Det näst bästa vore att de föreslår tuffare regler så att det inte ska vara bankerna, framför allt inte storbankerna, som bestämmer om vi ska betala med kort eller kontanter. Bankerna gör nämligen samti-

diget miljardvinster. De fyra storbankerna tjänade tillsammans 106 miljarder kronor förra året och delade ut nära 60 miljarder kronor till sina aktieägare.

Det är uppenbart att marknaden inte löser landsbygdens utmaningar. Att se till att det finns tillräckligt god geografisk spridning av grundläggande betaltjänster bör därför fortsätta vara ett statligt ansvar. Till skillnad från i dag skulle en reglering av bankernas ansvar för betaltjänster innebära att det ytterst är staten som avgör när marknaden kan och bör tillgodose kundernas behov eller när det i stället ska vara en statlig uppgift.

Det är naturligtvis ingen lätt uppgift. Men länsstyrelserna gör redan i dag bedömningar av när staten ska gå in med stöd till olika åtgärder. Det viktiga är att det är politiken som styr utvecklingen och att det inte är storbankerna som bestämmer om vi ska betala med kort eller kontanter i vår affär.

Vänsterpartiet har fyra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1.

Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag vill först yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I betänkandet behandlas 47 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden. De berör olika frågor kring bank och försäkring samt kreditupplysning. Utskottet gör två tillkännagivanden till regeringen, dels ett om säkrare kortbetalningar, dels ett om att kreditupplysning för företag inte ska omfatta skulder som inte har fastställts av Kronofogdemyndigheten eller i domstol. I övrigt föreslås avslag på samtliga motionsyrkanden.

Herr talman! Generellt kan sägas att när det gäller de allra flesta yrkandena som framställts i betänkandet pågår statliga utredningar eller processer i EU. Utskottet vill i dessa fall invänta betänkandena från utredningarna.

Den fråga som har väckt mest debatt är ansvaret för kontanthantering. Jag kommer att ta upp detta sist i anförandet.

Det finns bland företagare en oro för att hamna i betalningsregister för felaktigt påstådda skulder som inte fastställts av kronofogde eller i domstol. Sådana kan försvåra för framtida affärer. Frågan har aktualiserats i samband med frågan om fakturabedrägerier. Utskottet vill stilla oron hos dessa företagare och föreslår därför ett tillkännagivande till regeringen.

Herr talman! Fyra motioner berör frågan om bankkonto och betaltjänster. Samtliga har avstyrkts med motiveringen att Betaltjänstutredningen kommer att lägga fram sitt slutbetänkande inom kort. Att lämna ett tillkännagivande skulle inte på något sätt snabba på ett eventuellt lagförslag utan omhändertas i beredningen av förslaget från nämnda utredning.

När det gäller SBAB finns det två yrkanden, dels ett om utförsäljning av SBAB, dels en motion där man menar att det i ägardirektivet ska föreskrivas att SBAB ska finnas i hela landet. Liksom tidigare år avstyrks förslaget om utförsäljning av SBAB. På samma sätt som näringsutskottet hanterat motioner med liknande innehåll vid behandlingen av regeringens skrivelse om statligt ägande avstyrker utskottet motionerna med hänvisning till det pågående utvecklingsarbetet vid förvaltningen av statliga företag.

När det sedan gäller förslaget om att ändra ägardirektivet så att SBAB uppdras att finnas i hela landet ska det först framhållas att SBAB inte har något samhällsuppdrag. Några statliga företag har det, till exempel Systembolaget, Samhall med flera. De som inte har ett samhällsuppdrag ska agera på samma sätt som andra företag på en konkurrensutsatt marknad. Att ställa krav på ett bredare kontorsnät skulle vara att gå ifrån principen om att agera på en konkurrensutsatt marknad. Med all sannolikhet skulle SBAB kräva att staten ersätter bolaget för dessa merkostnader. Ett exempel på det är att staten får betala en viss ersättning till Postnord för brev- och paketutlämning i glesbygd.

Vi bör i sammanhanget notera den minskning av antalet bankkontor som skett de senaste åren. Jag är ganska säker på att det inte har skett på grund av att bankerna vill vara elaka mot dem som drabbas både i städer och på landsbygden. Skälet är såvitt jag erfarit dålig lönsamhet för kontoren.

Herr talman! Fyra motioner tar upp problemet med hushållens överskuldssättning. Utskottet delar denna oro. Problemet vid överskuldssättning är att det kan drabba det enskilda hushållet, men det innebär också risker för makroekonomisk instabilitet. Flera åtgärder har dock vidtagits under senare tid, varav amorteringskravet som träder i kraft den 1 maj är det främsta. Det pågår också flera diskussioner, bland annat om skuldkvotstak. Det finns säkert andra förslag som såväl myndigheter som riksdag och regering för samtal om, men det har inte har inneburit några skarpa förslag hittills. Jag tror inte att det är alltför djärvt att påstå att ytterligare förslag på detta område sannolikt kommer att presenteras. När och av vem vill jag inte spekulera i.

Det bör också noteras att det nyligen antagna krishanteringsdirektivet på ett mer systematiskt sätt kräver att bankerna gör riskbedömningar. Detta omfattar självklart också överskuldssättningen i hushållen.

En motion har väckts i vilken man kräver att i princip alla finansinstitut som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Lagen om kreditgivning till konsumenter ändrades från den 1 juli 2014 så att dessa institut måste ha Finansinspektionens tillstånd för att bedriva utlåning av konsumentkrediter. Därmed står de också under Finansinspektionens tillsyn.

När det gäller frågan om regelverk vid utlåning av konsumentkrediter blev regelverket också betydligt mer detaljerat och tydligt vid justeringen. Det kan med fog sägas att denna motion är väl tillgodosedd i och med de nya lagändringarna.

Herr talman! I ett motionsyrkande tas frågan om att skilja affärsbanker från investmentbanker upp. Det pågår för närvarande ett arbete i EU om den så kallade strukturreformen. Förslaget innebär i korthet ett förbud för kreditinstitut att bedriva handel för egen räkning över ett visst tröskelvärde. Enligt utskottet finns det inga skäl att föregripa detta arbete. Det vore direkt dumdrigt. Om man lägger fram ett sådant förslag måste det sannolikt ändras kort därefter eftersom det då har kommit ett nytt regelverk från EU.

Jag delar inte heller Håkan Svennelings uppfattning att det här skulle stå stilla, att det inte händer särskilt mycket. Jag skulle vilja påstå att det händer väldigt mycket. Både parlamentet och kommissionen arbetar ganska aktivt för att ett sådant förslag ska läggas fram.

I tre motioner behandlas lokal närvaro av mindre banker och sparbanker. Utskottet vill understryka den viktiga roll sparbankerna har för konkurrensen på bankmarknaden.

Frågan om externt kapital har behandlats av utskottet ett flertal gånger. Det bör i detta sammanhang påpekas att det pågår en behandling av bankstrukturreformen, som jag har nämnt tidigare. Regeringen har vidare tillsatt en utredning för att se över sparbankernas villkor. Det finns därför skäl att invänta såväl bankstrukturreformen som utredningen innan slutlig ställning tas.

Herr talman! I fem motioner tar man upp frågan om finansmarknadens regler och tillsyn. Det handlar om att följa penningtvättslagens regler, om Svenska skeppshypotekskassan, om att utveckla en policy för att motverka särbehandling av företagare utifrån kön i finanssektorn, om regelförenkling på finansmarknadsområdet samt om en översyn av kreditgivning för företagare.

Herr talman! När det gäller penningtvättslagen har helt nyligen ett betänkande överlämnats till regeringen om implementering av det fjärde penningtvättsdirektivet. Utskottet noterar dock att det redan i dag finns regler om hur man hanterar finansinstitut som inte följer penningtvättslagen.

När det gäller Skeppshypotekskassan ser regeringen just nu över regelverket för finansiering av sjöfartssektorn. Något skäl att föregripa denna översyn har inte utskottet ansett finnas.

När det gäller regelförenkling delar utskottet motionärens oro över detta. Arbetet med regelförenkling inom finanssektorn har inte varit lika aktivt som det har varit på andra områden. Jag skulle vilja säga att regelbördan till och med har ökat rejält i finanssektorn. Vissa områden har med råde kunnat minska sin regelbörda med mer än 25 procent av det mål som såväl den tidigare som den nuvarande regeringen har. Men man kan konstatera att det är precis tvärtom när det gäller regelbördan inom finanssektorn. Skälen till detta är självklart hela tiden nya regelverk från EU. Men man har också konstaterat att det finns problem med penningtvättslagstiftning, banker som går i konkurs och så vidare.

Det finns dock några få undantag. Helt nyligen presenterade kommissionen ett förslag om att prospektivdirektivet ska förändras så att det blir enklare för mindre företag inom finanssektorn att kunna hantera detta.

När det gäller kreditvärdering av företag på landsbygd vill utskottet hänvisa till den pågående landsbygdskommittén.

Herr talman! Utskottet har gjort ett tillkännagivande till regeringen om säkrare kortbetalningar. Det rör bland annat krav på legitimation vid köp med kort.

Jag ska nu ta upp kontantfrågan. Det finns ett antal motioner där tillgången på kontanter i samhället behandlas. I motionerna finns lite olika förslag, till exempel att bankerna ska vara skyldiga att hantera in- och utbetalningar med kontanter. Det finns också förslag om att samhället på olika sätt ska ta ett sådant ansvar.

Slutligen finns en motion som tar upp en fråga i det arbete som just nu pågår om offentlig och kommunal service på landsbygden. Ska detta omfatta också tillgång till betalning och/eller uttag med kort och kontanthantering? När det gäller den sistnämnda motionen hänvisar utskottet till landsbygdskommittén. Utskottet har erfarit att frågan behandlas av nämnda kommitté.

Herr talman! Huvudnumret när det gäller frågan om kontanter är att bankerna ska få ett tydligt ansvar för att hantera kontanter i sina kontorsnät. Frågan har behandlats i två statliga utredningar. Kontanthanteringsutredningen avgav sitt betänkande 2014. I detta föreslås inte att det är banker som ska sköta kontanthantering. Inte heller Betaltjänstutredningen föreslog detta särskilt utan konstaterade att det inte kan åläggas banker att utföra detta.

I sammanhanget ska också nämnas den roll som Post- och telestyrelsen har för att tillse att det finns betaltjänster över hela landet, där också Länsstyrelsen i Dalarna har fått regeringens uppdrag att kartlägga situationen i olika delar av landet, främst på landsbygd och i glesbygd.

Regeringen har som ambition att hitta en lösning för hantering av kontanter. Skillnaden mellan främst oss och Vänsterpartiet är att vi anser att man måste pröva alla vägar. Det är oklart vad man menar med banker. Det måste understrykas att när man talar om bank menar man alla banker. Annars uppstår en situation där lagstiftningen inte är konkurrensneutral. Om man menar de fyra storbankerna finns det risk att det tolkas som samhällsuppdrag, och då måste staten sannolikt betala för detta. Det måste till smartare lösningar än den fixering vid bankernas skyldigheter som Vänsterpartiet hävdar.

Vi utesluter dock inte att det i slutändan blir bankerna som får detta ansvar. Det finns också anledning att påpeka att om man inför en skyldighet, som motionärerna vill, finns en risk att fler bankkontor läggs ned, och det är inte omöjligt att detta blir i just glesbygd och på landsbygd. En annan aspekt som det finns anledning att nämna är att detta genom innovation och utveckling av nya tekniska lösningar måste ses som en del av denna prövning.

Jag vill dock understryka behovet av att hanteringen av kontanter får en lösning på landsbygden, för städerna, för företagarna, för civilsamhället och för personer som inte kan hantera den teknik som automatuttag och betalning via internet kräver. Det är främst äldre personer men också personer med någon form av kognitiv funktionsnedsättning.

Jag vill slutligen nämna, herr talman, att i betänkandet behandlas även ett antal frågor om inkassoverksamhet, hållbart finansiellt system och islamisk finansiering. På dessa områden finns inga reservationer varför jag inte särskilt har berört dem.

Anf. 41 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag ska försöka beröra både SBAB och kontanthantering i replikskiftet. Vi börjar med SBAB.

Börje Vestlund uppfattar mig som att jag vill ha ett bredare kontorsnät. SBAB har ett av Sveriges kanske smalaste kontorsnät med kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Karlstad. Den mesta kontakten med banken har man via telefon, internet, mejl, brevlades och så vidare. Det gör att vi inte alls tycker att man ska ha kontor överallt i hela landet, men vi tycker att man ska ha ansvar för alla ägare oavsett var de bor.

Jag tror att det skulle vara en märklig situation om Börje Vestlund en dag får ett brev hem till Liljeholmen där det står: Börje Vestlund! Du är inte lönsam för oss. Vi är därför inte intresserade från detta statliga bolag av att ta ansvar för dig. Vi vet att du är ägare till oss och att du sitter i

Sveriges riksdag. Men du är inte lönsam, och därför tar vi inte ansvar för dig.

Det är det som SBAB gör, och de skriver det rakt ut. Därför borde detta vara ett ansvar, och det borde finnas ett direktiv från regeringen om att SBAB har ansvar för alla sina ägare oavsett var i landet de bor.

Om vi återgår till kontanterna tycker jag att vi gör det krångligt för Sverige. I Norge har man en lagstiftning som säger att banker i den utsträckning som konsumenterna förväntar sig ska erbjuda kontanter till kunderna. Vad ska vi med en bank till om den inte har kontanter? Det borde inte vara svårare än att man helt enkelt säger: Det här är bankernas ansvar. Det här borde ni kunna uppnå.

Man behöver absolut kunna se till exakt hur en sådan lag skulle genomföras. Men problemet i dag i Sverige är att regeringen gömmer sig i en utredning och kommer fram till att de egentligen inte ens tittar på frågan. De konstaterar i stället att det handlar om teknikutveckling och att det faktum att gamla människor dör troligtvis kommer att vara det som gör att människor kommer att sluta använda kontanter och i stället använda Swisch. Det tycker inte jag är ett hållbart sätt att se på det hela.

Jag blir orolig när man hänvisar till kommittéer som jag själv sitter i, vilket är fallet med landsbygdskommittén. Jag tror inte att det är en landsbygdskommitté som kommer att lösa denna typ av utmaningar, som är tekniskt krångliga. Det behöver man göra från finansutskottet.

Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag krånglar till det så mycket. Jag bara konstaterar att man nu ska göra en förändring av ett redan befintligt regelverk för bankerna.

Jag delar uppfattningen att vi måste lösa frågan om kontanter. Men om man blir fixerad vid en enda lösning och tycker att det bara är den som finns har man uteslutit allt detta med innovationer i framtiden. Det finns en utveckling redan i dag när det handlar om korten och att utforma dem på ett bättre sätt så att även personer som inte kan hantera dem, till exempel äldre och personer med kognitiva handikapp, ska kunna göra det i framtiden. Man kanske inte behöver ha den kod som i vanliga fall behövs i dag.

Det finns ingen som har påstått – inte någon utredning och inte något parti, vad jag vet – och som tror att det kontantlösa samhället kommer att bli verklighet. Det kommer i varje fall inte att inträffa under vår livstid. Även om jag är några veckor äldre än Håkan Svenneling tror jag inte att det händer vare sig under min eller hans livstid att kontanter kommer att försvinna. De kommer att finnas kvar. Sedan kommer kontanterna naturligtvis med tiden att minska. Men att de skulle försvinna är det nog ingen seriös aktör som över huvud taget tror.

Vår uppfattning är att vi ska hitta en lösning på detta. Men om det exakt blir på det sättet att det är bankerna som får ansvaret vet vi inte. Däremot har vi inte uteslutit att det kan vara bankerna som får uppdraget. Men man måste också ha respekt för att många banker ska bygga upp ny infrastruktur för att de har ändrat sin infrastruktur. Det kommer att kosta pengar, och vem ska betala för det? Det kommer att vara vi kunder.

Anf. 43 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Det är bra, Börje Vestlund, att du konstaterar att kontanterna kommer att finnas kvar under en lång tid framöver. Vi är i en situation just nu att Riksbanken trycker nya sedlar och mynt, och samtidigt har vi fyra storbanker som i princip har full kontroll över kontanterna från att de är tryckta hos Riksbanken till att de når din och min plånbok. De här storbankerna äger bankernas depå där kontanterna lagras efter att de har tryckts, och de äger alla bankomater runt om i hela landet.

Om de då bestämmer att det inte ska finnas så många bankomater kvar – de har ju minskat antalet med 500 – samtidigt som vartannat bankkontor inte tar emot dig när du vill sätta in eller ta ut kontanter är det storbankerna som styr och inte politiken. Det gör att vi faktiskt får en situation där det inte är möjligt att ta ut kontanter i Fredrika, Hakkas och Vittangi, utan närmaste ställe är fem mil bort. Det är ett långt avstånd. Vi ser en sådan utveckling även på andra platser, och det blir alltså fler platser utan kontanter.

Jag är orolig över att vi inte ska hitta en politisk lösning på det här utan att vi i stället lägger över det på bankerna. Jag är absolut inte låst vid att vi måste ha *en* typ av lösning och att det måste vara lagstiftning. Men vi ser att Sverige går i bräsch som den nation i världen som avvecklar kontanter fortast. Nationer som inte går så fort fram, som till exempel vårt grannland Norge, har en lagstiftning. De tydliggör vad som är statligt ansvar och vad som är bankernas ansvar. Till exempel riksbankschefen har anslutit till den här linjen för att han vill ha en tydlighet när det gäller vad som är hans ansvar och vad som är storbanksdirektörernas ansvar.

Det, Börje Vestlund, tycker jag att regeringen borde ta ett större ansvar för och inte gömma i en massa utredningar i stället för att faktiskt titta på vad man skulle kunna göra konkret. Det är helt öppet för mig om det är lagstiftning, tillståndsgivning eller något annat sätt, men man måste framför allt hitta en lösning.

Anf. 44 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag sa, Håkan Svenneling, att vi tycker att det är viktigt att man hittar en lösning. Vi har inte sagt att vi inte ska göra det. Tvärtom vill jag påstå att vårt betänkande i år är lite skarpare än förra året.

När det gäller en politisk lösning pratar vi om två utredningar, men den ena har inte lagt fram sitt slutbetänkande än. Vad är det annat än politik? Ligger det på någon annan nivå? Jag förstår inte vad Håkan Svenneling menar. Jag menar inte alls att bankerna helt och hållet ska få bestämma detta själva.

Dessutom ska jag rätta Håkan Svenneling på en punkt. Ett antal nischbanker är med och äger bankomaterna, så det är inte bara de fyra storbankerna.

Min huvudpoäng är att vi tycker att man måste prova alla metoder som man kan och sedan väga in det som framför allt fackförbunden har tagit upp vid ett flertal tillfällen, nämligen säkerheten. Den har man inte ägnat sig speciellt mycket åt i den här debatten, utan det viktigaste är att få ta ut kontanter. Hur säkerheten ska lösas är man inte särskilt tydlig med i de här debatterna. Det beklagar jag verkligen.

Det är där jag menar att vi måste vara öppna för nya och innovativa saker och titta på alternativ till att hantera över kassa på det sätt som det gjordes förr. Jag tycker ibland att det är som att man drömmer sig bort till en helt annan tid och inte är i nutid där det finns nya möjligheter och nya förutsättningar. Men det måste anpassas så att de människor som behöver använda banken och som har problem med det också ska kunna göra det.

Anf. 45 PETER HELANDER (C):

Herr talman! Bank- och försäkringsfrågor diskuteras inte bara här i kammaren utan också runt omkring i landet. Det sker i vardagliga samtal i fikarum och vid köksbord. De är i ordets rätta bemärkelse plånboksfrågor vi diskuterar.

En högaktuell fråga som vi berör i betänkandet är frågan om kontanthantering. Det är en oerhört viktig fråga. Vi går mot en utveckling där kontanter används i allt mindre utsträckning. Digitaliseringen av en rad samhällseliga tjänster har gått mycket fort i Sverige. Det är för de flesta av oss medborgare en positiv utveckling. Samtidigt medför det för vissa medborgare en problemfylld vardag eftersom utbyggnad av mobiltäckning och bredband i första hand inte sker hos dem som bor i gles- och landsbygd.

Runt om i landet finns många platser där bristen på kontanthantering orsakar stora problem för både privatpersoner och företagare. I dag på förmiddagen ringde jag lanthandlaren hemma i Venjan, som är en sockenby i min hemkommun Mora. Jag vet att han har problem med kontanthantering. Han har elva mil fram och tillbaka till Loomis låda inne i Mora centrum.

Ni förstår säkert själva att han inte kan åka varje dag för att stoppa dagskassan i lådan. Och det innebär försäkringsproblem, nämnde han, för han får för mycket pengar liggande. Skulle det bli ett rån täcker försäkringen kanske inte hans växelkassa. Att polisen kommer en eller två timmar efter att rånet skett hör till en annan debatt i ett annat utskott.

Joel, som lanthandlaren heter, har svårt att få växel. Han försöker lösa det. Venjan är en by som håller ihop, och det finns massor av föreningar som har basarer och evenemang och får in pengar, som tur är, som de kan växla in hos lanthandlaren. Det är bra, för bankerna tar inte emot pengarna som föreningarna tjänar in.

Han skulle förstås kunna köpa växelkassa av Loomis, men Loomis ska då åka elva mil fram och tillbaka för att leverera pengarna, och ni kan förstå att för en liten lanthandel som kämpar för sin överlevnad blir det för stora kostnader.

Min utgångspunkt är att det i första hand är banker och andra som ska ta sitt ansvar och på eget initiativ verka för att säkra tillgången på kontanter. Att behöva lagstifta om detta vore olyckligt. Som har nämnts tidigare skulle en lagstiftning kunna leda till att bankkontor läggs ned, framför allt på mindre orter.

Herr talman! Finanskrisen visade med all tydlighet på vikten av sunda institutioner, transparens, förutsägbarhet och rättssäkerhet. Banker och finansiella institut är förutsättningar för att vi ska kunna ha en fungerande ekonomisk verksamhet. Av den anledningen är den här verksamheten en av de mest beskyddade som finns i samhället. Staten står som sista garant om det går över styr. Det är en nödvändighet likaväl som det är en risk.

Politiskt fokus har under flera år legat på att säkerställa stabiliteten i det finansiella systemet. De kriser vi har sett de senaste decennierna i banksystemen runt hela världen är avskräckande exempel även för oss. I Sverige och EU, liksom på global nivå, pågår fortsatt ett arbete med att göra systemen mer robusta för att förhindra nya kriser i framtiden och för att fördela risker, ansvar, kostnader med mera.

De goda avsikter som finns med regelverk är dock ett hot mot de lokala sparbankerna, som spelar en mycket viktig roll på landsbygden och i mindre städer. Vi vet alla att det inte var de små sparbankerna som orsakade finanskrisen, men de drabbas av de regelverk som implementerats av alla banker. Regelverken gör inte skillnad på storbanker och lokala små sparbanker.

En kapitaltäckningsrapport omfattade tidigare ca 25 sidor, och i dag omfattar den mer än 600 sidor. Det är bara ett exempel på hur de regelverk som bankerna måste följa oavsett storlek har förändrats. Det är klart att det här blir tungt för småbanker.

Vi skulle behöva en förändring av sparbankslagen så att sparbankerna kan ta in externt kapital, för det är ett problem i dag. Det behövs en rimlighet och en proportionalitet mellan regelverk för små banker och regelverk för de stora bankerna.

Jag yrkar bifall till motion 2649 yrkandena 4 och 5.

Anf. 46 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Detta motionsbetänkande om bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor innehåller ett stort antal motioner samt två tillkännagivanden till regeringen. Jag tänker göra fyra nedslag i betänkandet.

Det första gäller tillkännagivandet angående ökad säkerhet för kort med betalfunktion. I en alliansmotion av Beatrice Ask med flera anförs att fler åtgärder bör övervägas för att höja säkerheten vid kortbetalningar. Bakgrunden är att brottsligheten på internet är omfattande och att bank- och kontokortsbedrägerier är vanliga. För att förebygga att brott begås krävs det att banken kontrollerar identiteten noga för att säkerställa att rätt person använder kontokortet.

I juli 2014 antog EU betalkontodirektivet, som syftar till att ge bättre insyn i betaltjänster som är kopplade till konsumenters betalkonton. Som en del i detta arbete lämnade kommissionen ett förslag på ett reviderat betaltjänstdirektiv. Den 1 april 2015 tillsatte regeringen Betaltjänstutredningen för att lämna förslag på hur de båda direktiven ska genomföras i svensk rätt. Detta ska vara gjort senast den 18 september i år.

Utskottet anser att en stor säkerhet vid kortbetalningar är en angelägen fråga och noterar att vissa initiativ har tagits i denna riktning. Samtidigt konstaterar utskottet att det finns stora säkerhetsproblem vid kortbetalningar och att detta leder till bank- och kontokortsbedrägerier. Dessa typer av brott har ökat de senaste tio åren, vilket till stor del beror på att internetanvändningen ökar och att den tekniska utvecklingen skapar både nya möjligheter och nya säkerhetsrisker.

Utskottet anser därför att åtgärder för att öka den tekniska säkerheten i samband med kortbetalningar bör prioriteras. Det är också viktigt att branschen har rätt utrustning för att säkerställa att rätt person använder kontokortet, och noggranna kontroller krävs av identitet och id-handlingar.

Det är glädjande att utskottet går på Alliansens linje och gör ett tillkännagivande till regeringen om att man bör vidta flera åtgärder för att uppnå det som utskottet anför när det gäller att öka säkerheten för kort med betal-funktion.

Herr talman! Det andra ärende där flera alliansmotioner tillgodoses rör problem för företag som drabbas av bluffakturor. Till skillnad från vad som gäller för fysiska personer kan redan en ansökan om betalningsföreläggande hos kronofogden redovisas som betalningsanmärkning när kreditupplysningsföretagen lämnar en kreditupplysning om en näringsidkare, alldeles oavsett om kravet är befogat eller inte.

Många företag väljer tyvärr att betala även så kallade bluffakturor just för att slippa betalningsanmärkning, eftersom en sådan allvarligt kan försvåra för företaget att bedriva sin verksamhet. Detta förhållande utnyttjas av mer eller mindre kriminella aktörer som skickar falska fakturor till små företag.

Motionärerna anser att det behövs en ändring i kreditupplysningslagen så att kreditupplysningar på näringsidkare inte omfattar sådana skulder som inte blivit fastslagna av domstol eller av Kronofogdemyndigheten. Sådana regler gäller som sagt redan i dag för fysiska personer som inte är näringsidkare.

Utskottet anser att en kreditupplysningsverksamhet med aktuell och korrekt information om både enskilda och näringsidkare är en viktig förutsättning för att komma till rätta med oriktiga krav och fakturabedrägerier, vilka räknas som ett stort samhällsproblem.

Utskottet vill trots pågående utredning och beredning ändå särskilt framhålla att de nuvarande reglerna i kreditupplysningslagen ser olika ut för näringsidkare och enskilda personer och att det finns anledning att anta att många företag i stället för att bestrida ett oriktigt krav tyvärr betalar skulden av rädsla för att hamna i Kronofogdemyndighetens register.

Utskottet anser i sitt tillkännagivande att regeringen bör överväga om kreditupplysningslagen ska ändras så att kreditupplysningar på näringsidkare inte omfattar betalningsförsummelser som inte blivit fastställda av en domstol eller en annan myndighet, det vill säga Kronofogdemyndigheten. Jag är mycket nöjd med detta beslut av utskottet, inte minst eftersom jag själv motionerat om samma sak tidigare.

Herr talman! Jag vill också kommentera frågan om kontanthantering. Det är en fråga som kommer upp varje år i finansutskottet och som jag själv motionerat om såväl 2013 som 2014. Där menar jag att bankerna bör åläggas att hålla en rimlig kontanthantering.

Frågan om bankernas kontanthantering och möjligheten att sätta in eller ta ut kontanter engagerar många. Det handlar om att vissa grupper, till exempel barn, äldre, funktionshindrade, nyanlända flyktingar och personer som inte kan eller får hantera kort och koder, är hänvisade till kontantaffärer. Det handlar också om att småföretagare och föreningsliv har stora problem att sätta in kontantkassor på banken. Så länge Riksbanken ger ut sedlar som är ett lagligt betalningsmedel måste också dessa sedlar kunna användas och sättas in eller tas ut från bankkonton.

I det så kallade kontantupproret, vars möten både jag själv och andra i utskottet har besökt ett antal gånger, finns flera organisationer som upplever växande problem. Vid finansutskottets hearing den 19 mars förra året bekräftades problemen även av Svensk Handel, Länsstyrelsen i Dalarna

och Sveriges Kommuner och Landsting. Och så sent som för några veckor sedan krävde, som någon nämnde tidigare här, till och med riksbankschefen en lagstiftning som ålägger bankerna att erbjuda kontanthantering för de kunder som så önskar. Allt detta visar att denna fråga är väldigt viktig.

I ärlighetens namn ska påpekas att bankerna agerar ganska olika i denna fråga. Det finns banker som är tydliga med att de inte har några planer på att upphöra med kontanthantering, och det finns andra som redan avskaffat mycket av kontanthanteringen.

Jag kan passa på att nämna Swedbank Sjuhärad hemma i min valkrets, där jag själv är kund. Det är en av de banker som har kontanthantering på alla sina kontor och som tydligt säger att de inte har någon tanke på att upphöra med det. Så det finns undantag i dag.

Bankerna åberopar ofta säkerhetsskäl för att slippa hantera kontanter. Men när den kontanthantering som ändå sker flyttas från de mycket säkra bankerna till de mer oskyddade butikerna ökar i stället rånrisken.

Den tekniska utvecklingen och övergången till allt fler korttjänster och betalningar via Swish eller internet är i grunden positiv, utom förstås när det saknas mobiltäckning eller när det blir strömavbrott eller andra problem med tekniken. Då är det inte så dumt att ha lite kontanter i plånboken.

Jag upplever att vi har en ganska bred samsyn i finansutskottet om att möjligheten till kontantbetalning bör finnas kvar så länge den efterfrågas i samhället. I så fall krävs också en kontanthantering i bankerna i en rimlig omfattning.

Jag kan acceptera att utskottet avslår samtliga motioner med hänsyn till den pågående betaltjänstutredningen, den fortsatta beredningen av Kontanthanteringsutredningens betänkande, som Alliansen tillsatte en gång, och myndigheternas pågående arbete med grundläggande betaltjänster för glesbygdens behov. Men jag vill vara tydlig med att både jag och andra kommer att följa denna utveckling noga.

Det finns omfattande kritik från remissinstanser när det gäller alltför vaga förslag i fråga om att erbjuda kontanttjänster. Om inte pågående utredningar och regeringens och myndigheternas arbete ger det resultat som behövs kommer ett tillkännagivande från finansutskottet till regeringen sannolikt allt närmare.

Herr talman! Slutligen skulle jag vilja säga några ord om Moderaternas reservation nr 7 angående regelverk och tillsyn inom finansmarknadsområdet.

Jobb skapas av företag som växer och anställer. Fler jobb i växande företag betyder ökade skatteintäkter, vilket i sin tur finansierar vår gemensamma välfärd. Fyra av fem nya jobb skapas i mindre företag. De beslut som fattas politiskt kan få helt avgörande effekt på villkoren och möjligheterna för mindre företag att växa och anställa.

Vi moderater anser därför att vi måste bidra till att förbättra förutsättningarna och villkoren för företagande och entreprenörskap. Inom finansmarknadsområdet har, som flera andra påpekat tidigare, regelverken för bank- och finansföretag skärpts flera gånger under de senaste åren. Syftet har varit att bidra till ökad finansiell stabilitet med anledning av finanskrisen. Skärpta regler kan dock hämma konkurrensen och försvåra för mindre företag att växa. Vi moderater vill därför göra reglerna enklare för de mindre företagen.

Vi anser att regeringen bör ge Finansinspektionen i uppdrag att se över hur regelverket kan förenklas för mindre aktörer inom bank- och finansmarknaden så att konkurrensen kan öka utan att marknads tillförlitlighet äventyras.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet punkt 2 om säkra kortbetalningar, punkt 5 om kreditupplysningar och till reservation 7.

Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag har en stillsam liten undran. Till att börja med delar jag uppfattningen om regelförenkling. Jag som tidigare haft förmånen att sitta i näringsutskottet kan konstatera att vi hade en diskussion om det hela tiden. Som jag nämnde i mitt anförande är det en del sektorer som har lyckats ofantligt bra med detta därför att man har samarbetat mellan departementet och myndigheterna och därmed kunnat få en bra regelförenkling. Men av olika skäl är det inte fallet när det gäller finanssektorn.

Jag blev lite intresserad. En sak som vi har varit överens om när det gäller regelförenkling är att vi inte kan ha olika regelverk för stora och små företag eller mikroföretag, som man har pratat om på Europeanivå – vi kallar det något annat i Sverige.

Men det som jag tycker är intressant här är att man ska gå ifrån den principen nu. Kan Jan Ericson i så fall peka på vilka regelverk som skulle förändras utan att man bryter mot EU-rätten?

Anf. 48 JAN ERICSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan bara relatera till min egen bakgrund. Jag har alltså jobbat som jurist i en av de fyra storbankerna och sett hur mycket arbete det krävs inom en bank för att man ska kunna hantera de regelverk som finns. Det är ganska stora staber av både jurister och andra som hela tiden följer upp, förebygger problem och ändrar bankens avtal, regler och villkor. Det som är gemensamt med detta är att det alltid är kunderna som får betala kalaset, eftersom det kostar ganska mycket pengar att hantera regelverken.

Jag tror inte heller att man kan ha olika regler i de olika bankerna i sak. Däremot tror jag att man kan ha olika tillämpning av reglerna när det gäller detaljriktighet och så vidare. Detta skulle man säkert kunna se över.

Sedan finns det i alla verksamheter regelverk som man skulle kunna förenkla om man ville. Då skulle man kanske kunna förenkla för både stora och små bolag.

Vi sätter inte ned foten och säger vilka regler som kan ändras eller tas bort. Vi vill att Finansinspektionen får det här uppdraget för att se vad som skulle kunna göras utan att, som sagt, äventyra tillförlitligheten i marknaden.

Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Problemet med de regler som vi har inom finanssektorn är att nästan allting – med några få undantag – är EU-reglering. Det är väldigt svårt att förändra den. Då ska man gå till EU-kommissionen och sedan ska det förhandlas med parlamentet och så vidare. Det kan ta flera år, om man nu skulle lyckas med det. Det verkar inte finnas någon jättestor ambition hos finansministrarna, oavsett politisk färg på dem. Jag kan inte

minnas att Anders Borg sa nej till några regler på grund av att de drabbade små finansföretag. Jag hörde inte det i alla fall i EU-nämnden, och jag var ledamot där under i princip hela den tid som Anders Borg var finansminister.

Även tillämpningen måste vara enhetlig för alla företag. Däremot håller jag med om att man på något sätt borde göra någonting åt detta. När det gäller allt arbete som jag lade ned på denna fråga under åtta år räcker det med ett sammanträde i finansutskottet för att det ska raderas. Man bara lastar på ännu mer regler. Det är en väldigt stor regelbörda som man lägger på finansinstituteten, men det har varit viktigt för stabiliteten i makroekonomin.

Anf. 50 JAN ERICSON (M) replik:

Herr talman! Jag är fullt medveten om att det är väldigt mycket som styrs från EU, men allt styrs inte därifrån. Vi har även nationella regler på en del områden. Dessutom är tillämpningsföreskrifter inte alltid EU-styrda. När det gäller hur Sverige utformar regelverken på hemmaplan för att implementera EU-lagstiftningen och hur vi sedan hanterar tillsyn har vi ett visst utrymme själva. Men, som sagt, Finansinspektionen är experter på detta. Låt den titta på det här.

Det är bara att konstatera att det inte är en alldeles enkel historia att starta en ny bank i dag; det kan vi vara överens om. Om vi vill ha en konkurrens och vill att det inte bara är de fyra storbankerna som ska ha monopol i Sverige är det ganska viktigt att underlätta för nischbanker och nischaktörer att vara med och röra om lite.

Vi ser nu hur storbankerna ger i princip noll procents ränta på kundernas konton. Om det kommer nischaktörer som erbjuder ränta flyttar människor flyttar sina pengar från storbankerna. Det här ett sätt att använda konkurrensen för att påverka villkor. Det gäller även på bolagens sida. Det här är jätte viktigt.

Men, som sagt, låt Finansinspektionen få förtroendet att se vad och om man kan göra något på detta område.

Anf. 51 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag tycker ibland att vi i riksdagen är lite ogina mot motionsförslagen. I betänkandetexten om mitt förslag om att det ska vara en marknadslösning som ska vara självfinansierad från företagen när det gäller insättningsgarantin säger utskottet att det är en bra idé. Men sedan avstyrker man min att-sats 3. Jag kunde ju få godkänt i stället för underkänt när jag lägger fram förslag som alla är överens om.

Huvudsaken är att vi är överens. Det är inte skattebetalarna som ska ta risken när bankerna inte sköter sin ekonomi, utan den får de sköta själva på en riskvärderad försäkringsmarknad. Det är liberalt och bra, tycker alla partier.

Utskottet har lite grann missförstått mitt förslag om komplementära lokala valutor. Syftet med dem är att skapa tillgång till riskkapital för företag, privatpersoner och olika verksamheter på landsbygden som har svårt att få lån från de centralt styrda affärsbankerna. Bristol pound fungerar utmärkt som valuta. Det finns ett system sedan 1934 i Schweiz som har fungerat som en katalysator för små företag att få tag på pengar.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Bank-, försäkrings-
och kreditupplysnings-
frågor*

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Bank-, försäkrings-
och kreditupplysnings-
frågor*

Jag ville att man skulle se på hur Skatteverket kan se till att staten får in skatt samtidigt som man inför det nya sättet för att få fram kapital, särskilt på landsbygden och kanske även i utsatta stadsområden så att folk där får en möjlighet att investera. Dessutom finns det i USA time dollars där man betalar med tid, och sedan får man ut varor, tjänster eller pengar för den tiden.

De komplementära metoderna gör att fler människor kan sysselsätta sig själva, och det är väl någonting som vi alla är överens om är bra. Jag tycker att det är lite konstigt att man då säger att man inte är för detta eftersom man sa nej till en reform om nordisk valuta. Det hade ju ett helt annat politiskt syfte. Det är inte alls samma sak, så jag är lite missnöjd med att utskottet säger nej till denna utmärkta idé utan att ens ha analyserat förslagen på ett noggrant sätt.

Kapitaltäckningsregelverket är omfattande. Den version som jag läste innehöll 1 266 sidor, och det innehöll en hel del matematiska formler. Jag har själv läst kemiteknik på KTH, men det var komplicerat att förstå hur regelverket fungerar. Dessutom är det fullt av kryphål som bara jurister klarar av att hantera.

Varför ska vi göra allting så komplicerat? Mitt enkla förslag är att man ska anpassa det hela efter Chicagoplanen. De ekonomer som var för den nyliberala ekonomin sa: Nej, just kapitaltillverkningen måste ändå vara i statlig regi. Om man har hundra procents kapitaltäckningskrav får man ut seignorage, det vill säga varje krona som skapas i Sverige får vi skattebetalare betalt för. Bankerna måste köpa loss den från Riksbanken. Då får vi en skuldfri generering av statliga pengar. Bankerna som tjänar pengar på våra pengar måste då betala en liten avgift till staten, och det är väl helt rimligt att en krona har ett värde över huvud taget.

Våra pengar är bara värdelösa bomullsbitar eller ettor och nollor på en bank. En sedel är bara papper – det är inte värt någonting. Men med hjälp av regelverk, garantier och trovärdighet har vi satsat hela ekonomin på att pengar ska vara värda något. Varför ska bankerna kunna skapa hur mycket värde som helst och tjäna alla pengarna? Nej, de får köpa loss dem från oss skattebetalare som har skapat valutan. Det är rätt och rimligt, och jag tycker att utskottet kunde ha tillstyrkt det förslaget. Åtminstone borde man titta närmare på det.

Andra fördelar med detta är att risken för bankrusningar försvinner. Varje krona på banken har täckning. Riskerna att få bubblor och kollapser minskar också. Då får vi en stabilare och säkrare kreditgivning, ett säkrare och tryggare banksystem, och vi får in miljarder varje år i intäkter som skapar våra pengar. Sedan kan man ta bort lite snedvridande skatter. Det borde tilltala både Alliansen och de rödgröna. Det är en bra reform. Låt oss titta närmare på den. Jag återkommer i detalj till den nästa år.

Sedan gäller det Mifidregelverket. Det är nu på gång i Sverige. När jag skrev motionen var det inte klart. Men det handlar alltså om att många människor dör och om revolutioner som kan uppstå när man måste använda för stor andel av sin inkomst för att betala för mat. Här finns det ett tydligt samband. Om folk måste använda mer än 40 procent av sina inkomster för mat, då blir det ofta revolution.

Varför ska vi då tillåta bankspekulanter att sälja 93 procent av alla grisar? De är bara luft – de finns inte ens. Det är bara spekulation, och det gäller inte bara grisar utan det gäller också många råvaror. Varför ska vi tillåta spekulation av luft som leder till svält och död för att man ska tjäna lite pengar på ett osäkert sätt?

EU har sagt att man nu måste ta tag i råvaruspekulationerna, och det samma bör gälla livsmedel. Sverige kommer med förslag 2018. Då hoppas jag att det blir ett bra regelverk, så att folk inte dör på grund av spekulation med fiktiva grisar och annan mat.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 april.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.29 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00, då debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

§ 10 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Proposition
2015/16:100 2016 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2016 års ekonomiska vårproposition 2015/16:100.

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Svensk ekonomi utvecklas starkt. Vi har högre tillväxt än USA, Storbritannien och Tyskland och högst tillväxt i Norden. Arbetslösheten är den lägsta på sju år, och 80 000 fler människor har ett jobb att gå till. Ungdomsarbetslösheten faller särskilt snabbt, och långtidsarbetslösheten är den lägsta i hela EU.

Vi ser också ett styrkebesked för svensk export. Enligt Business Sweden tar svensk export för första gången på 20 år andelar på världsmarknaden. Både it-sektorn och fordonsindustrin går starkt, och antalet varsel var förra året det lägsta sedan 2007. Svensk industri är långt ifrån ”basically gone”.

Det stora antalet asylsökande förra året innebär oförutsedda och ofrånkomliga utgiftsökningar. Men tack vare att regeringen tagit ansvar och fört en stram politik har vi skapat oss manöverutrymme. Trots ett exceptionellt stort asylmottagande lyckas vi alltså kraftigt minska underskotten jämfört

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Bank-, försäkrings-
och kreditupplysnings-
frågor*

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Prot. 2015/16:91
13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

med dem vi ärvde. Vi klarar utgiftstaken, och de kommande åren minskar statskulden som andel av bnp.

Samtidigt ser vi stora utmaningar framför oss. Trots god tillväxt och nästan 100 000 lediga jobb är fortfarande mer än 350 000 människor arbetslösa. Det exceptionellt höga antalet asylsökande kommer att kräva fortsatta insatser. Vi ser också en avmattning i omvärldens ekonomi.

Vi har utmaningar framför oss som vi har stort fokus på. Samtidigt kan vi stanna upp och glädja oss åt ökad tillväxt, åt fler jobb och åt fler människor i sysselsättning. Det går bra för svensk ekonomi!

(Applåder)

Vi ska inte fastna i hur det var förr, men låt oss ändå minnas hur det lät så sent som för något år sedan.

Om skatterabatten för alla ungdomar som redan hade jobb togs bort skulle tusentals ungdomar få lämna sina jobb. I stället är arbetslösheten nu på sin lägsta nivå på nästan ett decennium.

Om vi justerade reglerna för RUT och ROT till mer rimliga villkor skulle branscherna kollapsa. Det är inte det vi har sett.

Om vi trappade av jobbskatteavdraget för dem med de högsta inkomsterna skulle människor inte längre utbilda sig, ta det där lilla extra ansvaret eller vilja bli chefer. Är det någon som har sett det hända? Nej. Det är som vanligt fel.

Tvärtom är det ju på lite längre sikt så att när samhällen hålls ihop, då skapas också bättre förutsättningar för ekonomin att utvecklas. När fler får vara med och bidra, när fler får ta del av det vi skapar och när fler får möjlighet att utvecklas, då skapas förutsättningar för tillväxt.

Herr talman! De senaste tio åren har Sverige varit ett av de länder som har tagit emot flest asylsökande per invånare av länderna i EU. Från ett genomsnitt på ca 30 000 asylsökande per år kom förra året 163 000 asylsökande, 35 000 av dem ensamkommande barn och ungdomar.

De människor som får asyl och ska stanna här behöver någonstans att bo, precis som alla andra. De ska utbilda sig i svenska och få de färdigheter som krävs för att skaffa sig ett jobb. Det ska finnas lärare som lär ut. Det ska finnas sjuksköterskor, läkare och kuratorer för dem som behöver.

Det är mycket man kan köpa för pengar, men att bygga bostäder, skolor och vårdcentraler tar tid. Att utbilda och rekrytera lärare, socialsekreterare och sjuksköterskor tar också tid. Och det finns saker man inte kan lösa även om man sparar, ökar inkomsterna eller lånar mer. Bakgrunden till den överenskommelse om insatser med anledning av flyktingkrisen och de ytterligare förslag som regeringen har lagt fram för att minska antalet personer som söker asyl just i Sverige är inte svårare än så.

Vi ska vara stolta över vårt lands stora humanitära insats, men när EU brast i solidaritet och gemensamt ansvarstagande blev situationen ohållbar.

Det är därför regeringen agerar. Det är därför regeringen tar ansvar. Det gör vi även fortsatt. Arbetet med att fördela flyktingar jämnare inom EU fortsätter, och vi fortsätter göra det som krävs för att klara mottagande och etablering i Sverige.

Vi ska ha ett land som fungerar för alla som kommer hit och för alla som redan bor här. Vi ska ha ett reglerat och ordnat flyktingmottagande, och människor ska känna trygghet i att veta att vi har ordning och reda.

Herr talman! Vårändringsbudgeten handlar i huvudsak om att hantera det faktum att många människor har sökt asyl i Sverige. Migrationsverket får extra resurser för att ordna boende och mat och för att korta handläggningstiderna.

För dem som får asyl är arbete nyckeln till etablering. Därför föreslår regeringen ytterligare resurser till kompetenskartläggning för asylsökande, ökad validering och ett nytt snabbspår för entreprenörer. RUT-avdraget vidgas till nya tjänster.

Liksom arbete är nyckeln till etablering är språket ofta nyckeln till arbete. Därför ska utbildningen för nyanlända förstärkas genom satsningen på sfi och svenska som andraspråk, genom vidareutbildning av lärare och genom stöd till nya skollokaler.

Med fler asylsökande följer fler avslag på asylärenden. Människor som får avslag på sin asylansökan ska ju lämna Sverige. Därför får polisen och Migrationsverket ökade resurser för att genomföra detta viktiga arbete. Det är grundläggande för asylmottagandets legitimitet och för att vi ska ha reglerad invandring.

I vårändringsbudgeten tar regeringen ansvar för flyktingsituationen. De myndigheter som får utökade arbetsuppgifter tillförs ytterligare resurser, och därutöver stärks arbetet med etablering.

Men, herr talman, ett annat sätt att ta ansvar i den här situationen är att säkra hög kvalitet i välfärden. Välfärden ska ju finnas här i tider av lugn och vardag, och den ska finnas i tider av oro och extraordinära händelser.

Därför har regeringen nyligen presenterat en historisk satsning på den svenska välfärden: ytterligare 10 miljarder kronor årligen till kommuner och landsting.

Tillsammans med tidigare investeringar från regeringen innebär det att fler än 30 000 personer kommer att kunna anställas inom välfärden. Alla de som kämpar för våra barn i förskolor och skolor, för våra äldsta på äldreboenden och för oss alla när vi blir sjuka eller har skadat oss – alla de kommer att få fler kollegor. Och den här välfärden ska erbjudas utifrån behov, inte utifrån ens förmåga att betala. Det vi gör nu är att utveckla den svenska modellen.

(Applåder)

Herr talman! Den svenska modellen vilar på flera delar: hög sysselsättning, en stark och generell välfärd och starka och ansvarstagande parter på arbetsmarknaden. Det här är inte någonting man bara säger av tradition eller någon sorts klockartro, utan det här är viktigt för att det har gett resultat – och ger resultat. Den här modellen tjänar Sverige väl.

Människor ska ha arbete. Man ska kunna försörja sig på sitt arbete, och man ska kunna känna trygghet i sin vardag.

Det är naturligt att vi här i riksdagen beslutar vilka skatter vi ska ta ut och hur vi fördelar gemensamma resurser. Varje parti har sina prioriteringar, och den här kammaren är en bra plats för att ta den debatten: Vilka pengar ska vi ta in, och hur ska vi fördela dem? Här har politiken en mycket viktig roll att spela.

Men att vi kommande år skulle debattera hur högt eller lågt lönen ska sättas i olika branscher eller för olika löntagare beroende på deras ursprung ter sig, för att uttrycka sig försiktigt, mindre lämpligt. Ändå har vi ett läge

där de borgerliga partierna talar öppet om att skrota den svenska partsmodellen och låta staten, Sveriges riksdag, gå in och sätta lägre löner. Det är en tydlig konflikt i svensk politik.

De partier som står bakom den här propositionen, som är ett samarbete mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet, står upp för fria och starka parter. Politiken ska verka för att fler människor kommer i arbete, inte för att de som arbetar ska tjäna mindre.

Varje land har sina genier, och många länder har rika naturtillgångar. Men det som skiljer ut ett verkligt framgångsrikt land är om man förmått att se till att vanliga löntagare har en trygghet, en välfärd och en lön de kan leva på. Det är facit för den svenska modellen. Det är vad den svenska modellen har levererat, och det är därför vi tar strid om den svenska modellen.

(Applåder)

Herr talman! Vi berörs alla på något sätt av vår gemensamma välfärd. Det är också något som vi ofta talar varmt om med stolthet när vi är utomlands: föräldraförsäkring, barnbidrag, förskola, äldreomsorg – generellt och med god kvalitet för alla. Det är den svenska modellen. Den bygger på arbete. Eller för att vara än mer precis: Den svenska modellen bygger på att den som har inkomster också betalar skatt. Det handlar om att man gör rätt för sig, att man är med och bidrar.

Få saker urholkar skattemoraleen som när man upptäcker att andra inte gör sin del. Särskilt illa är det när de som har det väldigt väl förspant hänger sig åt att smita från sitt ansvar. Det sådana personer och företag gör är att övervältra ansvaret på andra: låginkomsttagare, pensionärer och dem som knappt vet hur de ska få ihop till hyran. Detta är provocerande i ordets verkliga mening.

När människor med små marginaler gör så brukar det kallas svartarbete. När det utförs av dem med vidlyftiga marginaler och ibland också dito moral kallas det för skatteflykt. Men oavsett om detta ofog bedrivs vid en torghandel eller förmedlas i stärkta vita skjortor, som en tjänst vid någon av våra större banker eller advokatbyråer, kommer det beteendet att bekämpas.

Den förra regeringen vidtog åtgärder, och den här regeringen har gått vidare. Det handlar bland annat om att införa personalliggare i fler branscher. Det handlar om att ingå och driva på för fler heltäckande internationella avtal där informationsutbyte trumfar banksekretessen. Det handlar också om att ansvariga myndigheter har de resurser som behövs och föregår med oklanderligt gott exempel.

Arbetet med detta kommer att intensifieras. Det kommer att kräva ut hållighet, internationellt samarbete och hårt arbete, men steg för steg ska nätet dras åt för dem som genom att inte göra rätt för sig åker snålskjuts på andra. Som socialdemokrat kommer jag aldrig att se genom fingrarna med skattefiffel.

(Applåder)

Herr talman! Den här regeringen står för ett samhällsbygge, för ansvar, trygghet och utveckling. Vi vill stärka den svenska modellen, inte avveckla den.

Vi har mycket arbete framför oss, men vår väg för Sverige är tydlig. Med den svenska modellen som grund och med moderniseringen som verktyg bygger vi ett hållbart samhälle där ingen lämnas efter men inte heller någon hålls tillbaka.
(Applåder)

Anf. 53 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det finns olika sätt att förhålla sig till osäkerhet och bekymmer. Man kan se problemen, förlamas av att man inte har någon lösning och gå därifrån. Man kan se utmaningen och tänka att med en kombination av begåvning, pragmatism och uppfinningsrikedom hittar vi nog en lösning. Eller man kan tänka: Så här illa var det inte i går. Det går nog över till i morgon. Dessutom har vi råd att hantera bekymren, så vi gör inget åt dem.

Statsministern lanserade i går i Financial Times en fjärde syn på detta: Ni ser fel saker! Ni tittar på fel saker. Det är surrealistiskt att människor inte uppfattar att alla siffror som pekar åt rätt håll är det viktiga, i stället för att förlamas av alla de bekymmer som finns här och nu.

Men om nu inte medborgarna upplever att allting går så bra kanske det inte är folket som har fel. Det kanske är regeringen som inte ser det medborgarna ser.

Medborgarna ser att en halv miljon nyanlända måste etableras i Sverige mellan 2012 och 2020. Medborgarna ser att 180 000 människor befinner sig i asylsystemet. Det motsvarar Uppsalas storlek. Medborgarna ser att hälften av de nyanlända bara har grundskoleutbildning eller mindre. De ser att arbetslösheten är fyra gånger högre bland utomeuropeiskt födda än bland svenskfödda, och de ser det som Arbetsförmedlingen såg i går, nämligen att hälften av de inskrivna numera är utrikes födda.

Vad är det, finansministern, som är så surrealistiskt i att uppleva att detta är ett betydande bekymmer för Sverige – så betydande att det faktiskt dominerar näthinnan framför tillväxtsiffrorna just nu?

(Applåder)

Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vara mycket mer bekymrad om det i det här läget var så att regeringen lutade sig tillbaka och inte vidtog några åtgärder. Men så är det inte. Självklart ska vi här och nu glädjas åt att det går väldigt bra för svensk ekonomi, men vi ska aldrig luta oss tillbaka. Tvärtom har den här regeringen vidtagit en rad åtgärder för att stärka Sverige och den svenska utvecklingen framöver. Det handlar om åtgärder för att fler människor ska komma i arbete. Det handlar om att i det här konjunkturläget ta itu med de problem som vi ser när det gäller matchning. Vi har 100 000 lediga jobb samtidigt som 350 000 människor fortfarande är arbetslösa. Vi måste matcha ihop de lediga jobben med människor som är arbetslösa.

Regeringen har också, förutom att ta ansvar för att fler människor ska komma i arbete och för matchningsproblemen, tagit ansvar för flyktingpolitiken. Vi såg att vi hade en ohållbar situation i höstas, och regeringen har vidtagit kraftfulla och ansvarsfulla åtgärder för att hantera den situationen. De åtgärderna har också haft effekt, och vi ser nu betydligt färre människor som söker asyl i Sverige när de i stället kan söka asyl i andra säkra EU-länder.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Men regeringen lutar sig inte stilla tillbaka i och med detta, utan här handlar det också om att se till möjligheterna för de människor som får asyl i Sverige. Det handlar om att vi stärker möjligheterna till etablering. Det gör vi i de förslag som vi lägger här och nu, men självklart kommer ytterligare förslag att presenteras. Vi kommer bland annat med 10 miljarder ytterligare till kommuner och landsting. Det handlar också om att säkra att de människor som inte får asyl i Sverige återvänder.

Regeringen tar på allvar de utmaningar som vi har framför oss, men vi ska samtidigt se att det går bra i svensk ekonomi nu.

(Applåder)

Anf. 55 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Om jag har räknat rätt summeras regeringens utgifter i ändringsbudgeten till 34 miljarder kronor. Ungefär 1 procent av dessa går med lite välvilja att beskriva som reformer som ökar chansen för människor att komma in på den svenska arbetsmarknaden – 1 procent! 99 procent handlar om helt andra saker än det som en dominerande andel svenskar tycker är det stora bekymret här i dag.

Det finns en sida i budgeten som jag skulle rekommendera till läsning, nämligen s. 131. Den är svårtillgänglig i budgeten, men vi har gjort en graf för säkerhets skull, och finansministern ska få den sedan. Den handlar om utanförskapets utveckling. Den handlar om hur många fler människor som kommer att leva helt och hållet på sociala ersättningar de kommande åren. Det är förbluffande läsning.

Vi går från under 900 000 personer till en knapp miljon svenskar som är helt och hållet försörjda av sociala ersättningar. Ni ökar just nu det svenska utanförskapet.

(Applåder)

Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Här visar Ulf Kristersson sin bild av utbildning och andra aktiva insatser. Det som du kallar för ökat utanförskap handlar till stor del om människor som befinner sig i etableringsuppdraget, och många av dem får en utbildning. Men det visar ju Moderaternas syn på utbildning. Det är därför ni heller inte har satsat på utbildning.

De 30 miljarder som Ulf Kristersson talar om handlar om att människor ska ha ett boende och få tak över huvudet. Tycker Ulf Kristersson att det är fel? Sedan satsar vi inte bara de 800 miljoner han talar om. Vi har också satsat 10 miljarder som går till kommuner och landsting för att stärka välfärden och se till att fler människor får arbete. Det tycker jag är bra satsningar, och jag är övertygad om att det kommer att få ett stort stöd hos svenska folket.

Det är en viktig del av den svenska modellen – och det utvecklar den svenska modellen – att vi står upp för en bra och trygg välfärd. Det gör den här regeringen.

(Applåder)

Anf. 57 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! I november i höstas valde regeringen att skjuta till 11 miljarder kronor till landets kommuner för att möta de skenande kostnaderna för mottagandet av nyanlända.

I en följdmotion bad jag då regeringen att dels försöka hitta finansiering för detta, dels gardera sig och öronmärka dessa pengar så att de verkligen går till välfärdens kärnverksamhet. Svaret jag fick var att det inte bara är möjligt utan till och med lämpligt att låna pengar och att kommunerna faktiskt vet bäst själva hur de ska sätta sprätt på skattebetalarnas pengar.

I en granskning visade det sig sedan att flera kommuner hade använt det extra anslaget till att betala av på den kommunala pensionsskulden. En kommun hade till och med renoverat en hockeyrink, givetvis i integrationssyfte.

Låt mig återge vad ett par kommunfullmäktigeledamöter har sagt: Vi känner oss som tomtemor och tomtefar. Det är helt sjukt ju. Det måste vara fel. Vad ska vi göra med dem? För oss blir det nästan orimligt att göra av med allt.

Nu vill regeringen skjuta till ytterligare 10 miljarder kronor, genom belåning, för att än en gång möta kommunernas kostnader för invandring. Jag ställer samma fråga som jag gjorde senast. Kan vi denna gång få en garanti för att pengarna verkligen går till välfärden och inte ned i det integrationspolitiska svarta hål som regeringen har skapat?

(Applåder)

Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är inte förvånad över att kommunledningarna är förvånade över ytterligare resurser. Efter åtta år med alliansstyre, där man har satsat på skattesänkningar och nedskärningar, är det en tydlig vändning i politiken. Vi vill stoppa skattesänkningarna, nedskärningarna och privatiseringarna och i stället satsa på och investera i den svenska välfärden, så att vi kan utveckla den svenska modellen.

Oscar Sjöstedt vill att man ska öronmärka pengar. När man tar debatten med sverigedemokrater är det ofta tydligt att de vill att allting ska styras från Stockholm. De tror att det är Stockholm som bäst bestämmer hur pengarna ska användas i Sveg, i Säfte, i Övertorneå eller i Hörby. Det är en tydlig politik från Sverigedemokraternas sida.

Jag delar inte den uppfattningen. Jag tror att det finns en mycket stor kompetens hos politiker runt om i landet att själva bedöma vilka behov som finns i kommunerna. Det är en grund i det kommunala självstyret. I förlängningen av det Oscar Sjöstedt säger behöver vi inte ha något kommunalt självstyre. Det behöver vi inte om vi inte tror att människorna runt om i landet har kompetens att bedöma vilka behov som finns i den egna kommunen.

Min bedömning är att vi har kompetenta människor runt om i hela Sverige och att den kompetensen inte bara finns i Sveriges riksdag. Där skiljer sig Socialdemokraterna från Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 59 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag instämmer inte i det som påstås. Jag litar inte heller riktigt på det. Det beror i första hand på att jag har ett väldigt lågt förtroende för finansministern, vilket för all del gäller för hela den nuvarande ministären.

Men om man nu faktiskt vill göra en insats för välfärden måste man rimligen förstå att det finns behov som inte enbart är av pekuniär karaktär. Det största behovet i välfärden består faktiskt av rätt utbildad och kompetent arbetskraft. Var finns den långsiktiga planeringen för välfärdens kompetensförsörjning? Finns det över huvud taget en sådan plan hos Finansdepartementet?

Om vi lider brist på utbildad personal, vilket vi faktiskt gör och vilket jag tror att även finansministern håller med om, undrar jag: Vore det inte bättre att satsa dessa resurser på utbildning till de bristyrken som vi ser?

Anf. 60 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Regeringen har avsatt mycket stora resurser till ett nytt och permanent kunskapslyft för Sverige. Vi ökar resurserna både för yrkesvux och för komvux. Vi bygger ut yrkeshögskolan. Vi har dessutom ökat antalet platser på högskolan med särskild inriktning på en del av de bristyrken som finns. Här har regeringen alltså genomfört stora och omfattande satsningar. Vi tycker att det är viktigt med kompetensförsörjning. Dessutom har kommunerna en möjlighet att anställa kringpersonal för att avlasta till exempel lärare, sjuksköterskor och läkare.

Men den grundläggande skillnaden här gäller synen på var i landet kompetensen finns. Det finns mycket kompetens i Stockholm. Jag delar Oscar Sjöstedts bild av att det finns mycket kompetens i riksdagen. Men det som skiljer mig från Oscar Sjöstedt och andra sverigedemokrater är att jag tror att det finns väldigt mycket kompetens runt om i hela Sverige.
(Applåder)

Anf. 61 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Finansminister Magdalena Andersson må vara den finansminister som aviserade att hon skulle överge överskottsålet. Hon må vara den finansminister som övergav principen om krona för krona. Hon må vara den finansminister som tog bort sysselsättningsberäkningar ur statsbudgeten. Men hon är också en finansminister som har tur.

I dag har jag ställt mig frågan: Var hade den här regeringens ekonomiska politik varit någonstans om vi inte hade gått in i en högkonjunktur just nu? Efter nio alliansbudgetar och efter att den internationella konjunkturen började ta sig är detta någonting som täcker över många av den här regeringens många brister.

Men hur blir det efter denna högkonjunktur? Vi kan se på regeringens egna prognoser. År 2020, efter fyra år av högkonjunktur, är prognosen att jämviktsarbetslösheten ökar, sysselsättningen minskar och arbetskraftsdeltagandet minskar. Vi kommer alltså att ha en sämre arbetsmarknads-situation efter en högkonjunktur än före.

I går fick vi illavarslande besked från Spotify och Klarna. Återigen – det var några decennier sedan sist – flaggar svenska företag för att en saktfärdig socialistisk regering riskerar att tvinga jobb, företagande och investeringar ur landet. Dessutom ser vi en regering som ökar underskotten och lånar mitt under brinnande högkonjunktur.

Magdalena Andersson! Vore det inte ett misslyckande om dina prognoser slår in? Vore det inte ett misslyckande att efter fyra år av högkonjunktur och högt resursutnyttjande ha en sämre arbetsmarknadssituation,

ett ökat utanförskap och en lägre sysselsättning? Högkonjunktur är en tid då vi ska bygga Sverige starkare och bättre, inte tvärtom.
(Applåder)

Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Emil Källström verkar ha glömt det som hände i höstas. Det är rekordmånga människor på flykt i världen, och historiskt många människor sökte asyl i Sverige – 163 000 personer. Det är klart att det syns både i statsbudgeten och i arbetsmarknadsstatistiken när de människorna kommer ut i arbete.

Om Emil Källströms migrations- och asylnpolitik hade fått verka är frågan: Hur hade statsfinanserna då sett ut, och hur hade arbetsmarknadsstatistiken sett ut? Det hade knappast sett bättre ut. Men om Emil Källström menar att vi borde ha överskott i det här läget undrar jag naturligtvis: Kommer Emil Källström att spara 20–30 miljarder i sin budgetmotion som han lägger fram om två veckor?

Anf. 63 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Min budgetmotion kommer att vara mer åtstramande än regeringens proposition.

Jag vill framhålla att jag inte har gett upp hoppet om att vi kan skapa en arbetsmarknad där alla människor som har sökt sig till vårt land av olika anledningar betydligt snabbare än i dag kommer i jobb. Det är därför vi lägger fram förslag på förslag om att förbättra företagsklimatet och att förbättra arbetsmarknaden så att vi får fler vägar in för fler människor.

Det här är områden som regeringen bemöter med total passivitet. Den största pucken när det gäller fler jobb i Sverige i din budgetproposition, Magdalena Andersson, kommer ju från Centerpartiet, från de migrations-samtal som vi hade, där vi kom överens om hur politiken skulle se ut. Det utvidgade RUT-avdraget, som nu är kärnan i regeringens jobbpolitik, är ju regeringens politik tack vare oss. Varsågod, Magdalena Andersson!
(Applåder)

Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Emil Källström! Jag skulle vara väldigt oroad om det var så att RUT-avdraget var kärnan i regeringens jobbpolitik. Det är det inte!
(Applåder)

Däremot är det, tillsammans med sänkta löner, kärnan i Centerns jobbpolitik, och det gör mig lite bekymrad.

Jag delar dock Emil Källströms ambition att de människor som kommer till Sverige måste komma snabbare i jobb, och därför har vi en rad förslag på det och kommer naturligtvis att komma med ytterligare förslag.

Emil Källström säger att han kommer att ha en mer åtstramande budget än vad jag har. Det tror jag att alla fyra partier kommer att ha, enligt det mönster som jag etablerade när jag var ekonomisk-politisk talesperson. Det ser jag alltså fram emot.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Emil Källström säger också att vi borde ha överskott, så då utgår jag ifrån att han har överskott i sin budgetmotion. Annars faller hans kritik helt platt till marken.

(Applåder)

Anf. 65 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Nu tömmer Magdalena Andersson ladorna. Det är något nytt i svensk politik när en finansminister kommer till riksdagen i högkonjunktur och lånar. Om man bedriver en sådan ekonomisk politik, Magdalena Andersson, och driver upp sjukförsäkringen, driver upp de arbetsmarknadspolitiska programmen i högkonjunktur och lånar i högkonjunktur finns inte pengarna där när de verkligen behövs – när räntan stiger och lågkonjunkturen kommer.

Det där äventyrar välfärden, Magdalena Andersson.

Jag tänkte passa på att prata om någonting som Magdalena Andersson inte längre pratar om, nämligen regeringens arbetslöshetsmål. Det är ju så att den här regeringen har som varumärke att bryta vallöften. Det viktigaste vallöftet var att man skulle ha Europas lägsta arbetslöshet 2020. Magdalena Andersson hade 15 minuter i talarstolen men nämnde inte ens det viktigaste vallöftet. Jag läste Dagens Nyheter i morse om den ekonomiska politiken. Det nämndes inte där heller.

Jag förstår varför ni inte pratar om det längre, Magdalena Andersson. Det är därför att ingen tror att det kommer att nås. Vi från Liberalerna har tagit fram siffror över hur vi ligger till. År 2014 var vi tolv i EU-kretsen. År 2015 var vi tolv i EU-kretsen. År 2016 är vi tolv i EU-kretsen. År 2017 är vi tolv i EU-kretsen. Sedan börjar arbetslösheten att stiga, och på de tre åren ska Magdalena Andersson uppfylla detta mål.

Det finns en anledning till att ni inte når målet, och det är att ni systematiskt höjer skatter på jobb och företagande. Ni vägrar att genomföra de reformer som behövs på arbetsmarknaden för att den som har låg utbildning ska komma in i jobb. Ni skickar arbetsmarknadsministern för att skälla ut ägarna till ett företag i södra Sverige som håller på att flytta produktionen. Sedan skriver Spotify ett brev och säger att regeringens politik gör att de kanske flyttar.

Ni svarar inte ens på Spotifys frågor. Ni hade en panikpolitik när det gällde flyktingpolitiken i höstas som gör att flyktingar kommer att få svårare att få jobb.

Magdalena Andersson, när uppfylls regeringens arbetslöshetsmål?

(Applåder)

Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Regeringen har höga ambitioner när det gäller arbetslösheten, och det är därför vi har satt upp ett väldigt ambitiöst mål. Som vi kan se i den prognos som vi lämnar i dag är vi också närmare målet än vid den prognos som vi hade i december.

Självklart är det ett tufft och ambitiöst mål, och det kommer att bli tuffare att nå det givet att många människor kommer att vara nya på arbetsmarknaden under de kommande åren. Vi vet att det är svårare för människor som är nya på arbetsmarknaden. Både unga och människor som nyligen har flyttat till Sverige har svårare att få jobb. Det gör att det blir svårare att nå målet än det hade varit om vi inte hade haft den situationen.

Det hindrar dock inte att regeringen kommer att ha ett väldigt tydligt fokus på arbete, på att fler människor ska komma i arbete och på att få ned arbetslösheten. Bara i den produkt som vi lämnar i dag har vi en rad åtgärder för kompetenskartläggning, validering och ett särskilt snabbspår för nyanlända entreprenörer.

Vi har också sedan tidigare genomfört en rad åtgärder där det bland annat handlar om att matcha människor som i dag är arbetslösa mot de jobb som växer fram, sluta rekryteringsgapet och ha en mer aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik.

Det handlar om att öka investeringarna och få upp bostadsbyggandet, något som är viktigt för Spotify. Den borgerliga regeringen gjorde inte tillräckligt, men vi samtalar nu om att kunna göra ytterligare insatser.

Det handlar också om att driva en aktiv näringspolitik, så regeringen har ett tydligt fokus och en tydlig jobbagenda.

Nu kritiserar Erik Ullenhag att vi har underskott i högkonjunktur. Det är min bedömning att vi har minskat underskottet så mycket som vi har just för att kunna möta oförutsedda utgifter och tillfälliga utgifter utan att behöva genomföra mycket drastiska besparingar eller skattehöjningar.

Jag utgår från att Erik Ullenhag nu när han riktar kritik i sin budgetmotion kommer att spara 20–30 miljarder. Är det så, Erik Ullenhag?
(Applåder)

Anf. 67 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Finansministern kan vara lugn för att vi kommer att ha en stramare budget än regeringen. Det kommer inte att vara så svårt. Det är inte speciellt svårt att klara av det med den budget som nu ligger på riksdagens bord.

Det som bekymrar mig är inte Liberalernas budgetmotion. Det som bekymrar mig är att när man bedriver en sådan här ekonomisk politik är det barnen och barnbarnen som riskerar att drabbas i en situation när man blir tvungen att skära ned, eftersom det inte finns hängslen och livrem. Det är grunden att se till att gå med plus i högkonjunktur för att kunna möta det oförutsedda i lågkonjunktur som Magdalena Andersson överger.

Sedan försöker jag lyssna väldigt noga på Magdalena Andersson. Upprepades löftet, eller börjar man nu sväva? Det kommer att bli svårare att nå arbetslöshetsmålet. Jag kan ge Magdalena Andersson ett par snabba tips: Släng ett par av de här förslagen från panikpolitiken i höstas i papperskorgen! Det är ingen bra idé att det tar två år för människor som har flytt till Sverige att få besked om uppehållstillstånd. Det är ingen bra idé att bara få tillfälligt uppehållstillstånd i 13 månader. Det är ingen bra idé att skilja barn från deras föräldrar. Färre kommer att få jobb.

Jag omformulerar frågan, Magdalena Andersson: När kommer du att meddela att regeringen inte når arbetslöshetsmålet?

Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Regeringen kommer att sträva efter att Sverige ska ha Europas lägsta arbetslöshet. Däremot tror jag inte att jag vill ta råd av Erik Ullenhag, eftersom Liberalernas politik i huvudsak går ut på två saker för tillfället: att höja hyrorna och sänka lönerna. Det tror inte jag är någon bra politik för Sverige.

Erik Ullenhag upprepar att man ska gå med plus i högkonjunktur. Jag utgår från att Erik Ullenhag lever efter detta i sin budgetmotion och ser till att han har plus i statsfinanserna.

Den här regeringen har fört en väldigt stram och ansvarsfull ekonomisk politik. Det gör att vi har mer än halverat de underskott som vi ärvde efter tiden när Erik Ullenhag satt i regeringsställning.

Vi har också stärkt det strukturella underskottet, och vi har gjort det just för att vi ska kunna möta oförutsedda utgifter utan att behöva ta till drastiska och dramatiska åtgärder. Det är det manöverutrymmet som vi använder nu. Erik Ullenhag vill inte använda det. Se då till att ha noll i din budget!

(Applåder)

Anf. 69 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag förstod av finansministerns anförande att hon är nöjd med konjunkturen och då också nöjd med Alliansens tidigare reformer, som har lagt en god grund och har så gjort tills för fyra månader sedan. Hon är nöjd med att det är vår och att solen skiner.

Då känns det inte så kul att komma likt John Snow och säga: Winter is coming. Men så är det. Vintern kommer, och det är regeringens skyldighet att rusta Sverige inför de utmaningar vi står inför.

Vi ser nu bedömningar om att jämviktsarbetslösheten ökar till 2020. Ingen utanför Regeringskansliet tror längre att regeringen kommer att nå sitt eget arbetslöshetsmål, och det finns inget i vårpropositionen som ändrar den bedömningen. Många människor står utanför i kylan redan nu och kommer inte in på arbetsmarknaden. Jag skulle önska att finansministern på ett mycket tydligare sätt ser de här personerna, för det är hög tid att rusta Sverige med strukturreformer för att sänka trösklarna på arbetsmarknaden.

Men hos regeringen är det släckt i reformfabriken. Magdalena Andersson säger i sitt anförande att det inte spelar någon roll om man halverar taket i RUT. Det gör ingen skillnad. Det spelar ingen roll om man höjer skatterna med 40 miljarder på jobb och företagande. Det spelar ingen roll att man inför en särskild löneskatt på äldre.

Men vad ser vi hända? Vad hände när man gjorde det här med RUT-taket? Jo, man ser ett dramatiskt trendbrott i RUT-sektorn. Omsättningen i januari 2016 sjönk med 8 procent. 63 procent av RUT-företagen säger att de räknar med att minska antalet anställda framöver. Är det den typen av förändringar vi behöver i en bransch som nu skapar jobb, där fyra av fem kommer från uppsägning, där hälften är utrikes födda och många har låg utbildningsnivå?

Att Magdalena Andersson inte ser dessa personer som har så svårt att komma in på den svenska arbetsmarknaden utan i stället pekar finger åt dem som har förslag tycker jag inte motiverar hennes uttryck ”ingen ska lämnas efter”.

(Applåder)

Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag delar inte Jakob Forssmeds uppfattning att vi pekar finger åt någon som har förslag – tvärtom. Bra förslag tar vi gärna emot och är också beredda att diskutera. Men sedan finns det förslag som vi inte

tycker är särskilt bra, till exempel att staten och Sveriges riksdag ska ta över lönesättningen. Det tycker vi är ett dåligt förslag. Jag ska inte säga att vi pekar finger, men vi argumenterar emot. Däremot är vi absolut beredda att ta till oss bra förslag och diskutera dem, om de har effekt på arbetslösheten.

Vad den här regeringen har gjort är att se till att vi rustar Sverige. Vi tog över efter åtta år med alliansregering i ett läge då budgetunderskotten hade ökat varje år. Under finanskrisen var det motiverat, men i slutet av förra mandatperioden, i konjunkturuppgången, fortsatte man att sänka skatten på ett sätt som fortsatte att öka budgetunderskotten.

Det vi gjorde när vi tog över regeringsmakten var att vända den utvecklingen. Vi såg till att lägga strama budgetar på riksdagens bord, och vi såg till att ta tag i statsfinanserna och föra en stram politik. Det gör att vi har skapat oss ett visst manöverutrymme. Situationen med oväntat många människor som sökte asyl visar hur bra det var att vi förde en så stram politik. Tänk om vi hade hamnat i den situationen när Alliansen styrde i stället, när underskotten ökade hela tiden. Då hade det varit svårt att ha manöverutrymme för att hantera situationen. Det är tack vare regeringens strama politik som vi har det här utrymmet nu.

Nu ska vi se till att de människor som får asyl i Sverige får möjlighet att etablera sig här på bästa sätt. De som inte får asyl ska återvända. Vi ska se till att stärka och trygga den svenska välfärden för alla i Sverige, både dem som har bott här länge och dem som har kommit nya.

(Applåder)

Anf. 71 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är Alliansens budgetar som har lagt grunden för de goda offentliga finanser som vi ser. Men vilka principer är det som styr nu? Det vet vi inte. Vi vet att finansministern nu senast har övergivit principen krona för krona och säger att man har visst manöverutrymme. Vi vet inte vad som begränsar det manöverutrymmet framöver – det finns inget om detta i vårpropositionen, och det kan också vara ett skäl till viss oro.

Magdalena Andersson säger: Vi är för alla bra förslag. Men var är era egna förslag? Vad är ert svar på det som IMF, OECD och Finanspolitiska rådet säger, att vi behöver hitta sätt att sänka trösklarna, att göra det möjligt för människor att komma in till något lägre löner, att kunna lära sig jobbet på jobbet, att inte bli dömda till ett utanförskap och inte få en chans att komma in?

Menar finansministern verkligen allvar med det hon sa i sitt anförande, att det inte spelar någon roll hur mycket skatt det är, att man kan lägga på 40 miljarder i skatt på att arbeta och att anställa och det spelar ingen roll för jobben, ingen roll för välfärdens finansiering? Det är i sådana fall lite magi.

(Applåder)

Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed undrar vilka principer som styr finanspolitiken. Den styrs naturligtvis av det finanspolitiska ramverket, som består av tre delar.

Det är dels utgiftstaken, som vi har vidtagit åtgärder för att klara, dels överskottsmalet, där vi har vidtagit åtgärder för att bryta den bana som rådde under allianstiden, när underskotten ökade hela tiden. I stället ser vi nu att underskotten minskar. Den tredje delen är kravet på kommunbalans.

Det är det finanspolitiska ramverk som har styrt socialdemokratiska finansministrar före mig och som självklart styr också mitt arbete.

Däremot är detta med krona för krona inte en del av det finanspolitiska ramverket utan har varit en metod som vi har använt för att få ned underskotten kraftigt. Det har vi också lyckats med. Däremot är det inte en lämplig metod att använda i det här läget, är min bedömning. Men Jakob Forsmed tycks tycka det. Då utgår jag från att Jakob Forssmed sparar 30 miljarder i sin budgetmotion. Det ser jag fram emot att se.

(Applåder)

Anf. 73 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Förra sommarens grekiska drama handlade om euron. Det blev ingen grexit, men euroländerna kämpar fortfarande med mycket stora problem. Den här sommaren handlar det om Storbritannien. I en brexit riskerar en av Europas mest dynamiska ekonomier att lämna EU, med helt överskådliga politiska och ekonomiska konsekvenser.

Men det är inte bara Europa som brottas med stora bekymmer. Återhämtningen i den amerikanska ekonomin är svagare än många hoppats, och ingen vet längre vart Kina egentligen är på väg – varken politiskt eller ekonomiskt.

Av detta följer en slutsats: I den globala konkurrensen finns det inget utrymme för svenskt önsketänkande eller släpphänt ekonomisk politik. Vi lever på export till vår omvärld.

Herr talman! Det är lite ironiskt att den finansminister som för bara 18 månader sedan hävdade att ladorna är tomma fick regera ett helt år med en alliansbudget som halverade underskotten.

Nu växer svensk ekonomi snabbare än många andra länders. Men en tillväxt på mellan 2 och 4 procent uppstår inte i ett vakuum. Det var 90-talets strukturreformer, klok hantering av finanskrisen, den ökande sysselsättningen och det minskande utanförskapet som lade grunden för modern svensk tillväxt.

Dessutom är den svenska ekonomin närmast dopad just nu. Penningpolitiken är maximalt expansiv med negativa räntor, och finanspolitiken ökar de offentliga utgifterna som om vi befann oss i djupaste lågkonjunktur. Samtidigt är arbetslösheten låg bland dem som har utbildning medan resursutnyttjandet i svensk ekonomi är högt.

Denna ekonomiska politik är inte hållbar. Om Sverige har negativa räntor och expansiv finanspolitik vid 4 procents tillväxt – och när den konjunkturberoende arbetslösheten är nära noll – vad ska då Finansdepartementet göra när Sverige har låg tillväxt och stigande arbetslöshet? Regeringen för en ekonomisk politik som om vårt land aldrig kommer att drabbas av en kris igen.

Den ekonomiska politiken riskerar att skapa överhettning i stället för att lösa Sveriges grundläggande problem. Baksmällor kan komma dagen efter. Låt mig peka på två centrala fel i regeringens ekonomiska politik.

För det första missköter regeringen offentliga finanser. Regeringen släpper greppet om de offentliga utgifterna, och underskotten växer nu i svensk ekonomi. Överskotts målet är i praktiken redan övergivet.

Om regeringen ville nå sitt eget balansmål skulle redan det kräva betydande överskott i flera år. Men regeringen försöker inte ens. Underskotten i statens finanser ökar med 60 procent nästa år och uppgår trots tillväxten till 30 miljarder kronor. Regeringen finansierar inte längre sina löpande utgifter utan bygger välfärden på lån, när vi borde bygga välfärden på arbete.

(Applåder)

Låt mig vara tydlig: Moderaterna kommer inte att medverka till att Sverige överger principen om budgetöverskott.

Krona för krona har vi kallat den princip som innebär att nya reformer måste vara fullt finansierade. Vill man öka utgifterna på ett visst område måste man alltså minska dem på ett annat – eller stå för att man höjer skatten.

Så sent som i december sa Magdalena Andersson att hon självklart och så snart som möjligt vill kunna genomföra ofinansierade reformer. Själv längtar jag efter något helt annat. Jag vill att svensk ekonomi växer, inte bara för att alla kranar är öppna utan för att alla förväntas jobba och bidra – en ekonomi som har resurser kvar när allt ser mörkt ut, för jag tror att de tiderna kommer tillbaka.

Sverige har en omvitnat svag regering som driver en svajig politik. Men än värre är regeringens brist på ekonomisk strategi. Finansministern bryr sig kanske inte om att just jag reser frågetecken men borde vara bekymrad över att ingen annan heller verkar förstå vad regeringen egentligen vill.

Finanspolitiska rådet skrev i december 2015: ”Det krävs ... en tydlig plan för hur regeringen ska nå sitt mål för det offentliga finansiella sparandet. En sådan plan saknas.”

Regeringen avslöjar en obegripligt obekymrad, närmast lättsinnig inställning till behovet av strama tyglar i den ekonomiska politiken. I Magdalena Anderssons finansdepartement säger man ”investera” när man inte orkar prioritera. Men vad man egentligen menar är ”spendera”.

(Applåder)

Herr talman! Det andra stora felet är att regeringen underskattar Sveriges utmaningar. Integrationen av flera hundra tusen nyanlända i vårt land och på vår arbetsmarknad är de kommande årens allra största utmaning.

Missköter vi den kommer våra barn att fråga om vi inte förstod bättre eller om vi mest gjorde som i historikern Barbara Tuchmans läsvärda bok *Dårskapens vägar*: Vi såg problemen, vi förstod dem, och omdömesgilla människor i vår egen samtid till och med varnade för dem och sa att det kommer att gå illa om vi inte gör något – och ändå gjorde vi ingenting. Vi har nämligen ett stort problem framför oss.

Nya siffror från riksdagens utredningstjänst visar att bara var fjärde flykting och anhöriginvandrare är självförsörjande efter åtta år i Sverige. Bara var tredje är självförsörjande efter 15 år.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Om inte fler jobbar mer och kan försörja sig själva och bidra med skatter utmanas hela grunden för den svenska välfärdsmodellen. Klarar vi inte av den uppgiften kommer de stora monetära kostnaderna att överträffas bara av de ännu större sociala problemen. Det leder till långvarig massarbetslöshet bland människor som inte har de färdigheter som efterfrågas just nu men som inte heller tillåts börja sin yrkesbana i ett enklare jobb. Regeringens halvering av RUT-avdraget är ett steg i precis fel riktning.

Detta leder också till att deras barn inte får se sin mamma och sin pappa gå till jobbet på morgonen och komma hem med egna pengar. Det leder i sin tur till att utanförskapet går i arv, till ännu värre segregation, till allt större problem i våra skolor och till att människor som vill tro på ett internationellt, öppet och framgångsrikt Sverige i stället börjar tro på enkla lösningar.

Vi talar inte om någon avlägsen framtid. Vi ser detta redan i dag. Arbetslösheten är fyra gånger högre bland utomeuropeiskt födda än bland inrikes födda. Sannolikheten för socialbidragsberoende är 1 av 100 bland inrikes födda men 10 av 100 bland utrikes födda. Så får det helt enkelt inte fortsätta.

Herr talman! I stället för att göra någonting åt allt detta blåser regeringen nu till strid om en ny, nostalgisk version av den svenska modellen. Men regeringen verkar inte alls se problemen.

Häromdagen upptäckte regeringen att det var angeläget att ändra längden på de temporära uppehållstillstånden från 12 månader till 13 månader – annars skulle nyanlända inte automatiskt få del av alla svenska välfärdsförmåner.

Samma dag framgick det att det var näst intill omöjligt för en asylsökande som vill jobba att också få jobba. Inte ens ansvariga myndigheter visste hur det skulle kunna göras lagligt. När byråkratin till slut hade överbevisats och jobbet faktiskt var utfört svarade någon annan myndighet med att minska den asylsökandes dagersättning för varje intjänad krona i lön – 100 procents marginalskatt, extremt träffsäkert. Den svenska regeringen ändrar alltså reglerna så att ingen nyanländ ska missa några bidrag men gör nästan ingenting för att fler i stället ska få tjäna egna pengar.

I Magdalena Anderssons Sverige är det lätt att få bidrag och svårt att få jobb. I mitt Sverige är det precis tvärtom.

(Applåder)

Herr talman! Till sist: Sverige är ett fantastiskt land, och vi har löst svåra problem förut. Vi har reformerat politiken när den trots goda intentioner inte längre har funkat, för i välfärdslandet Sverige förenar vi starka värderingar med pragmatiska lösningar.

Sverige öppnade upp för valfrihet när många kände sig kvävda av of-fentliga monopol, och vi återupprättade arbetslinjen när utanförskapet blev för stort. Vi gjorde inte allt detta för att Sverige var dåligt på något sätt utan för att Sverige höll på att bli någonting som vi inte ville att Sverige skulle vara. Nu prövas vilka vi är som klarar uppgiften att möta vår tids utmaningar och vilka som föredrar att stoppa huvudet i sanden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Ottoson (M).

Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson talar sig varm för krona för krona. Jag har bara en fråga till Ulf Kristersson som jag gärna skulle vilja ha ett ja eller nej på.

Betyder detta att Ulf Kristersson kommer att finansiera de ökade anslagen till Migrationsverket på 30 miljarder, som behövs för att de ska klara av uppehälle för dem som söker asyl i Sverige nu, krona för krona i sin budgetmotion? Jag vill gärna ha ett ja eller nej på den frågan.

(Applåder)

Anf. 75 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Finansministern ställer frågan mot bättre vetande. Hon vet att när det gäller akuta utgifter, som det inte går att parera, har krona för krona aldrig tillämpats. Hon vet att det som vi menar är att aktiva reformer som ökar utgifterna permanent i svensk ekonomi ska finansieras krona för krona om man vill komma tillbaka till överskott i ekonomin. Annars kan man strunta i det.

(Applåder)

Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Ulf Kristersson för ett tydligt och uttömmande svar. Här är den moderata politiken mycket tydlig. När det handlade om att sänka skatten, allra mest för dem som tjänar mest, då tillämpades inte krona för krona. Då gick det bra att spendera pengar trots att underskotten ökade i en konjunkturuppgång. Då gällde inte krona för krona.

Ulf Kristersson är tydlig nu. Han kan ta emot hur många asylsökande som helst och finansiera det utan att finansiera det krona för krona. Men när vi vill stärka skolan för alla barn som finns i Sverige, när vi vill säkra en trygg äldreomsorg för våra äldre och när vi vill säkra förskolan, då blir det plötsligt ett himla kackalorum i de moderata leden. Där ser vi skilje-
linjen i svensk politik.

(Applåder)

Anf. 77 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Detta är en hemmasnickrad ekonomisk teori som ingen normal bedömare av svensk ekonomi skulle hålla med om. Om man permanent vill utöka välfärdsåtagandet och permanent höja utgifterna i sjukförsäkringen för att man inte kan, vill eller vågar göra någonting eller om man vill höja ambitionerna på andra områden ska detta finansieras fullt ut om man menar att man ska tillbaka till överskott i ekonomin. Alternativt kan man naturligtvis höja skatten.

Så skulle alla andra som tittar på svensk ekonomi bedöma uppgiften. Men så bedömer inte regeringen den eftersom regeringen har föresatt sig att göra upp med överskottsmålet, trixa med utgiftstaken och nu definitivt släppa krona för krona. Glöm inte bort att krona för krona är meningsfullt bara om man vill tillbaka till överskott. Annars är det helt poänglöst. Om vi alltid har 4 procents tillväxt i ekonomin, om vi alltid har högkonjunktur och om vi alltid har de förutsättningar som vi har just nu, glöm då krona för krona!

(Applåder)

Anf. 78 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det är min genuina uppfattning att Moderaterna har tagit ett flertal beslut och initiativ som borgar för en mer realistisk syn på Sveriges invandringspolitik. Flera av dessa initiativ är dessutom regelrätta plagiat av förslag som Sverigedemokraterna tidigare har fört fram. Men det stör mig över huvud taget inte. Tvärtom gläder det mig. Vi har inte tagit patent på vår egen politik. Andra partier får jättegärna kopiera den. Ska man tro vissa opinionsmätningar har denna kursomläggning till och med renderat en viss avkastning.

Men, herr talman, hur trovärdiga är egentligen Ulf Kristersson och hans parti? När de talar om inskränkningar i välfärden och i bidragssystemen gäller det enbart de personer som har ett så kallat tillfälligt uppehållstillstånd.

Låt mig därför påminna om lite siffror. Förra året fick totalt 183 individer ett tillfälligt uppehållstillstånd av de totalt 147 000 individer som fick uppehållstillstånd. Under en tioårsperiod rör det sig om drygt 1 000 i komparation med långt över 1 miljon utdelade uppehållstillstånd. Moderaternas så kallade inskränkningar av invandringspolitiken berör således bara en promille av alla som har fått ett uppehållstillstånd.

Jag ska travestera en viss republikansk presidentkandidat: You are weak on immigration.
(Applåder)

Anf. 79 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror inte att jag uppfattade frågan riktigt.

Jag har jobbat med dessa frågor, hyggligt systematiskt, sedan 2007–2008. Jag har försökt att för dem som velat lyssna predika ståndpunkten att Sverige ska vara ett internationellt, öppet land. En del av Sveriges historiska framgångar ligger i internationalisering och öppenhet, och i än högre grad kommer våra framtida framgångar att ligga i att Sverige är ett internationellt, attraktivt och solidariskt samhälle. Det är min bestämda uppfattning. Jag har aldrig uppfattat att ni riktigt har haft de ingångarna i internationaliseringsdiskussionen, Oscar Sjöstedt.

När ni nu säger att vi står inför en situation där ett par hundratusen personer har kommit nyligen och att det skapar extrema påfrestningar på det svenska samhället – låt oss öppet och ärligt ta den utmaningen! Låt oss dessutom säga att det inte är självklart att man ska ha tillgång till alla svenska välfärdsförmåner automatiskt och omedelbart när man kommer till Sverige. Låt oss hylla den grundläggande idé vi har haft länge i Sverige, nämligen att det är genom arbete du i grund och botten arbetar dig in i välfärdssystemen. Det tycker jag är en naturlig utveckling av de system vi i dag har.

Jag förstår inte varför detta står i motsatsställning till det faktum att vi historiskt har haft färre med temporära uppehållstillstånd. I dag är det naturligt att ha det på det sättet. Men om du tycker att detta är bra har jag inget emot det, Oscar Sjöstedt.

Anf. 80 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Poängen var så att säga att man har en ganska hög svansföring i retoriken men väldigt lite konkret handling. Men för all del!

Jag har varit tydlig med – och min partiledare har varit tydlig med – att vi är beredda att stötta flera av de initiativ Moderaterna har presenterat, givet att de också presenteras här i kammaren. Så sent som i torsdags i förra veckan satt jag, Ulf och resten av finansutskottets ledamöter och körde över regeringen i en ganska relevant fråga. Det rörde sig om en motion från Kristdemokraterna, från Jakob. Varifrån den kommer bryr väl inte jag mig om, utan jag ställde mig bakom den därför att det var en bra motion. Sedan ställde sig resten av allianspartierna bakom den, och den vann majoritet.

Blev det hemskt då på något sätt, att Alliansen tog stöd av Sverigedemokraterna? Hände det någonting obehagligt? Jag vet att ni dessvärre inte har modet att samsas kring en ordinarie vårbudget, men snälla – försök att enas kring ändringsbudgeten, så kan vi sätta stopp för en liten del av den här regeringens vansinne.

(Applåder)

Anf. 81 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vad jag misstänker att Sverigedemokraterna fiskar efter är att Alliansen skulle vilja ha ett aktivt stöd från Sverigedemokraterna för en gemensam ekonomisk politik, för att kunna fälla regeringen. Mitt svar är mycket enkelt: Jag vill inte fälla en regering med en majoritet jag inte tror kan enas om en seriös ekonomisk politik. Det är mycket enkelt. Man faller inte en – mycket svag – regering för att bilda en svagare regering på ett svagt parlamentariskt underlag om man inte är övertygad om att det fungerar.

Jag har många invändningar mot er politik i allmänhet, Oscar Sjöstedt. Den huvudsakliga invändningen handlar om er syn på internationalisering och Sveriges plats i världen, men jag skulle också säga att ni är ett av flera partier i riksdagen som jag inte skulle ge vetorätt på varje budgetbeslut.

(Applåder)

Anf. 82 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Förra gången vi debatterade budget talade Ulf Kristersson och Moderaterna sig varma för att höja miljöskatterna. Ändå sa Moderaterna sedan nej till regeringens föreslagna miljöskatter.

En förklaring hade ju kunnat vara att man tänkte föreslå andra, vilket vissa borgerliga partier gjorde. Moderaterna signalerade till exempel att man borde införa en kemikalieskatt. Det gjordes i ett gemensamt förslag från de borgerliga partierna, och i en motion från i höstas hade Moderaterna ett eget förslag på den linjen. Jag trodde alltså att det var ett gemensamt besked från de borgerliga partierna, men nu på senaste tiden verkar det alltmer luta åt att Moderaterna ändå inte vill ha en kemikalieskatt.

Sveriges ekonomi är stark, och vi är rustade att modernisera Sverige. Regeringen har redan höjt stödet till elbilar, solceller och biogas. Målet är att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Samtidigt kan vi minska belastningen på jordens gemensamma resurser, och då är miljöskatten ett kraftfullt verktyg. I vårbudgeten presenteras sex skatter som gör det billigare och enklare att leva miljövänligt.

I höstas sa dock Moderaterna nej till de satsningar regeringen nu genomför, som skydd av och åtgärder för värdefull natur, Klimatklivet, stöd till solceller och andra åtgärder för ett hållbart samhällsbygge. Det var inte helt oväntat eftersom de inte själva ville genomföra sådana reformer när de styrde. Däremot trodde jag inte att Moderaterna skulle vara så negativa till alla typer av höjda miljöskatter.

Jag ser olika besked från dag till dag – ena dagen är ni överens inom Alliansen, och andra dagen har Moderaterna bytt fot och försöker bromsa. Min fråga till Ulf Kristersson är därför dels hur han ser på kemikalieskatten, som nu har gått ut på remiss, dels vilka andra miljöskatter Ulf Kristersson planerar för att vi ska klara hållbarhetsmålet.

Anf. 83 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi kommer att återkomma till alla de skatteförslag som föreligger, både sådana skatter i regeringens förslag som vi tycker är utomordentligt dåliga och sådana skatter vi mycket väl kan diskutera. Dem kommer vi att komma tillbaka till, med en fullständig redovisning, före den 2 maj.

Det är dock inte där skon klämmer egentligen, utan den riktiga skon klämmer ju i synen på vilken politik som gagnar miljön. Det är klart att man alltid skulle kunna vara överens med er om att höja skatterna på precis vad som helst, men det är klart att vi inte kommer att låta oss användas för att systematiskt höja skatter om vi inte samtidigt kan sänka skatter – självklart inte. Det är därför det inte går att bryta ut enskildheter ur vare sig miljöpolitiken eller den samlade ekonomiska politiken.

Vi är måna om att ha effektiva styrmedel. Vi är måna om att ha en teknologidrivna miljöpolitik. Vi är måna om att innovationer som förbättrar miljön har så stort spelrum som möjligt. Detta är ju normalt sett varken den ekonomiska politik eller den miljöpolitik regeringen försöker ha. I stället har ni konsekvent drivit på den sortens politik som handlar om nolltillväxt, Janine Alm Ericson, alltså sådant som helt enkelt går på tvärs med hela vår grundläggande syn på vad som skapar ett gott samhälle och ett miljöhållbart samhälle.

Vi kommer inte att acceptera enskildheter ur en sådan politik bara för att just den saken skulle gagna era intressen.

(Applåder)

Anf. 84 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka Ulf Kristerssons svar, men ett gammalt Shakespearecitat kommer för mig: ”Så går beslutsamhetens friska hy i eftertankens kranka blekhet över.”

Det känns nämligen lite som att det varje gång vi talar om de här sakerna i kammaren låter så här: Moderaterna kommer att komma med förslag, sådana saker som leder till en bättre miljö även om man kanske inte tycker om skattemedlet. Men just nu får vi inga förslag från Moderaterna. Det är väldigt dåligt på den miljöpolitiska sidan. Det gäller såklart både skattemässigt, vilket vi vet är ett klassiskt bra styrmedel, och andra saker.

Regeringen har flera utmärkta förslag i vårbudgeten, som att det ska bli bättre och billigare att laga skor, kläder och cyklar. Det sparar energi och skapar jobb. Men tänker Ulf Kristersson sin vana trogen säga nej till

alla dessa förslag när det blir skarpt läge, eller finns det en plan som vi ännu inte har sett på att faktiskt lägga fram förslag som gynnar miljön?

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Anf. 85 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det jag försökte säga var att även miljöpolitiken måste ingå i en helhet. Man kan inte bryta ut vissa delar. Det är klart att vi kan diskutera om det är en bra idé att sänka momsen på vissa tjänster, men med all respekt tror jag inte att det är en dominerande del i en miljöpolitisk strategi. Jag tror till exempel att klimatfrågor, energisystemsfrågor och kärnkraften – med all respekt – är lite större frågor och att det är där man måste börja om man ska få en samlad miljöpolitik som hänger ihop med en samlad ekonomisk politik. Jag uppfattar inte att ni befinner er där över huvud taget, Janine Alm Ericson.

Anf. 86 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera dig, Ulf Kristersson. Det var den värsta svada jag hört på länge! Du var som en frikyrkopastor mitt i en domedagspredikan. Åtta och en halv minut handlade om vilket elände vi har, en minut handlade om vad Moderaterna gjort tidigare – och inte ett ord handlade om vilken framtid Moderaterna vill staka ut. Jag måste säga att det var rätt svårt att hänga med i vad du menade. Än klagade du över att skatterna höjs, och i nästa stund klagade du över att man inte gör tillräckligt för att nå överskottsmålet. Det kändes lite som att du gick vilse där i din domedagspredikan. Kanske gick du lite vilse i pannkakan.

Det jag ville ta upp med dig var dock den principiella diskussion du har velat öppna för. Vilka delar av välfärden ska vilka ha rätt till? Ja, det är ju rätt väl känt sedan tidigare att Moderaterna alltid vill angripa välfärdssystemen. Ena gången är det unga som har använts som slagträ, och nästa gång är det äldre, sjuka, funktionsnedsatta eller de arbetslösa. Ni hittar alltid någon anledning, och nu är det flyktingar. Men det är ett tag sedan du öppnade diskussionen, och då borde du ju ha hunnit tänka. Det kan vara skolan man kanske ska beskära, eller sjukvården eller trygghetssystemen. Ibland undrar jag: Varför inte alltihop på en gång?

Låt oss säga det här: Du har tagit upp just sjukvården ganska många gånger och att det är den du vill beskära för människor. Då måste jag få fråga dig: Är det hjärtsjuka som inte ska få tillgång till kontinuerlig vård, för att man ska vänta tills hjärtstillståndet är ett faktum? Eller är det gravida kvinnor som ska förvägras mödravård, så länge inte ett akuttillstånd uppstår då förstås? Och ska de barn som föds eller som kommer hit till det här landet få delta i vaccinationsprogram och gå på barnvårdscentraler? Hur ska den här sjukvården begränsas?

Går det över huvud taget att hitta en mer kostsam och kortsiktig politik än den du just nu förespråkar?

Vilka delar av välfärden är det du ska inskränka? Är det hjärtsjukvård, cancervård, mödravård eller vaccinationsprogram?

Anf. 87 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag får nog leva med att Ulla Andersson inte uppskattar det jag säger, tror jag.

Domedagspredikan? Jag försökte säga två saker. Det ena är: Var försiktig med svensk ekonomi! Låt den klara av nästa kris också. Spendera inte alla pengar här som om det aldrig kommer problem i framtiden. Vill vi ha överskott någon gång är det nu vi ska börja bygga överskottet. Var lite respektfulla inför att vi lever i en värld som är otroligt osäker! Det är inte någon domedagspredikan. Jag säger bara: Tro inte att vi nu har sett allt! Det kommer nya problem i framtiden. Det försöker jag säga om pengar.

Det andra jag försökte säga var att det människor i dag upplever i svensk vardag är på riktigt. Det är alltså inte en synvilla att upptäcka några hundra tusen personer som ännu inte kommit in på svensk arbetsmarknad. Det är heller inte en domedagspredikan att påpeka att om ingen får jobb har vi ett problem framför oss som inte löser sig självt.

Jag förstår inte hur man ens kan resonera i termer av att det är lite övermaga att nämna de här bekymren. Det är klart att det inte är.

Vi är i en bransch där vi ska lösa problem i samhället. Det är det som vi är valda för att göra. Vi har ekonomi och andra resurser till vårt förhållande. Om man inte tar det här på allvar är man på fel ställe i Sverige. Om man inte förstår att integrationsutmaningarna tillhör vår tids allra största problem, då tror jag att man helt har missförstått vad som har hänt i Sverige de senaste åren.

När det gäller välfärdsförmåner gör du dig antingen avsiktligt okunnig eller också har du blivit vilseledd. Det vi har sagt flera gånger är: Låt oss diskutera på allvar om det är rätt, rimligt och rättvist att den som kommer till Sverige automatiskt och omedelbart har tillgång till alla välfärdsförmåner, eller om det är mer rätt, rimligt och rättvist att man jobbar sig in i dem successivt.

Anf. 88 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Du får ursäkta, Ulf Kristersson, men jag hörde faktiskt inte att du hade lösningen på ett enda problem. Det enda du gjorde var att måla upp problem, men några lösningar presenterade du inte.

Jag hörde inte heller att du svarade på mina frågor: Vilken sjukvård är det vi ska inskränka? Är det den hjärtsjukes sjukvård? Ska man få vänta tills hjärtat har stannat? Ska kvinnan som kommer hit och är gravid få vänta på en insats tills läget är akut? Ska hon inte få ta del av mödravården? Ska barn inte vaccineras?

Vänsterpartiet har tidigare anklagat Moderaterna för att följa efter Sverigedemokraterna. Nu är det Sverigedemokraterna som följer efter Moderaterna. Två månader efter det att ni har presenterat ert förslag om inskränkningar i välfärden skriver Sverigedemokraterna i en artikel att svensk välfärd är till för svenskar.

Nu är det de nyare Moderaterna som faktiskt leder i kampen om att utestänga människor, att öka utanförskapet – ja, i alla fall för alla som inte är blonda och blåögda.

Men, snälla, svara nu på min fråga! Vilka ska utestängas, och vilken sjukvård ska man inte få?

(Applåder)

Anf. 89 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi har inte en enda gång föreslagit att ett enda barn eller en enda vuxen inte ska få den vård som han eller hon behöver. Du, Ulla Andersson, talar inte i tungor, men du ser syner. Vi har aldrig föreslagit någonting sådant över huvud taget.

Vi nämnde tre exempel häromdagen.

Är det rätt att garantipension går till människor som kommer hit från dag ett? Är det rätt och rimligt att samma föräldraförsäkring tillämpas för en som kommer till Sverige från dag ett? Vi ställer oss frågan om det är rätt och rimligt eller om vi ska göra några förändringar, och vi avslutar med frågan: Är det rätt och rimligt på lång sikt att den samlade bidragsnivån för en person som kommer till Sverige kan motsvara en månadslön på 25 000–30 000 kronor? Kan detta begränsa chansen att få ett arbete i Sverige?

Detta är helt rimliga frågor att ställa. Ni vill inte ens ställa er frågorna.

Jag har gång på gång sagt att det här är svåra frågor och att jag har respekt för dem. Det finns mycket i den svenska välfärdsmodellen som jag absolut inte vill ändra på. Men här krockar antagligen vårt sätt att tillämpa den med den brutala verkligheten.

(Applåder)

Anf. 90 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Jag har tagit del av regeringens ekonomiska vårproposition. Min slutsats är att jag inte blir imponerad.

Man är stark på två saker: Man är stark på att bedriva en ansvarslös invandringspolitik, och man är stark på att angripa vanliga löntagare och företagare.

Mitt parti är öppet för att fälla den här regeringen när som helst, ju förr desto bättre. Tyvärr saknar vi dock sådana besked från dem som kallas för Alliansen.

Herr talman! Den här regeringen har gjort Sverige till världsledare vad gäller marginalskatt. Tidigare låg vi som nummer två, men det var tydligen inte tillräckligt för nuvarande vänsterstyre.

Vad händer då när vi straffbeskattar löntagarna och framför allt i det här fallet höginkomsttagarna? Får vi mer skattepengar då? Eller leder det till att höginkomsttagarna väljer att flytta från Sverige till något annat land? Givetvis leder regeringens skattehöjning för höginkomsttagarna till att de inte längre vill vara kvar i Sverige, och därför blir skatteintäkten negativ.

Men regeringens skattehöjningar för löntagarna rör ju inte bara höginkomsttagarna. De rör poliser, lärare, sjuksköterskor – vanliga människor i vanliga yrken. Sverigedemokraterna säger nej till dessa skattehöjningar på arbete för vanligt folk.

Regeringen vill därtill låta företagarna själva axla ansvaret för sjuklönekostnader, undantaget regeringens egna skattesubventionerade låtsasjobb. Detta är givetvis anmärkningsvärt, minst sagt.

Sverigedemokraterna kommer aldrig att ställa sig bakom ett förslag där företagarna får ökade kostnader på grund av sjukskrivningar. I stället förespråkar vi en modell där småföretagarna i princip slipper sjuklöneansvar.

Sverigedemokraterna föreslår också att den så kallade allmänna löneavgiften, det vill säga ungefär en tredjedel av de totala arbetsgivaravgifterna, helt slopas för just de mindre företagen. Varför då? Jo, därför att det är hos just de mindre företagen som de nya jobben skapas. Och det finns en principiell och ideologisk skillnad mellan Sverigedemokraterna och regeringen i det här avseendet. Vi vill ge de privata företagen rätt verktyg för att kunna skapa jobb. Men regeringen vill skapa jobben själv.

Faktum är att den enda sysselsättningsskapande åtgärden i regeringens budgetproposition består av mångmiljardtillskottet till landets kommuner med förhoppningen att kommunerna ska kunna skapa jobb. Jag påstår inte att det inte behövs fler jobb i det offentliga, absolut inte, men en grundförutsättning för att över huvud taget ha en offentlig sektor är trots allt att det finns en privat sektor som finansierar den. Att låta den offentliga sektorn växa och finansiera detta genom att överbeskatta den privata sektorn är inte en hållbar utveckling.

Det här är grundläggande resonemang. Man behöver rimligen inte vara nationalekonom för att förstå dem. Och alla, möjligen med undantag av det gamla kommunistpartiet, borde också förstå dessa resonemang.

I tangentens riktning ligger också förslaget att straffbeskatta bort den svenska kärnkraften, vilken ligger som grund för i princip hela vår tunga industri.

Herr talman! Det finanspolitiska ramverket har tjänat oss väl. Om jag får vara med och bestämma ska det fortsätta att vara så. Att slopa över-skottsmålet innebär för all del en kortsiktig vinst. Man får helt enkelt mer pengar att spendera. Men på längre sikt innebär det en högre stats-skuld, som förr eller senare ska betalas tillbaka. Och givetvis hänger frågan om ramverket ihop med de kraftigt ökade kostnaderna för migrationen.

När det blev tydligt att regeringen skulle spräcka utgiftstaket, också det en bärande del av ramverket, valde man lite hastigt och lustigt att bokföra vissa utgifter på andra sidan årsskiftet så att det hela inte blev alltför uppenbart. I praktiken har man alltså överträtt utgiftstaket, men med lite kreativ bokföring har man lyckats undvika den akuta faran.

I november förra året valde regeringen att anslå 11 miljarder kronor extra till landets kommuner för att svara mot de kraftigt ökade kostnaderna som föranletts av ett ökat antal nyanlända invandrare. I dag, några månader senare, vill man skjuta till ytterligare 10 miljarder.

Sverigedemokraterna står i princip bakom initiativ till att stärka välfärden, men det måste givetvis ske smart och effektivt. Man kan inte föra en gravt ansvarslös invandringspolitik och sedan på kvartalsbasis skjuta till mångmiljardbelopp till kommunerna i förhoppningen att situationen då löser sig.

Den svenska välfärden lider inte primärt av brist på pengar. Den lider av brist på utbildad personal. Brist på lärare, barnmorskor eller annat löser vi inte genom att skjuta till mer pengar till kommunerna. Vi löser det genom att satsa på utbildning och på förbättringar av de offentliganställdas arbetsvillkor.

Det finns över huvud taget inget långsiktigt tänk hos denna regering. Jag är orolig för att man redan till nästa budget behöver gå tillbaka till riksdagen än en gång och be om ännu mer pengar för att möta kostnaderna som uppstår som ett resultat av nuvarande invandringspolitik.

Herr talman! Sverige lider av en akut brist på politiskt ledarskap. Nuvarande regering har med all tydlighet visat att man inte är mogen att axla den uppgift man tagit på sig.

I det förslag man lämnat ökar man anslagen till Migrationsverket med 31 miljarder kronor redan i år. Det leder till att denna myndighet går om hela den samlade Försvarsmakten storleksmässigt. Utgiftsområdena 8 och 13, alltså Migration och Integration, överstiger nu de statliga kostnaderna för sjukvård, hälsovård och social omsorg.

För vår del väntar vi på att de övriga partier som lanserat mer eller mindre lovvärda initiativ gör det också i kammaren så att vi möjligtvis tillsammans kan sätta stopp för en del av dessa galenskaper.

Sverigedemokraternas budgetmotion kommer att handla mycket om integration, sammanhållning och medborgarskapets betydelse. Vi kommer inte enbart att peka på de brister som denna och tidigare regering uppvisat, utan vi kommer att visa på en konkret väg framåt för det land som vi är valda till att förvalta. Vi kommer att visa politiskt ledarskap.

Innan detta är möjligt och innan vi tar ett steg mot en hållbar integration kommer vi att behöva en radikalt annorlunda inriktning på invandringspolitiken. Idén om att Sverige inte har ett invandringsproblem utan bara ett integrationsproblem har förkastats av de allra flesta. Det Sverige behöver är inte bara minskad invandring utan en påtaglig återvandring. Vi kommer att presentera flera initiativ för att möjliggöra detta. Först då kan vi på allvar börja tala om integration och sammanhållning i Sverige.

Herr talman! För den som inte är född i Sverige eller vars föräldrar kommer från ett annat land men har en god bevekelsegrund och en genuin vilja att bli en del av vårt svenska samhälle kommer vi att visa en tydlig väg att bli just det.

Jag säger inte att det kommer att bli en enkel väg, för det kommer det inte att bli. Men jag säger att vägen till svenskt medborgarskap, med de rättigheter och skyldigheter som det medför, kommer att bli tydlig.

Din bakgrund bryr jag mig inte det minsta om. Om ditt namn är svåruttalat bryr jag mig inte heller om. Det är din ambition jag bryr mig om.

Men till den person som har ett elakartat uppsåt och inte när en idé om att bli en del av Sverige och som kanske till och med föraktar de idéer som vi i västerlandet håller högt har jag inga som helst problem att säga: Där är dörren! Du är varmt välkommen att gå härifrån!
(Applåder)

I detta anförande instämde David Lång (SD).

Anf. 91 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det säger en person som har skrivit en debattartikel om att svensk välfärd är till för svenskar.

Vi lever i ett land dit många människor har sökt sig undan krig och förtryck. När de kommer hit är det en självklarhet för Vänsterpartiet att de ska få så bra förutsättningar som möjligt för att kunna etablera sig, lära sig språket, få utbildning om de behöver det och kunna jobba och bidra till välfärden. Vi har ju mängder av arbetsuppgifter som behöver utföras. Vi behöver fler anställda i äldreomsorgen och sjukvården, och vi behöver bygga bostäder och infrastruktur. När vi blir fler minskar också försörjningsbördan per capita.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Det finns dock partier, till exempel Sverigedemokraterna, som gärna jagar ut dessa människor och sänder dem tillbaka till krigets fasor, och det oavsett hur många de är eller hur situationen ser ut i vår omvärld. Förslag på förslag läggs fram för hur de ska skrämmas bort och jagas bort och hur allt ska försämrats för dem. Ingen cancervård ska ges, och välfärden ska inskränkas. Det kallas till presskonferenser, det skrivs debattartiklar och det ges intervjuer. Det är människor med lägre livsvärde enligt sverigedemokratisk logik.

Men när det gäller de flyktingar som i verkligheten undergräver vår gemensamma välfärd och kostar samhället stora pengar kallas det inte till några presskonferenser, skrivs några debattartiklar eller läggs fram några förslag.

Dessa flyktingar verkar Sverigedemokraterna gilla. Hör och häpna! Tänk att det kan finnas sådana! Jo, de finns. Det är skatteflyktingarna. 46 miljarder har de tagit undan från vår gemensamma välfärd. Men dem har Sverigedemokraterna inga förslag om. I stället försvarar de riskkapitalisterna som plockar vinster ur välfärden och smiter från skatten. Skatten ska sänkas för alla dem som har väldigt mycket kapital.

Ska även skatteflyktingarna jagas, Oscar Sjöstedt? Ska deras välfärd inskränkas, och i så fall hur? Det är väl ändå de som är hotet mot vår välfärd.

Anf. 92 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker faktiskt att svensk välfärd i första hand är till för svenska medborgare. Den svenska staten har ett mer långtgående ansvar för sina egna medborgare än för andra staters medborgare. Så fungerar det i större delen av världen. Det är över huvud taget inte kontroversiellt utan en helt naturlig utgångspunkt.

Det enskilt största hotet mot Sveriges välfärd är Vänsterpartiets ekonomiska politik.

(Applåder)

Varför då? Jo, för ska man ha en allt-till-alla-politik måste man lösa det på ett av tre möjliga sätt. Antingen lånar man till det. Det kan man göra ett tag men inte i all evighet. Eller så höjer man skatterna. Men så småningom tappar man tillväxt, konsumtion och sysselsättning, och då har man sparkat undan benen för att upprätthålla en välfärdsstat. Eller så gör man det sämre för alla och alla får lite sämre välfärd.

Jag diskuterar gärna frågan om skatteflykt. Svaret på Ulla Anderssons konkreta fråga är ett rungande ja. Jag vill jaga dem med alla möjliga medel. Jag påstår inte att jag har alla lösningar för hur man gör det, men kommer Vänsterpartiet eller någon annan med välgrundade förslag och initiativ för att jaga skatteflyktingar är jag absolut beredd att stötta dem.

(Applåder)

Anf. 93 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Staten har ett ansvar för alla som lever här oavsett kön, bakgrund eller andra förutsättningar.

Jag skulle vilja påstå att det enskilt största hotet mot svensk välfärd är skatteflyktingarna.

Du svarade inte på min fråga, Oscar Sjöstedt. Jag förstår att du inte vill det. Ska skatteflyktingarna också ha inskränkt välfärd? På vilket sätt ska de i så fall jagas? Ett enda konkret förslag borde du väl ha om du tycker så illa om skatteflykt.

Men jag tror faktiskt inte att du gör det, Oscar Sjöstedt. Du driver en politik som framför allt vill gynna människor med höga inkomster och inte beskatta kapital. Du går gärna först i ledet när det gäller att skydda riskkapitalister och deras stora vinstuttag ur välfärden och att de smiter från skatt.

Svara på min fråga, Oscar Sjöstedt! Ska också skatteflyktingar ha inskränkt välfärd? Det är ju de som utgör det stora hotet mot vår gemensamma välfärd, ingen annan. Jo, det skulle i så fall vara ett högerpopulistiskt parti som Sverigedemokraterna.

Anf. 94 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vidhåller att staten har ett mer långtgående ansvar för sina medborgare än för alla som råkar vistas i landet, oavsett om det är temporärt eller inte. Det gäller för svenska staten och för alla andra stater i världen.

Ska skatteflyktingar ha inskränkt välfärd? Det kan man diskutera. Jag vet inte om det är rätt sätt att attackera dem. Problemet med skatteflyktingarna är att vi inte vet vilka de är. Annars hade de inte varit skatteflyktingar, och då hade vi kunnat rätta till situationen.

Det är möjligt. Jag vet inte vilket sätt som är exakt rätt. Vi kan väl diskutera det vidare i den aktuella debatt om just den frågan som kommer att komma så småningom.

Jag är fortfarande beredd att titta på alla initiativ och lösningar för att komma åt skatteflyktingar. Men jag vet inte om just det är rätt väg. Det är väl tveksamt.

Vi vill ha även höginkomsttagare i Sverige. Vi vill inte straffbeskatta bort dem från landet. Men det är inte samma sak som att vi gynnar dem för att det finns ett egenvärde i det. Vi vill ha höginkomsttagare för att de betalar mycket skatt.

(Applåder)

Anf. 95 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Det senaste halvårets politiska samtal har präglats av kriget i Syrien och av hur Europa har misslyckats med att ta hand om alla människor på flykt. Hade länderna samarbetat hade vi kunnat hitta en lösning. Men nu är det inte så. Ändå måste Sverige fortsätta stå upp för en human flyktingpolitik.

För Miljöpartiet är det oerhört viktigt att Sverige bygger ut sitt mottagande så att vi står bättre rustade i framtiden och så att de 160 000 människor som kom hit förra året får en chans att etablera sig så snabbt som möjligt med jobb, skola och bostad. Gör vi det på ett klokt sätt kommer alla nya i Sverige att stärka vår ekonomi och välfärd. Vi behöver fler händer i vården och fler vuxna i skolan. I många yrken är det stor brist på arbetskraft. Vår befolkning åldras, men nu får vi många nya invånare i arbetsför ålder. Tillsammans kan vi bygga det moderna, hållbara samhället.

Regeringen ger nu ett extra stöd på 10 miljarder kronor per år till kommuner och landsting. Det är de som tar ett stort ansvar för Sveriges välfärd, inte minst för de nyanlända, och för det behövs mer pengar.

Detta är bara en av alla åtgärder som stärker vår gemensamma välfärd och det hållbara samhällsbygget. Snabbspår för nyanländas företagande, kompetenskartläggning under asyltiden och språksatsningar på sfi och svenska som andraspråk är några andra av regeringens åtgärder.

För att öka kapaciteten i mottagandet och hålla nere handläggningstiderna för asylsökningar får Migrationsverket ett tillskott på 30 miljarder kronor.

Sverige möter stora utmaningar, men vi har också förutsättningar för att klara dem. Sveriges ekonomi är starkare än på mycket länge. De ekonomiska klyftorna mellan kvinnor och män minskar. Arbetslösheten sjunker. 80 000 fler människor har ett jobb nu än när den här regeringen tog över. Det är ungdomsarbetslösheten som minskar snabbast. Och Sverige har lägst långtidsarbetslöshet i EU. Den ekonomiska tillväxten mätt som bnp är hög. Det är alltså bra tider för den som kommer hit och söker sitt första jobb.

Herr talman! Miljöpartiet kom in i riksdagen 1988. Bland våra allra första motioner fanns en som tog upp just bnp och att det måttet inte säger allt om hur det står till med ekonomi och välbefinnande. Det stod att ”det nu gängse ekonomiska styrmåttet BNP måste kompletteras med andra mått som speglar resursanvändningen av människor och natur.”

Med Miljöpartiet i regeringen utvecklas den politiken. Vi tar fram nya mått som ger en mer heltäckande bild, där man har med ekonomi men också hur det står till med miljö och klimat och människors sociala förhållanden. Om ett år, nästa gång vi har en vårbudgetdebatt, kommer det att finnas ett förslag på sådana mått som ska användas framöver. Det ser jag mycket fram emot.

Herr talman! För ett parti med visioner kan det ta ett tag innan resten av samhället hinner i kapp. Jag vill gärna ge ett annat exempel från en av Miljöpartiets tidiga motioner om ekonomisk politik. Den är från januari 1989. ”Miljöpartiet de gröna vill se ett skattesystem, som på allvar verkar för att vi minskar resursslöseri och som befrämjar hushållning. — — Skattesystemet skall öka möjligheterna till att välja varor och tjänster som sliter mindre på natur och människor.”

Det var 27 år sedan. I dag gör Miljöpartiet verklighet av det som då var en vision. Skatterna gör det enklare och billigare att välja det bästa alternativet för klimatet och miljön.

Låt mig ge några exempel från årets vårbudget. Om man vill få sin trasiga disk- eller tvättmaskin lagad i stället för att köpa en ny ska man kunna göra RUT-avdrag för det. Det betyder att färre vitvaror slängs i onödan. Då minskar resursförbrukningen. Ett annat exempel är att det ska bli billigare att laga kläder, skor och cyklar genom sänkt moms. Ett tredje exempel är att den som har solceller på taket ska kunna sälja el som man inte själv gör av med utan att krångla med att redovisa moms. Att sätta upp solceller är redan väldigt populärt, bland annat tack vare att regeringen har ökat investeringsstödet. Nu blir det enklare än någonsin att göra el från solen på villataket.

Det finns ännu fler exempel. Sammanlagt presenteras sex skatteförslag som gör det lättare att vara miljövän. På det sättet styr vi mot det hållbara samhället, där politiska beslut medverkar till att ekonomin blir mer cirkulär, där energin kommer från förnybara källor och där råvaror inte förbrukas utan återanvänds. Företagen delar vårt tankesätt.

Herr talman! Regeringen skapar ett modernt Sverige, ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Tillsammans med näringslivet och med hjälp av alla nya invånare genomför vi nu det hållbara samhällsbygget. (Applåder)

Anf. 96 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det var ett närmast randianskt scenario i förra veckan då företrädare för både S och MP protesterade mot Findus nedläggning i Bjuv. Man protesterade alltså mot nedläggningen efter att man höjt skatterna på jobb och företagande med 30 miljarder. Man har försvarat för det gröna näringslivet genom inaktivitet, och när man väl gör någonting försvarar man genom ökade regleringar.

Miljöpartiet har kanske inte särskilt mycket av sin landsbygds-kredd kvar. Men jag vill ge Janine Alm Ericson två minuter för att teckna en bild av vad man vill göra för att stärka landsbygdsutvecklingen, för att stärka de gröna näringarna i Sverige.

När vi tittar på vad regeringen planerar kan vi se att man bara i dag har aviserat att man kommer att dra ned på vägunderhållet med en halv miljard. Om vi tittar på hur man har prioriterat tidigare kan vi se att det kommer att gå ut över de enskilda vägarna, de mindre länsvägarna, landsbygdsens infrastruktur.

Regeringen aviserar fortfarande för en kilometerskatt. Det har visat sig vara svårare att genomföra än regeringen trodde och har tagit mycket längre tid än man tidigare trodde. Men planerna på att börja beskatta avstånd finns alltså fortfarande.

Böndernas gödsel vill man beskatta. Och den livsmedelsstrategi som regeringen och regeringspartierna ställer mycket hopp till, och där det fanns en förväntan i Landsbygdssverige om att någonting skulle hända, verkar bli ett ytterst tandlöst dokument.

Om man nu vill att det gröna näringslivet, till exempel Findus i Bjuv, ska finnas kvar och utvecklas måste det till konkret politik. Var finns den, Janine Alm Ericson?

Anf. 97 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! I den här budgetdebatten och i vårändringsbudgeten som nu har presenterats ligger fokuset på satsningar i välfärden och ordentliga skattesänkningar för att göra det som är bättre för miljön. Det handlar om höjda miljöskatter och bättre reparationer, vilket gör att vi bidrar till en cirkulär ekonomi. Det tror jag är saker som kommer att komma till nytta också på landsbygden. Välfärdsmiljarderna kommer att fördelas över landet och stärka upp även ute i landet.

Jag är inte alls säker på att den livsmedelsstrategi som Emil Källström nu säger kommer att bli så dålig som han förutspår. Det är ett samarbete där vi alla kommer att komma med input. Jag tror att ett hårdare arbete från alla – i stället för att man står här i kammaren och kritiserar – kommer att kunna hjälpa landsbygdsutvecklingen framåt.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

En annan tydlig sak i fråga om landsbygdsutvecklingen är att vi till exempel för en decentraliserad energipolitik. Mer förnybart skapar jobb på landsbygden när det gäller bland annat vindkraft men även metangasproduktion. Dessutom har regeringen tidigare gjort satsningar på bredband i hela landet.

Det är några av de saker som krävs för att vi ska kunna fortsätta ha företagsutveckling även på landsbygden.

Anf. 98 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Janine Alm Ericson tror att om man gör saker på en massa andra områden kommer det på något sätt att spilla över även på landsbygdspolitiken. Det är en tro som jag inte riktigt delar.

Jag tror att om vi ska stärka jobb och företagande runt om i hela vårt land måste vi föra en politik som leder till detta, som bryter med regeringens tydliga decentraliseringstendenser.

Låt oss bara ta exemplet där man drar tillbaka 2 miljarder av statens riskkapital från Östersund till Stockholm när man lägger ned Inlandsinnovation.

Jag nöjer mig inte med att tro, utan jag vet vad som skapar utveckling. Om vi på ett klokt sätt sänker skatter och avgifter och drar tillbaka den regleringsbörda som håller så många företagare runt om i landet tillbaka blir det bra. Om vi stärker infrastrukturanslagen med bredband och med mer pengar till järnväg, och inte mindre, är det någonting som gynnar landsbygden. Det är det som behövs.

Anf. 99 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det märks att vi är överens på flera områden som vi behöver stärka och göra ytterligare satsningar på. Det är jättebra att Centerpartiet nu har svaren på frågorna från landsbygden. Det var bara synd att man inte presenterade dem under sina åtta år i regeringen under allianstiden. Om man hade gjort de insatser som man visste behövdes då hade vi inte haft den situation som vi har i dag.

Jag tycker också att det är oroväckande att situationen ser ut som den gör. Det är bra att vi pratar landsbygdspolitik här inne ofta. Men låt oss göra det på ett sätt som också är konstruktivt och stärkande för ett område som vi båda bryr oss mycket om.

Anf. 100 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! I höstas fick vi tyvärr se exempel på panikens politik från Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Vi stod inför en stor utmaning när många sökte skydd i Sverige. Vi var sex partier som samlades i en överenskommelse med ett antal åtgärder som var tuffa både för mitt eget parti, Liberalerna, och Miljöpartiet.

Från Liberalernas sida stod vi också bakom tanken på identitetskontroller, som är tufft från en liberal utgångspunkt. Det handlade om att den som inte har papper med sig och som befinner sig i Tyskland eller Österrike får söka asyl där och inte söka sig vidare till Sverige. Det var ett tufft beslut.

Efter denna överenskommelse uppstod paniken när Romson och Löfven ställde sig på en pressträff bara några veckor efter det att vi var sex partier som stod på en pressträff och gick vidare för att nå en migrationspolitik och en flyktingpolitik på EU:s miniminivå.

Det som bekymrar mig nu är att vi ska rösta igenom detta i riksdagen – inte vi, men framför allt Miljöpartiet och några till – och att det finns några punkter som både är för omänskliga, enligt min mening, och som kommer att ha mycket stora problem när det gäller att flyktingar ska få jobb.

Min första fråga till Janine Alm Ericson rör vilken effekt hon tror att det får för människors möjlighet att komma i jobb i Sverige att man inte får återförenas med sina barn. Hur ska den person som sitter på en flyktingförläggning någonstans i vårt land just nu och har barnen i Jordanien, i Turkiet eller på flykt kunna koncentrera sig på att få jobb och lära sig svenska när ni har stängt dörren för en återförening med barnen?

Min andra frågeställning gäller varför ni inte lyssnade på remissinstanserna när det gällde synpunkterna på jobben och de tillfälliga uppehållstillstånden. Jag tror att det kan behövas tillfälliga uppehållstillstånd, men inte ettåriga. Ni lyssnade på remissinstanserna när det gäller att vi måste öppna upp så att man kommer in i bidragssystemen, men ni lyssnade inte när det gäller jobben.

Min tredje frågeställning – och där är jag lite förvånad – gäller att i den budget som nu ligger på riksdagens bord finns det inga åtgärder för att korta väntetiderna för asyl. Vi kan vara oense om mycket annat när det gäller integration, men en sak bör vi vara överens om, Janine Alm Ericson: Väntan, väntan och väntan på besked om att stanna i Sverige sliter sönder människor.

Anf. 101 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Under tio år har Miljöpartiet haft en oerhört tydlig strategi när det gäller migrationsfrågorna. Vid varje tillfälle när det har varit politiskt möjligt har vi förhandlat om att stärka utsatta gruppers rättigheter. Vi har också fått igenom en hel del politik. Ibland har det varit möjligt med förbättringar, och ibland är det enda man kan göra att bromsa eller blockera en kraftig försämring.

Regeringens politik nu är att göra stora satsningar på bättre etablering, att få ett bra mottagande av dem som kommer och att ge mer till kommuner och landsting. Det är de som tar det allra största ansvaret.

Den tillfälliga lagen är mycket mer långtgående än vad vi har önskat. Det har vi sagt många gånger, och det står vi fast vid. Men när de två största oppositionspartierna kräver en ännu mer restriktiv politik är detta så långt man kommer.

Däremot tycker jag att de förbättringar som kom efter remissrundan är bra. Vi ska nu kunna ge möjlighet för barn med mycket svåra hälsoproblem att få permanenta uppehållstillstånd. Det finns en liten men ändå ökad möjlighet till återförening. Det är nu också möjligt för ensamkommande att gå färdigt gymnasiet, få ett jobb och få ett permanent uppehållstillstånd.

Prot. 2015/16:91
13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Anf. 102 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Förbättringar och förbättringar – visst, det finns någon form av liten nödutgång för barn att kunna återförenas med sina föräldrar. Men det sker på bekostnad av kvotflyktingarna. I stället ska ni minska det vi var överens om. Vi sa att vi ska ta emot 5 000 människor direkt från lägren så att de inte skulle tvingas ombord på båtarna. Nu halverar ni den siffran och sviker en för mig rätt viktig del av den migrationsöverenskommelse vi var överens om.

Det är en märklig argumentation vi hör från Miljöpartiet. Ni sitter på vice statsministerposten och på sex statsrådsposter. Ni sitter med i en regering, och ni säger: Vi kom inte längre, för de som sitter i opposition ville något annat. När ska ni ta ansvar för er regeringsställning? Det är ni som bär ansvar för en situation då barn inte kommer att få återförenas med sina föräldrar. Det är ni som har suttit på regeringssammanträdena och fattat dessa beslut.

Min fråga, herr talman, blir därför: Finns det någon gräns för vad en statsrådspost är värd? Gustav Fridolin sa att visitkortet inte var det viktigaste.

Anf. 103 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det är konstigt. Ibland när det tjänar oppositionens syfte tycker ni att det är regeringen som ska ta sitt ansvar, vilket den också gör. Men vid andra tillfällen brukar ni understryka riksdagens betydelse för att få besluten att gå igenom. Det är en tudelad bild vi ser här. I det här fallet vet vi att det är vad riksdagen säger som kommer att vara det avgörande.

När det kommer till frågan om kvotflyktingar, som Erik Ullenhag tog upp, konkurrerar de inte med varandra. Det är fortfarande kvotflyktingar det handlar om när man ska titta även på familjeåterföreningen.

Anf. 104 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag har vid något tillfälle tidigare frågat Janine Alm Ericson vad som har hänt med Miljöpartiet. Det är bra med nya mått, och det är bra med reparationstjänster. Men vad har hänt i övrigt? Tidigare har man kunnat uppskatta Miljöpartiet för aktivt arbete för mångfald i välfärden. Nu säger tidigare företrädare för Miljöpartiet att det är partiet som leder hetsjakten på friskolorna. Miljöpartiet har tidigare stått för en grön skatteväxling. Nu är det rödgrön svartväxling som gäller, där skatten på jobb alltid höjs oavsett hur mycket utsläppen beskattas. Jag har pekat på hur Miljöpartiet har tagit 250 miljoner från hjälporganisationer och i stället prioriterat fri entré på statliga museer.

Till denna inte så smickrande lista kan vi lägga det lika svikna som storslagna löftet om att fixa skolan på 100 dagar. Vi kan lägga till hur biståndet, som skulle fredas från varje avräkning, nu tycks ha gått till att bjuda ambassadörer på lyxresor till Sverige i utbyte mot röster i en mycket ovärdig säkerhetsrådskampanj.

Tvärt emot löftet att aldrig medverka till att göra det svårare att komma till Sverige är det nu Miljöpartiet som ställer sig emellan flyktingar från krigets Syrien och deras små barn.

Det kanske tydligaste miljöpartistiska bidraget till svensk politik just nu är att lösa bostadskrisen genom att ersätta ROT med snedvridande byggsubventioner som inte ens de som ska få subventionen tror på.

Jag har ställt frågan förut, och jag ställer den igen: Vad är det som har hänt med Miljöpartiet i regeringsställning?

Anf. 105 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det var en väldigt öppen fråga och ganska många områden, så jag vet inte riktigt var jag ska börja.

Det som har hänt med just detta budgetförslag är att vi visar att vi gör ordentliga satsningar på välfärden. Det är ett område som har varit eftersatt under många år och som nu får en oerhört välbehövlig förstärkning. Vi behöver fler händer i vården, och vi behöver fler vuxna i skolan. Det har vi varit tydliga med.

Utöver det lägger vi fram flera skatteförslag som gör det möjligt att leva mer miljövänligt. Vi ska få klimat- och miljöutmaningen att för en gångs skull gå i rätt riktning i stället för felaktig. Det var en politik vi såg alltför lite av under alliansregeringen.

När det gäller den ideella sektorn drog vi inte tillbaka pengar från civilsamhället för att satsa på gratis inträde till statliga museer, utan alla pengarna som vi tog i den reformen används för att satsa tillbaka mot den ideella sektorn.

Civilsamhället har tagit ett enormt stort ansvar sedan i höstas i samband med flyktingkrisen. Det ser vi gärna att man fortsätter att göra, och därför är det roligt och bra att vi faktiskt gör satsningar på det området.

När det gäller bistånd tror jag också att Jakob Forssmed tycker att det är bra att vi har internationellt samarbete i de internationella frågorna. Till exempel i klimatarbetet, där vi prioriterar de mest utsatta länderna, måste vi ju kunna ha ett samarbete och ett utbyte av varandra oavsett om vi har en säkerhetsråds kandidat eller inte.

Anf. 106 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tar upp lite för många ämnen, tycker Janine Alm Ericson. Det ligger någonting i det. Låt oss stanna vid ett av ämnena.

Byggsubventionerna är i stort sett den enda byggreform som regeringen driver utöver det ni ärvt från Stefan Attefall. Inte ens byggindustrierna som skulle få del av subventionerna tror på dem. Fastighetsägarnas vd avråder bestämt från att införa detta.

Varför vill ni nu driva upp mark- och byggpriser, vilket var konsekvensen förra gången? Detta testades, och bostadsbristen avhjälpes inte.

Dessutom: Om detta är så bra, varför sitter nu byggbolag runt om i Sverige och svettas i osäkerhet? Jo, för att den förordning som remitterades förra sommaren ännu inte har beslutats på grund av att den möttes av så massiv kritik att den måste arbetas om. Det kan ju drabba dem som gjorde kalkyler på den första versionen.

Är detta ett bra sätt att ta ansvar för den bostadskris som vi nu ser, Janine Alm Ericson?

Anf. 107 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att det finns mycket som vi gör som är att ta ansvar för den bostadssituation som vi står inför i dag. Bland annat sitter

vi i samtal med hela oppositionen för att vi ska kunna lösa de här sakerna tillsammans. Regeringen med Miljöpartiet ser vissa saker som vi behöver åtgärda medan allianspartierna framför andra delar.

Jag tycker kanske inte att det är ett bra sätt att föregripa de bostadspolitiska samtalen här i kammaren, men vi har också, förutom bostadssubventioner, gjort satsningar på ökat bostadsbyggande. Investeringarna ger resultat. Boverket har räknat med att de som fanns under den förra rundan inte hade kommit till annars.

Alliansens facit när det gäller bostadsbyggandet lämnar också mycket övrigt att önska, och jag hoppas att vi kan hitta vägar framåt tillsammans även i den här frågan.

Anf. 108 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Sverige har stora reformbehov. Centrala samhällsområden måste reformeras i grunden. Såväl vår arbetsmarknad som vår bostadsmarknad är anpassade efter en annan tid, ett annat Sverige. Samtidigt ser vi att vi ytterligare måste förbättra företagsklimatet för att de små och växande företagen, Sveriges jobbskapare, ska få de bästa förutsättningarna att utvecklas.

Detta kommer att kräva högt reformtempo de kommande åren. Det kommer att kräva många stora och politiskt tuffa reformer. Vi får inte rädas den utmaningen.

Herr talman! I går protesterade företrädare från Spotify och Klarna, två av de klarast lysande representanterna för det svenska it-undret, vårt nya svenska näringsliv och 2000-talets mycket snabbväxande bolag mot att Sverige håller på att halka efter i utvecklingen. Denna protest bar med sig ett eko från en annan, sämre tid. På 1970- och 80-talen flyttade svenska entreprenörer utomlands för att slippa ifrån den då förda socialistiska politiken. De kanske mest kända exemplen är familjerna Kamprad och Rausing med bolagen Ikea respektive Tetra Pak. Då var det höga skatter och hot om löntagarfonder som gjorde att många företagare, jobbskapare, lämnade vårt land.

Det som dagens svenska entreprenörer kräver präglas av rimlighet. En bostadsmarknad som fungerar. Ett system för personaloptioner som finns i exempelvis USA och Storbritannien. Man vill också att den svenska skolan ska bli bättre på att nyttja och lära ut möjligheterna som den nya tekniken ger oss.

Detta handlar om företag som politiker av alla färger har tävlat om att värna om, prioritera och uppmärksamma. Tyvärr har dessa strävanden i mångt och mycket stannat vid vackra ord. Verkstaden har uteblivit. Handlingskraften lyser med sin frånvaro. Fortsätter det så här kan den olycksalliga dagen komma då små och stora svenska företag åter tvingas utomlands på grund av politisk inaktivitet eller en direkt företagarfientlig politik. Flera kommer då att fråga: Varför gjorde ni ingenting? Varför agerade inte riksdag och regering när varningstecknen i skyn kom?

Herr talman! Låt då detta och flera andra riksdagsprotokoll visa att det finns tydliga alternativ till regeringens passivitet och skattehöjarpolitik.

Ett Sverige som står still är ett Sverige som faller tillbaka. Varje dag som går utan att vi gör de reformer som krävs är en dag då vi tappar konkurrenskraft och framtidstro.

Jag vill inte att det likt under 1990-talet krävs en djup ekonomisk kris innan den svenska politiken klarar av att samla sig för att genomföra genomgripande reformer. Det är nu, de kommande åren, som vi lägger grunden för ytterligare decennier av ett Sverige i den internationella toppen när det gäller ekonomisk utveckling, kreativitet och innovation och en generös välfärd.

För att klara detta krävs några saker.

Herr talman! Som jag nämnde är vår arbetsmarknad anpassad för en annan tid. Nu hör vi att OECD i Paris, Världsbanken i Washington, EU-kommissionen i Bryssel och vårt eget finanspolitiska råd alla säger samma sak. Sverige behöver öppna fler och nya vägar in på arbetsmarknaden för dem som i dag inte kommer in. Det handlar om en modernare, mer rörlig arbetsmarknad som bygger på en fundamental princip: Verklig trygghet på arbetsmarknaden handlar om att vi har ett företagsklimat där svenska företag kan vara framgångsrika och anställa. På en verkligt trygg arbetsmarknad ska man också känna sig trygg i förändringen det innebär att byta såväl arbetsgivare som arbetsuppgifter.

På samma sätt är vår bostadsmarknad en rest från i går. Delar av inte minst hyresregleringen är i mångt och mycket en kvarleva från andra världskrigets regleringsekonomi. Nu krävs rejäla reformer för ökat byggande, ökad rörlighet och bättre nyttjande av vårt bostadsbestånd.

Vi sitter i förhandlingar över blockgränserna. Jag hoppas att vi kommer fram till rejäla reformer, men det återstår att se vad regeringspartierna faktiskt är beredda att medverka till.

Herr talman! Den svenska jobbskaparpotentialen finns i de små och växande företagen. Det svenska företagsklimatet blev stadigt bättre under Alliansens tid vid makten. Denna trend bröts mycket tydligt efter valet 2014. Magdalena Andersson inledde sin finansministertid med att höja skatten på jobb och företag med mer än någon annan finansminister i en enskild budget sedan, tror jag, Olof Palmes dagar – det finns statistik på det här men den sträcker sig bara tillbaka till 1996.

Det här är djupt olyckligt. I stället vill Centerpartiet göra det enklare och billigare att starta och driva företag. Det handlar om handfasta och konkreta reformer oavsett var på sin företagarresa man befinner sig.

För den nyanlände eller för gymnasieeleven som vill ta sitt första steg som företagare föreslår vi ingångsföretag, en kraftigt förenklad företagsform där hela företagandet ska kunna ske i en och samma applikation.

För den som vill testa vingarna och anställa tar vi helt bort arbetsgivaravgiften under två år. Det gör vi för att fler ska våga ta chansen.

För den som ska expandera rejält och locka till sig nyckelkompetens och bli nästa Klarna eller Spotify gör vi precis det som Klarna och Spotify efterlyser och inrättar en ordentlig möjlighet att använda sig av personaloptioner.

Låt oss ta varningstecknen på allvar. Låt oss göra det som krävs för nya decennier av svensk framgång.

Herr talman! Trots att svensk ekonomi bär många av högkonjunktorens kännetecken finns stora orosmoln i vårt land. Vi har en statsminister som i internationella medier beklagar sig över svenskarnas oro, men jag tror att det är fel att bara vifta bort vad tusentals människor känner. Detta är något att ta på allvar. Den oro som svenska folket ger uttryck för har helt klart fog för sig på vissa punkter.

För det första är det uppenbart att jobbtillväxten är otillräcklig. Som jag nämnde i ett tidigare replikskifte ökar jämviktsarbetslösheten, och sysselsättningen vänder ner.

För det andra ser vi hur delar av statsbudgetens utgifter skenar. Utgiftsområdena för till exempel sjukförsäkring och integration måste effektiviseras.

För det tredje ser vi att den svenska polariseringen och tudelningen ökar. Om några år kommer andelen arbetslösa som Arbetsförmedlingen kallar utsatta att närma sig 80 procent. Det tecknar bilden av en närmast total tudelning där det är härkomst och utbildning som ensamma avgör om man lyckas på arbetsmarknaden eller inte.

De kommande åren kommer faktisk bnp att överstiga potentiell bnp. Under samma år kommer underskotten i statens finanser att förvärras, detta i ett läge där finanspolitiken snarare borde stramas åt på ett klokt sätt. Samtidigt som finanspolitiken eldar på är ju penningpolitiken historiskt expansiv. Den sammantagna svenska ekonomiska politiken är sannolikt för expansiv, samtidigt som den underpresterar på ett antal områden, inte minst när det gäller jobbtillväxten. Det är en farlig paradox.

Regeringen tar inte tag i dessa utmaningar. I stället gör man illa värre, exempelvis när man fattar beslut som innebär högre sjukskrivningstal och försämrar möjligheterna till jobb i stället för bidrag under integrationsprocessen.

När det gäller såväl samhällsutmaningarna som finanspolitiken lämnar regeringens vårproposition mycket övrigt att önska. Det är olyckligt för Sverige. Vårt land förtjänar bättre. Den budgetmotion som Centerpartiet kommer att presentera inom kort kommer att staka ut en annan, betydligt bättre väg för Sverige.

(Applåder)

Anf. 109 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Regeringen har presenterat en rad förslag för att få ned arbetslösheten. Vi ser nu också hur den sjunker och att politiken fungerar, vilket är mycket positivt. Sverige har högst sysselsättningsgrad i EU. Regeringen presenterar nu också ytterligare satsningar för att förbättra etableringen för nyanlända.

För att finansiera de satsningar som genomförs har regeringen bland annat börjat fasa ut systemet med subventionerad arbetsgivaravgift för unga, som den förra regeringen införde. Reformen med sänkta arbetsgivaravgifter ansågs som en väldigt ineffektiv politik för att skapa nya jobb.

Samtidigt som regeringen genomförde förändringen noterade jag att flera borgliga partier också släpper denna reform i olika grad för att kunna prioritera annat. Men Centerpartiet håller sig krampaktigt kvar vid den tidigare nivån.

Samtidigt föreslog Centerpartiet i höstas att man ska skära omkring 10 miljarder under 2016 från utgiftsområdena Utbildning och universitetsforskning och Arbetsmarknad och arbetsliv, ett annat av de områden som Spotifygrundarna tog upp i sitt brev. Detta får naturligtvis konsekvenser för arbetsmarknaden och möjligheten att göra andra reformer. Särskilt olyckligt är det när det görs för att kunna bibehålla en reform som dömts ut som dyr och ineffektiv.

Jag undrar därför om Emil Källström kommer att fortsätta att prioritera att återställa föregående regerings nivå på arbetsgivaravgifter för unga eller om det finns andra mer effektiva förslag för fler jobb med satsningar inom skola och arbetsmarknad som har högre prioritet hos Centerpartiet.

Anf. 110 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Att arbetslösheten sjunker efter nio raka alliansbudgetar är väl ingen större skräll. Det som oroar mig nu är att vi är på väg in i en högkonjunktur och att regeringens egna prognoser säger att läget på arbetsmarknaden efter denna högkonjunktur, år 2020, kommer att vara snäppet sämre än det är nu när vi går in i den.

Det oroar mig att regeringen säger att sysselsättningen och arbeidskraftsdeltagandet kommer att vara lägre och att arbetslösheten kommer att vara högre. Vi kommer inte att ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020, som regeringen har sagt. Det var lite oklart i ett tidigare replikskifte om detta fortfarande är regeringens politik, men oavsett vilket kommer det inte att bli verklighet.

Janine Alm Ericson gör det misstag som många på vänsterkanten gör. Bara för att man inte ökar anslagen lika mycket som i det politiska alternativ som höjer skatten på allting innebär det inte att man skär ned. Centerpartiet har inte medverkat till en enda sådan budget. Samtliga nio alliansbudgetar innebar ökade anslag till utbildning – allt från förskola till högre utbildning – och detta kommer självfallet att fortsätta. Men det är klart att ett av mina bekymmer är hur man ska budgetera gentemot ett politiskt alternativ som höjer skatterna på allting hela tiden och därmed har väldigt mycket pengar att röra sig med.

Janine Alm Ericson ska inte oro sig. Centerpartiet kommer självklart att presentera skattesänkningar på jobb och företagande där vi återställer efter de skattehöjningar som regeringen har genomfört eller åtminstone tar steg mot att göra det.

Jag kommer att återkomma med vissa besked i vår. Andra får du vänta på till hösten, Janine Alm Ericson, men den som väntar på något gott väntar sällan för länge.

Anf. 111 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Vi får väl se vad som kommer i Centerpartiets budgetförslag när det presenteras. Att det kommer att innebära skattesänkningar är kanske ingen överraskning, men kommer det att finnas med ambitioner om förstärkningar av välfärden?

Jag skulle ändå vilja fråga om stödet för de 10 miljarderna till välfärden. Det är den största permanenta höjningen av det generella statsbidraget sedan det infördes på 90-talet.

Vid den föregående debatten här i kammaren använde Emil Källström begreppet dutta sönder välfärden. Det är väl inget han kan säga i detta fall. Men det skulle vara intressant att få veta vad Centerpartiet tänker i frågan, särskilt nu i ett läge där flera kommuner och landsting har utmaningar just därför att de har växt så snabbt. Min bild är nämligen att det finns många i Centerpartiet som skulle bli glada om en sådan satsning kom till stånd.

Hur ser Källströms politik på detta område ut på ett ungefär? Är det fortfarande omfattande skattesänkningar, eller är det utveckling av kvaliteten i vård, skola och omsorg?

Anf. 112 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Om jag ska utmana mig själv och säga något positivt om regeringens politik tycker jag att det är bra att kommunmiljarderna blir generella bidrag. Det innebär att man pressar ned makten där den ska ligga, på lokal och regional nivå där man kan göra anpassningar. Det innebär också ett brott med den budget som vi diskuterade för bara ett halvår sedan, där Socialdemokraterna och Miljöpartiet slog nytt svenskt rekord i specialdestinerade statsbidrag. Det göder ineffektivitet, det är dålig politik och det är bra att ni släpper den.

Det var ett bra tillägg från Janine Alm Ericson när det gäller att de 10 miljarderna är den största ökningen av statsbidragen. Det är inte den största ökningen av kommunernas och landstingens resurser, för den kom när Alliansens jobbpolitik verkade. Tack vare att fler människor gick till jobbet och fler tjänade mer hade kommuner och landsting över 150 miljarder mer i årliga resurser än när vi tog makten. Det är så jobbpolitik fungerar. Det är det som är kärnan i välfärdens finansiering, och det är därför vi måste tillbaka till en jobbpolitik som fungerar.

Anf. 113 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag måste först ge dig en eloge, Emil Källström. Du pratar ju faktiskt om vad ni vill, till skillnad från det stora borgerliga partiet, och du hade en mening i inledningen om att det behövs reformer. Det instämmer jag i.

Jag tänker på de 10 miljarder som kommer till välfärden, bostadsinvesteringar, ökat underhåll av järnväg, investeringar i hela landet, trygga jobb, rätt till heltid och löner som det går att leva på. Jag vet inte riktigt om det var det du hade i ditt tankegods, Emil Källström. Det verkar som att ni är mer inne på nyliberala tankar i er nuvarande politik. Där ska lönerna sänkas, och framför allt verkar det vara LO-arbetarnas och arbetarkvinnornas löner som är det stora problemet.

Ni ser en massa enkla jobb framför er, har jag förstått. Jag vet inte om det är att plocka i matkassar på Ica eller om piccolon ska komma tillbaka i Sverige. Det känns lite som att vi är på väg baklänges in i framtiden.

Samtidigt som ni driver på för lägre löner och för att det är du, det vill säga staten, som ska sätta lönerna driver ni på för högre hyror. Det kommer att slå väldigt hårt mot väldigt många människor. Här i Stockholms stad räknar man med att en hyra för en tvåa i genomsnitt kommer att höjas med ungefär 5 000 kronor i månaden och i Stockholms län med ungefär 40 procent.

Det kommer att leda till att väldigt många hyresgäster tvingas flytta. Hyresgästföreningen räknar med att fyra av tio skulle behöva flytta om man skulle införa fri hyressättning på marknaden. Det är väldigt oroväckande. Det betyder att 1 miljon människor skulle behöva flytta från sina bostäder för att de inte klarar av hyran. En tanke jag då får är: Är Centern numera flyttkarusellernas parti?

Anf. 114 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! En sådan heltäckande rapsodi av medvetna missförstånd har jag nog inte hört i denna kammare sedan förra gången vi hade replikskifte, jag och Ulla Andersson. Man vet inte riktigt var man ska börja någonstans.

En bild som jag tror att många som följer debatten får är att vi står väldigt långt ifrån varandra på snart sagt varje politiskt område, jag och Ulla Andersson som representanter för Centerpartiet och Vänsterpartiet. Får man den bilden är det någonting som präglas av sanningens kännetecken.

Det är sant att Sverige behöver stora reformer. Det är sant att Centerpartiet driver på för att centrala samhällsområden ska göras om i grunden. Det är inte sant att en massa människor, som Ulla Andersson säger, ska få lägre löner. Vi tecknar en bild där fler människor går från bidrag till lön, fler ska tjäna mer.

Rörelsen är att gå på försörjningsstöd på 6 000 kronor till att få sin första lön. Det är ytterst få förändringar som innebär en intäktsökning på över 100 procent. Men just denna förändring från bidrag till lön innebär det. Det är därför jag vill att fler ska få chansen att göra den resan. Det är därför jag vill göra det som såväl internationella som svenska experter säger när de pekar ut vad vi måste göra för att modernisera arbetsmarknaden.

Det är inte sant att vi ska chockhöja hyrorna för dem som i dag sitter på hyreskontrakt. Vi har varit väldigt tydliga med att vi vill göra en klok och stegvis förändring som innebär starkt besittningsskydd och att ingen ställs på gatan. Det är därför vi fokuserar på nyproduktion när vi talar om friare och mer marknadsbaserad hyressättning. Det är ett bra sätt att fasa in förändringar så att människor inte upplever väldigt snabba förändringar.

Ulla Andersson ser ungefär vad vi säger men förstår det fullständigt fel. Det är bra att jag får möjlighet att korrigera.

Anf. 115 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag har i varje fall förstått så mycket som att du vill ha lägre löner. Framför allt är det inom affär men även inom vård, om jag har förstått det hela rätt. Det är i varje fall vad din vice ordförande har sagt i debatter med mig.

Om vi tittar på affär är den faktiska ingångslönen i dag 13 800 kronor. Den är alltså enligt Centerpartiet alldeles för hög och behöver bli lägre. Det betyder att vi kommer att få väldigt många fattiga arbetande i detta land. Sänker man lönerna för en grupp, i det här fallet för dem som kommer hit, som ni nu vill, påverkar det såklart alla andra i dessa verksamheter.

Men nu var det fråga om hyrorna. Ni har också sagt att ni vill ha marknadsbaserade hyror. Det kommer självklart att få konsekvenser. Hyrorna kommer att öka, och det är också meningen. Det kommer att få påverkan på väldigt många människors ekonomi. Det kommer att leda till att de tvingas flytta oavsett besittningsskydd. Har man inte råd med hyran, så har man inte råd med hyran. Hyresgästföreningen har räknat ut att det är 1 miljon människor som kommer att beröras. Det innebär att ni är flyttkarusellernas parti.

Anf. 116 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Kärnformuleringen i Ulla Anderssons senaste replik var: om jag förstått det hela rätt. Det har hon inte.

Det är sant att vi måste reformera centrala samhällsområden i Sverige i grunden. Det är inte sant att en massa människor ska få lägre löner. Däremot är det sant att en massa människor ska ha möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och gå från låga bidrag till en lön de kan leva på.

Det är inte sant att en massa människor ska få chockhöjda hyror och bli av med sina lägenheter. Däremot är det sant att vi steg för steg ska reformera den svenska bostadsmarknaden så att den fungerar bättre. Det är solklart det vi måste göra.

Vänsterpartiet har en helt annan agenda för Sverige. Man vill inte göra någonting i mångt och mycket, och vill man göra någonting innebär det i varje läge en massa offentliga miljarder som alltid ska betalas av någon annan.

Det är så långt ifrån Centerpartiets politik man kan komma. Det är väldigt tydligt efter ett sådant här replikskifte. Jag tackar Ulla Andersson för möjligheten att tydliggöra detta.

Anf. 117 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! De allra flesta av oss har upplevt den där alldeles speciella personen i välfärden. Det är förskoleläraren eller barnskötaren som gjorde en alldeles speciell insats när vi kom med vårt första barn till förskolan. Eller kanske var det undersköterskan som tog hand om mormor när hon var svårt sjuk på sjukhuset och gjorde hennes tillvaro så mycket bättre. Utan deras insatser skulle vårt liv vara så mycket svårare.

För oss kvinnor är det dessutom helt avgörande att välfärden fungerar, är trygg, håller god kvalitet och är väl utbyggd. Vi vet hur viktigt det arbetet är för att det ska vara så. Vi vet också att det behövs väldigt mycket mer resurser för att det ska kunna utföras på det bra sätt som det faktiskt behövs.

När vi är på vårt arbete vill vi kunna känna oss trygga med att våra nära och kära ska ha det bra. De är trots allt det värdefullaste vi har. Dem ska vi överlämna till välfärdsarbetarna och deras ansvar. Därför ska de också ha de bästa förutsättningar de någonsin kan ha för att ta det ansvaret.

Tyvärr är det inte alltid så i dag. Resurserna är knappa, och hur personalen än sliter räcker de inte till. Så kan vi inte ha det. Ett modernt samhälle kräver en utbyggd välfärd, ett samhällsbygge där kvinnors livsvillkor stärks och där de som är i centrum för välfärdstjänsterna som barn, äldre och sjuka får det bättre. Det är ett mänskligare Sverige, och det är ett Sverige som vi alla tjänar på.

Det är det vi haft med oss i Vänsterpartiet inför förhandlingarna när vi krävde 10 miljarder i permanenta tillskott till välfärden, till kommunsektorn. Vi krävde det, och vi fick det. Nu kan kommuner och landsting få goda planeringsförutsättningar för att förstärka i de verksamheter där de tycker det bäst behövs.

Det kommer se lite olika ut. I en del kommuner är barngrupperna i förskolan för stora. I andra kan det handla om att äldre behöver få en bättre kvalitet i äldreomsorgen, att biståndsbedömningen blir generösare och att personalen får mer tid för en god omsorg. Man kan ta bort delade turer eller satsa på skolan. Förlossningsvården kan få mer resurser, eller köerna

till vård för prostatacancer kan kortas. Löner och arbetsmiljö kan också förbättras. De 10 miljarderna kommer att göra skillnad, år efter år efter år.

Det vi nu gör är att vi visar att det går att ta emot väldigt många människor samtidigt som vi stärker välfärden. Gång på gång får vi höra påståenden om att det inte går att göra bägge sakerna samtidigt. Men i vår moderna historia är precis de två sakerna som har gjort Sverige känt internationellt – en generös flyktingpolitik och en ambitiös välfärds politik.

Ett samhälle som under lång tid har låtit det gemensamma förfalla blir självklart sämre på det. Om lärarna redan är pressade till gränsen och bostadsbyggandet har avstannat, då är det svårare att ta emot många nya människor. Därför är det viktigt att vi nu lämnar högerns sköra samhällsbygge, för det håller inte ihop. När vi satsar på välfärden gör vi Sverige starkare och stabilare. När välfärden förstärks skapas trygga människor, och ekonomin förbättras för såväl den enskilde som i samhällsekonomin i stort.

Förutom att de 10 miljarderna tillförs, inleds nu också en dialog mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting för ett gemensamt arbete om bristyrkena i välfärden. I många viktiga yrken saknas i dag personal med rätt kompetens. Det är självklart ett problem som måste lösas. Nu när väldigt många människor har sökt sig hit undan krig och förtryck måste vi också ta till vara deras kompetens och vilja att arbeta.

Därför får Arbetsförmedlingen ett extra tillskott för att redan under väntan på flyktingförläggningen inleda en kompetenskartläggning med ett särskilt riktat fokus mot bristyrkena i välfärden. Även möjligheterna att lära sig det nya språket förstärks, eftersom folkhögskolorna får ta del av de pengar som finns avsatta för detta och kan inleda ett nytt och bra arbete.

Nu pustar högern och beklagar sig över att välfärden ska få 10 miljarder. Ulf Kristersson blir nästan lite tragikomisk när han står i tv och oroar sig över svensk ekonomi och över statsfinanserna därför att välfärden ska få 10 miljarder i permanenta tillskott. I hans värld är det ett hot när välfärden får mer pengar, men inte när skatterna sänks ofinansierat.

Vi har hört hur borgerligheten åmar sig över hur de offentliga finanserna undergrävs. Så lät de inte när de själva sänkte skatten ofinansierat gång på gång. Vi kommer väl alla ihåg hur de lämnat efter sig stora offentliga underskott alla tre gånger de varit vid regeringsmakten.

Men när välfärden får resurser sliter borgerligheten sitt hår i förtvivlan. Tänk att välfärden ska förstärkas och inte utarmas! Ojoj, hur ska detta gå?

I stället vill de fortsätta att sänka skatten. Vad är barns utbildning mot en skattesänkning? Vad är mormors omsorg värd mot en skattesänkning? Vad är en fungerade förlösningssvård värd mot en skattesänkning? Svaret kommer självklart att vara att skattesänkningar alltid kommer först.

Högerns kreativitet när det gäller att forma nya förslag till skattesänkningar är stor, likaså Moderaternas kreativitet när det gäller att jaga människor som är på flykt undan krig och förtryck. När det gäller att jaga skatteflyktingar är de däremot helt tomma på förslag. När de rikaste grupperna i samhället genom sinnrika upplägg smiter undan skatten gör högern inga presskonferenser eller snabba utspel. Från deras håll kommer då bara tystnad.

En anledning till det är kanske att det är deras kompisar som är inblandade. Nyss kom det fram att tidigare moderata riksdagsledamöter hör till

Prot. 2015/16:91
13 april

-----
*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

dem som haft tillgångar utomlands och inte velat betala skatt. Det är resurser som skulle ha gått till välfärden. De skulle ha gått till de sjuka som sitter i kön på akuten eller till de äldre som sitter på ett äldreboende med underbemannad personalstyrka. När före detta borgerliga statssekreterare som numera utgör ledningen på Skatteverket ringer och varnar sina gamla kompisar för att medierna vet att de smitit från skatten har det faktiskt klivit över alla gränser. En välfärd man kan lita på kräver att alla som kan är med och bidrar. Det gäller även de rikaste, och det gäller faktiskt även moderater.

Det pratas mycket om den svenska modellen dessa dagar. Det är välkommet. Högern försöker på alla tänkbara sätt sminka över det uppenbara faktum att de jämt och ständigt vill gå ifrån den. Ena dagen är det skattesänkningar som slår mot välfärden. Andra dagen är det staten som ska gå in och sänka lönerna.

Vi är många som är med och försvarar den svenska modellen. Men det räcker inte att bara försvara den. Vi måste hela tiden utveckla och förbättra den med nya reformer och nya satsningar. Annars stagnerar den och kommer att angripas. Därför är det hela tiden så viktigt att utveckla den svenska modellen. I detta kommer de 10 miljarderna till kommunerna, landstingen och välfärden väl till pass.

När regeringen förhandlar med Vänsterpartiet står välfärden och jämlikheten i centrum. Då får man 10 miljarder till välfärden och en bankskatt.

När man läser den fördelningspolitiska bilagan i vårpropositionen kan man faktiskt bli lite glad. Politiken påverkar inkomstskillnaderna. Den ekonomiska standarden förbättras för dem med lägst inkomster, medan skattehöjningarna har riktats till dem med högst inkomster. Det är väl därför borgerligheten nu är så upprörd. Framför allt är det dessutom kvinnor som får det bättre.

Att minska inkomstskillnaderna är centralt i försvaret av välfärden. Med alltför stora inkomstskillnader minskar tilliten och solidariteten mellan olika samhällsgrupper. De där uppe känner då inte lika mycket för att betala skatt för att bistå grupper som har det tuffare ekonomiskt. Vi vet att hälsan också påverkas och blir sämre. Framför allt är det barns hälsa som påverkas. Även skolresultaten blir sämre.

När borgarna styrde ökade inkomstskillnaderna. De 10 procenten med högst inkomster fick cirka tio gånger mer i procentuell ökning än de 10 procenten med lägst inkomster. Den relativa fattigdomen ökade med över 40 procent. Nu får vi i stället ett mål om att lyfta fram de grupper som har lägst inkomster och garantera dem en ekonomisk tillväxt som är högre än för andra grupper i samhället.

Från Vänsterpartiets sida vill vi minska inkomstskillnaderna, för det ger ett starkare samhällsbygge som omfamnar fler. Vi vill bygga ut välfärden. Men medan vi vill utveckla den svenska välfärden siktar högern på att angripa den gång på gång. 10 miljarder till välfärden i permanent tillskott kommer att göra skillnad för väldigt många människor, inte minst för oss kvinnor. Sorry, Ulf, Erik, Jakob och Emil – för mig är det mycket viktigare än att ni ska bli nöjda.

(Applåder)

Anf. 118 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag har haft ett lågintensivt projekt under ett antal budgetdebatter att få Ulla Andersson att erkänna att det vore positivt med fler kvinnliga företagare, fler kvinnliga vd:ar och fler kvinnliga styrelseordförande. Jag kommer att avsluta även denna replik med att fråga henne om just detta.

Men den förda politiken leder i helt motsatt riktning när Vänsterpartiet har inflytande. Med kirurgisk precision försämrar man för de branscher där kvinnligt företagande, kvinnliga vd:ar, kvinnliga styrelseordförande och kvinnligt ägande växer fram. Där ska Vänsterpartiet förbjuda, försvåra och förstöra.

Vi ser dessutom vad som hänt med andra åtgärder som alliansregeringen vidtog, till exempel ambassadörsnätverket för kvinnliga företagare och satsningarna på organisationer som på olika sätt stöttat detta. Allt sådant har också försvunnit. Är det så att vi är överens om att vi vill ha fler kvinnliga företagare är det en märklig politik man bedriver.

Frågan är om vi på ett grundläggande plan är överens. Är jag och Ulla Andersson överens om att det vore bra med fler kvinnliga företagare i Sverige? Och om så är fallet, vad gör Vänsterpartiet för att det ska bli så?

Anf. 119 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet vill gärna ha fler kvinnor i bolagsstyrelser. Vi är för kvotering. Jag vet inte om Centerpartiet är det. Det skulle jag gärna vilja höra i så fall.

Vi är också väldigt mycket för att kvinnor ska få bättre förutsättningar i sina liv. Det är därför vi kämpar så mycket för att se till att välfärden får resurser, så att den kan ha den kvalitet som behövs, men också för att vi ska ha en barnomsorg som är öppen när föräldrar – kvinnor och män – går till jobbet på obekvämt arbetstid, till exempel kvällar, nätter och helger, och för att vi ska ha en äldreomsorg som fungerar, så att kvinnor, som har huvudansvaret i dag, kan gå till jobbet och utföra ett bra arbete. Det påverkar oss alla.

Ja, vi vill självklart ha fler kvinnliga företagare. Det är därför vi jobbar febrilt för att se till att sysselsättningen ökar i det här landet. Vi investerar i bostadsbyggande och infrastruktur och ger mer resurser till bland annat välfärden och forskningen. Det finns självklart fler sådana områden.

När jag var kommunalråd hemma i Gävle jobbade jag väldigt mycket med ett nätverk för kvinnliga företagare och såg till att de fick mer resurser. Som det såg ut där fick manliga företagare väldigt mycket mer av de kommunala medlen än de kvinnliga fick.

Vi är alltså med på olika sätt. Däremot – och det är väl det jag tror att Emil Källström är ute efter – tycker vi inte att RUT är en bra reform. Den är fördelningspolitiskt felaktig och ekonomiskt ineffektiv. Vi lägger hellre de pengarna på att städa sjukhus och skolor, vilket kvinnor som driver städföretag också kan göra.

Anf. 120 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Är man mot RUT-avdraget måste det vara lätt smärtsamt att nu ge sitt stöd till en budgetproposition där vi i Centerpartiet och Alliansen drivit regeringspartierna framför oss och tvingat igenom historiska breddningar av RUT-avdraget. Det krävs visserligen mer. Man borde höja

tillbaka taket, och det finns fler fajter att ta på RUT-området. Men jag kan konstatera att Vänsterpartiet ger sin välsignelse till Centerpartiets reformer, som vi fick igenom i migrationsförhandlingarna. Det gläder mig.

Det som inte gläder mig är bristen på politik för kvinnligt företagande, bristen på satsningar på information och stöttning. Vi har fortfarande ett jämställdhetsproblem när det gäller företagandet. Det är olyckligt att man ser kvotering som en väg framåt. Kvotering innebär inte fler kvinnliga företagare och inte fler kvinnliga vd:ar. Det är ett felpår. Det som krävs är rätt förutsättningar för kvinnligt företagande. Då blir det fler sådana.

Anf. 121 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Kvotering gällde ju kvotering till bolagsstyrelser. Jag märker att Emil Källström inte tycker att det är rimligt att kvinnor ska få mer makt på bekostnad av att män får avstå en del makt. Det var ett tydligt besked.

När man samarbetar högerut får man en sned fördelningspolitik och en ineffektiv ekonomisk politik. Det största RUT-företaget får ungefär 100 miljoner per år i bidrag. Man plockar ut ca 22 miljoner i vinst per år. De anställda i företaget har en genomsnittlig lön före skatt på ca 12 000 kronor. Det vore väl mycket bättre om man lade dessa miljarder på städning av sjukhus och skolor. På det viset skulle det komma alla barn och sjuka människor till del, så att man kan förebygga skador inom sjukvården. Det blir en mycket mer effektiv ekonomisk politik, och den kan också städföretagen ta del av genom de upphandlingar som görs. Det skulle skapa jobb, pengarna skulle komma fler till del och kvinnliga företagare skulle självklart stärkas av det.

(Applåder)

Anf. 122 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag ska säga något som kanske kommer att chockera Ulla Andersson. Vi behöver mer skattepengar till skolan. Vi kan behöva mer skattepengar till äldreomsorgen. Vi behöver mer skattepengar till utsatta barn. Men vi får mer skattepengar om vi har lite fler skattebetalare. Det är där skillnaden ligger i svensk politik.

När vi säger att det är rätt dumt att höja skatten på jobb och företagande beror det på att det kanske blir än färre som jobbar och betalar skatt. Då blir det mindre resurser till välfärden.

Jag tänker fokusera på sjukskrivningsfrågan därför att där är jag djupt bekymrad över vart Sverige är på väg, Ulla Andersson. En del av oss minns hur det var förra gången när du hade inflytande över politiken och du, Göran Persson och några till skulle minska arbetslösheten. Då ökade sjukskrivningarna. Då skulle man lösa problemet med sjukskrivningarna, och då ökade förtidspensioneringarna. Det är klart att er statistik blev lite bättre, men människor kom allt längre ifrån att ha ett eget jobb att gå till, en lön att leva på och en skatt att betala som kunde bidra just till äldreomsorg och skola.

Jag vet att Ulla Andersson inte gillar att lyssna på företagare, men i det här fallet har man ett sällskap som Ulla Andersson kanske gillar. Ett av de förslag som regeringen nu lägger fram är att arbetsgivarna ska ta ett större ansvar för sjuklönekostnaden. Det kan låta bra, men i tidningen läser man

att Carola Lemne, vd i Svenskt Näringsliv, tillsammans med Håkan Sörman, vd i Sveriges Kommuner och landsting, och Eva Liedström Adler, generaldirektör för Arbetsgivarverket som har hand om de statligt anställda, säger så här:

Gör inte detta! Då vältrar ni över kostnaderna på arbetsgivarna. Det finns risk för färre jobb och det som är riktigt allvarligt är att vi kan komma tillbaka till en situation då en företagare som väljer mellan att anställa en person som riskerar att bli sjukskriven och en som är frisk kommer att välja bort den som riskerar att bli sjukskriven. Därmed ökar utanförskapet.

Är du beredd, Ulla Andersson, att den här gången lyssna på Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv och de statliga arbetsgivarna så att det inte blir fler som fastnar i utanförskap?

Anf. 123 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att frågeställningen är rätt intressant. Erik Ullenhag påstår att om man får betala mer i skatt blir det färre som jobbar och betalar skatt. Det visar en ganska flagrant skillnad i synen på människan.

Jag utgår ifrån att människor vill göra rätt för sig, jobba och bidra till samhället. De allra flesta människorna i det här landet har nog sett att den svenska modellen innebär ett relativt stort skatteuttag som finansierar vår gemensamma välfärd och som har byggt det här landet starkt.

Jag inser att det kan vara svårt för Erik Ullenhag att förstå, eftersom man under hans tid i regeringen införde till exempel stupstocken. Det gjorde man med motiveringen att det skulle ge kvinnor bättre inkomster och att de skulle bli friskare. Det säger sig självt hur falskt det skorrade. Men jag kommer också ihåg att ni tyckte att människor som hade turen att vara friska och ha ett arbete skulle betala lägre skatt än de som hade oturen att vara sjuka.

Det säger också en hel del om er syn på människan. Om de som var sjuka skulle få reda på att de skulle få lägre skatt, skulle de bara se till att blir friska. Så tror jag inte att det fungerar. Jag tror att människor som är sjuka vill kunna känna en ekonomisk trygghet, de vill veta att de har rätt till rehabilitering och att de vill veta sjukvården ska ha resurser att möta deras behov. Det tror jag är absolut avgörande för hur detta ska förbättras.

De 10 miljarderna till välfärden kan nog göra att arbetsvillkoren inom kommunsektorn förbättras så att sjukfrånvaron kan minska. Det behövs verkligen. Men jag tror inte på Erik Ullenhags tidigare modeller. Vi har ännu inte tagit ställning till regeringens förslag. Vi tycker att det saknas delar i det för att det ska kunna bli bra för människor som i dag faktiskt är sjuka.

Anf. 124 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag har lyssnat noga på Ulla Andersson, och hon sa att det inte spelar någon roll hur hög skatten är. Folk kommer ändå att gå till jobbet. Det finns några ekonomer – till och med på vänsterkanten – som tror att man jobbar lite mindre med 100 procent i skatt. Någon gräns måste väl ändå finnas, även för Ulla Andersson.

Prot. 2015/16:91

13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Ulla Andersson älskar att säga att det är höginkomsttagarna som ska betala. Det slår igenom i den budget som ligger på vårt bord. Jag kan nämna några av dem som nu med Ulla Anderssons politik och regeringens förslag får betala statlig inkomstskatt: gruvarbetare, hamnarbetare, barnmorskor och föreståndare för förskolor. Är det höginkomsttagare, Ulla Andersson? Idén med den statliga inkomstskatten var ju att den skulle träffa dem som tjänar allra mest.

Menar Ulla Andersson att det är helt rätt att gruvarbetare, hamnarbetare och den som är föreståndare på en förskola får betala statlig inkomstskatt?

Anf. 125 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Till skillnad från Erik Ullenhag tror jag att barnskötare, föreståndare på förskolor och gruvarbetare har barn i förskolan eller en äldre mormor som behöver omsorg. De behöver kanske till och med fler arbetskamrater, och det gäller inte minst barnmorskor i förlossningsvården. De vet att verksamheten är skattefinansierad.

Erik Ullenhag säger att jag påstår att alla ska betala 100 procent i skatt. Det har jag aldrig sagt. Däremot tycker jag att det är rimligt att ha bra arbetsvillkor och en bra lön som det går att leva på. Erik Ullenhag förespråkar ju en annan linje. Ni vill sänka människors löner. Det verkar vara ert fokus just nu. Du vill till och med bestämma hur hög lönen ska vara.

Era förslag skulle innebära att en undersköterska skulle få ungefär 11 900 kronor i ingångslön. Den faktiska tjänstgöringsgraden för en undersköterska är 85 procent. Jag tror inte att man bygger ett land starkt med fattiga arbetare och en välfärd som utarmas på resurser. Vi ska bygga ett stabilare samhälle, inte ett skörare.

(Applåder)

Anf. 126 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Häromdagen kunde vi läsa i Svenska Dagbladet om hur de pengar som skulle gå till att öka bemanningen i äldreomsorgen i princip bara har använts för öka bemanningen inom den äldreomsorg som drivs i egen regi av kommunerna. De verksamheter som drivs av företag, ideella och idéburna organisationer får knappast något av de pengar som har betalats ut till landets kommuner. Bara i 66 av landets 290 kommuner har enskilda utförare över huvud taget fått del av stödet, och då enbart 10 procent av det. De privata vårdgivarna står för ungefär 20 procent av äldreomsorgen.

Även om Ulla Andersson inte gillar valfrihet och mångfald på det sätt som många äldre gör borde det väl vara rimligt att också de äldre som får äldreomsorg från privata omsorgsgivare får del av den personalsatsning som regeringen har gjort. Eller är det så att de privata omsorgsgivarna redan är så pass bra att de inte behöver ta del av det extra tillskottet? Det brukar inte Ulla Andersson tycka, trots att de enligt brukarundersökningar är väl så bra som den kommunala äldreomsorgen.

Jag minns när vi stod här i kammaren och Ulla Andersson slog sig för bröstet över pengarna till mer personal. Det var helt nyligen. Samtidigt tog Ulla Andersson bort kompetenssatsningen på personalen, pengarna till den nationella demensplanen, måltidslyftet, äldreboendegarantin och investeringsstödet för äldreboendestäder.

Nu ser vi resultatet. Var femte äldre fick i stort sett inte del av vänsterns bemanningssatsning. Det enda de fick var högre avgifter för hemtjänsten. En äldre med låg pension och stora hemtjänstbehov fick inte del av personalsatsningen men fick 2 532 kronor i höjd avgift. Vad säger Ulla Andersson till honom eller henne?

Anf. 127 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag säger att resurserna ska gå till den välfärd de är avsedda för, i det här fallet till äldreomsorgen och inte till stora privata vinstuttag. Det är grundläggande, men den idén delar inte Jakob Forssmed.

Jag förstår att Jakob Forssmed är glad över de riktade statsbidragen för att stärka äldreomsorgen. Under er tid skedde ett historiskt trendbrott, nämligen att resurserna till välfärden per capita minskade. Mellan 1993 och 2006 ökade inkomsterna per capita med 30 procent. Under er tid vid makten sjönk de med 7 procent. Det innebar 77 miljarder mindre för välfärden. De 10 miljarderna räcker till lönerna för ungefär 5 000 undersköterskor. De behövs verkligen. Jag tror att även Jakob Forssmed tycker att de behövs. Jag tycker också att det behövs pengar till att ta bort delade turer och rätt till heltid i äldreomsorgen.

Vi har inte satt upp något regelverk där de privata företagen inte kan ta del av pengarna. Det har inte vi stått för i det här fallet. Däremot förstår jag att det kan vara så att det finns en risk för att pengarna i stället går till privata vinster.

I Stockholm där Vänsterpartiet hör till majoriteten har taxan för hemtjänsten inte höjts. I Stockholm avsattes extra pengar för att höja lönerna för till exempel undersköterskorna i äldreomsorgen. De privata bolagen sökte inte de pengarna eftersom de inte vill betala högre löner. De vill inte ha högre kostnader för sin personal. Det bygger på färre anställda med sämre villkor, och på så vis kan de plocka ut en vinst.

Anf. 128 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Under alliansåren ökade bidraget till kommunsektorn från 58 till 90 miljarder. Det berodde bland annat på ändrade kommunala åtaganden, vilket vi finansierade enligt finansieringsprincipen, men vi tillförde också resurser.

Vi såg till att det blev i fasta priser en 10-procentig ökning av välfärdsresurserna ute i kommuner och landsting. Med vår politik ökade medel-skattekraften per invånare från 147 000 till 186 000 kronor, vilket är en ökning med 26 procent, i fasta priser med 14 procent. Detta är det absolut viktigaste för att klara välfärden, det vill säga att vi får människor i arbete. Det är ett samband som Vänstern aldrig har insett och förmodligen aldrig kommer att inse.

Det förvånar mig ändå att Ulla Andersson tycker att det är helt i sin ordning att man gör en satsning på äldreomsorg, men om du får omsorg från en privat vårdgivare är det helt i sin ordning att du inte får en krona av den här satsningen.

Anf. 129 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet är för en effektiv ekonomisk politik. Det är bland därför vi tycker att skattepengarna ska gå till just den verksamhet de är avsedda för, det vill säga till den äldres omsorg, till barnens skolgång

eller till den sjukes sjukvård och inte ska plockas ut i stora vinstuttag, inte heller av riskkapitalbolag som vägrar att betala skatt.

Vi vill ha människor i arbete. Vi vill pressa ned arbetslösheten. Därför är det så viktigt att öka de offentliga investeringarna. Det är investeringar som kan gå till ökat bostadsbyggande, infrastruktur eller till fler anställda inom äldreomsorg, vård och skola. Därför har vi satsat på de delarna tillsammans med regeringen. De 10 miljarderna kommer att ge många fler människor möjlighet att arbeta inom välfärdssektorerna. Vi har inte satt upp några regelverk som förhindrar att privata företag kan ta del av de öronmärkta pengarna till fler anställda i äldreomsorgen.
(Applåder)

Anf. 130 ERIK ULLENHAG (L):

Herr talman! Morgondagen kan bli betydligt bättre än denna dag. Vi lever i ett Europa i ett Sverige – västvärlden – där det är enormt viktigt att försöka bygga framtidstro. Vi sitter i en situation där debatten i land efter land går ut på att gårdagen var bättre och morgondagen blir sämre. Man ser bara hot och faror. Då ropar man på enkla lösningar.

Förutsättningen för att morgondagen ska bli bättre är att vi har idéer om hur det ska bli bättre. Förutsättningen är också att vi beskriver verkligheten på rätt sätt. Vi ska inte skrämja människor med det som faktiskt kan göra oss rikare och samhället mer spännande.

Det sker nu en fantastisk omvandling av svensk ekonomi, det som kallas delningsekonomin med nya företag som växer fram. Människor löser själva problem, byter bostäder med varandra eller använder sig av taxibolaget Uber. Svaret från den nuvarande regeringen är att Uber är obehagligt och ska förbjudas.

Jag kan understryka precis det som egentligen den ansvarige ministern var ute efter, nämligen att man ska betala skatt och att det ska vara enkelt att göra rätt för sig. Det gäller också Uber. Men angrip inte det nya sättet. Hamna inte i samma läge som tidigare socialdemokratiska regeringar när de sa att det är en fluga som man ska vara försiktig med.

Jag är bekymrad över framtidstron därför att framför allt Socialdemokraterna i stället för att tala om en bättre framtid hamnat i att tala om att allt var bättre förr. De talar om den svenska modellen – man ser unika-boxen och många människor på första maj – men de missar dagens samhällsutmaningar.

Pendeln slog snabbt om i Sverige i höstas. Det var en jätteutmaning, och det rådde problem i mottagandet i och med att det kom 10 000 personer i veckan som sökte asyl i Sverige. Från att vi står upp för solidaritet svängde pendeln jättefort, och nu är höjden av vishet från regeringspartierna att ha den mest restriktiva flyktingpolitiken på EU-nivå.

Jag är bekymrad över tonläget i Sverige – om man nu skulle tro att framtiden kan bli bättre – med ord som systemkollaps, hot mot välfärden och att detta aldrig kommer att fungera. I grunden är det klart att det är bättre att människor flyr till vårt land än att människor flyr från vårt land. I grunden är det en jättemöjlighet att befolkningen ökar, och det ska mötas med rätt politik.

Om vi ska klara framtidstron finns en beståndsdel som är viktigare än något annat, nämligen skolan – kunskap i skolan. Det finns ingenting som skapar mer jämlika förutsättningar och möjligheter för människor än en skola där alla får chansen att lyckas. Där har Sverige stora problem och utmaningar. Under lång tid har kunskapsresultaten sjunkit.

När Liberalerna satt i regeringen och hade ansvar för skolan var den vanligaste kritiken från den som nu har ansvar för skolan, det vill säga Gustav Fridolin, att alliansregeringen genomförde alldeles för många reformer. Kanske det viktigaste vallöftet från Miljöpartiet innan man kom in i regeringen var att det ska vara arbetsro i skolans värld. Ja, det blev arbetsro på Utbildningsdepartementet. Det har blivit helt reformstopp. Några enstaka saker görs, och då slår man på stora trumman.

I går kunde vi läsa i Svenska Dagbladet att nu skulle minsann skolorna byggas ut eftersom Magdalena Andersson och Gustav Fridolin har lovat att för att möta utmaningen med flyktingmottagandet ska 100 miljoner kronor anslås. För alla vanliga människor låter det som jättemycket pengar. Jag kan berätta att det räcker till en halv ny skola. Malmö kommun behöver 26 nya skolor.

Lite grann sker dock. Bland annat har man kanske vaknat i en gammal diskussion, det vill säga om det är en bra idé med mobiltelefoner i skolan. Nu har Gustav Fridolin sagt att frågan ska utredas om det är bra att lärarna får möjlighet att behålla mobiltelefonerna, men man behöver utreda lite mer. Gustav Fridolin uttryckte till *Ekot* att det måste avgöras när man får ha mobiltelefonerna med och när de ska användas i undervisningen. Jag kan spara lite pengar åt Magdalena Andersson och regeringen genom att utreda frågan snabbt: Mobiltelefonerna ska inte ringa på lektionstid!

Det är helt absurt att vi befinner oss i en situation där massor av lärare säger att de är rädda för att beslagta mobiltelefoner som stör lektionerna.

Det räcker inte med att klaga på att regeringen gör för lite. Liberalerna behöver som parti och som inkommande regering fundera över vad som ska göras i nästa steg. Det är helt avgörande att vi hittar en väg för att återförstatliga skolan. Vi kan se en situation där skolresultaten verkligen sjunker och läraryrkets status har sjunkit, och det är kopplat till Göran Perssons och Magdalena Anderssons kommunalisering av den svenska skolan.

Om skolan fungerar, ger kunskap, finns det framtidstro. Det finns en särskild utmaning just nu i alla de nyanlända som kommer till Sverige. Liberalerna har föreslagit rätt radikala reformer som handlar om att förlänga skolplikten för äldre barn. Det är bättre att de stannar ett tag i skolan och får med sig grundläggande kunskaper. Vi säger att sommarlovet ska halveras för den gruppen så att tiden kan användas bättre. Det måste finnas fler förstelärare, de bäst betalda och duktigaste lärarna, i de skolor som behöver dem allra mest.

Jag stod i det som tidigare var stadshuset i Karlstad för några månader sedan, mitt under när flyktingmottagandet var som störst. Jag talade med en ung kvinna och en ung man – de var i 20-årsåldern. Den unge mannen talade nästan perfekt engelska och hade på två veckor i Sverige lärt sig lite svenska. Han tittade på mig och frågade: När får jag börja plugga på universitetet? Mitt ärliga svar var: Kanske om två år.

Det är effekten av de väntetider som regeringen nu har byggt upp och använder för att skrämna iväg människor från Sverige. Två år kommer det att ta att behandla en asylansökan. Två år kommer det att ta för den här unge mannen att komma in på universitetet i Sverige, och det kommer att slita sönder honom. Vi vet av all historisk erfarenhet av integrationsutmaningen i Sverige att väntan och ovisshet sliter sönder människor.

Från Liberalernas sida kommer vi att fortsätta ta strid för en migrationspolitik med både hjärta och hjärna som handlar om att stoppa en hel del av det Romson och Löfven föreslog i höstas som kommer att göra det svårare för flyktingar att få jobb. Men vi kommer samtidigt att stå upp för de rätt tuffa beslut vi gemensamt fattade i höstas i en sexpartiöverenskommelse.

Allt fokus måste ligga på vad folk kan bidra med i Sverige, hur de ska lära sig svenska, hur vi ska se till att alla de människor som vill bygga en framtid här får den chansen. Då måste vi säga stopp till förslagen som handlar om att skilja barn från sina föräldrar, för det är ingen bra start i Sverige. Vi måste hitta vägar för att se till att man snabbare får besked om asylansökningar. Där finns det en hel del att göra.

Herr talman! Jag beklagar att Magdalena Andersson och socialdemokratin nu väldigt tydligt har markerat att man väljer Vänsterpartiet och lutar ditåt i svensk politik.

Det fanns ett fönster i höstas då bland annat vi från Liberalernas sida sa så här: Låt oss tillsammans se över skattesystemet och få till ett som fungerar, där vi kan sänka skatterna på jobb och företagande. Vi är beredda att höja en del skatter, finansministern, på det som förstör miljön och på en hel del annat.

Men nu har man bestämt sig. Nu är det strid om den svenska modellen som gäller, och nu är det samarbete vänsterut.

Det var rätt avslöjande, det som hände här i kammaren för en liten stund sedan. Då frågade Ulla Andersson en sak: Vilka ska betala statlig inkomstskatt?

Magdalena Andersson och jag har tidigare varit överens om att statlig inkomstskatt kan behövas för dem som tjänar riktigt mycket pengar. Nu läggs en budget på riksdagens bord som innebär att det är gruvarbetarna, hamnarbetarna, barnmorskorna och föreståndarna på förskolorna som kommer att omfattas av att betala statlig inkomstskatt. Det är effekten av en socialdemokrati som väljer att luta sig vänsterut.

Ni får gärna åka upp till Gruvtoivan eller några andra och berätta att de är höginkomsttagare, för det är ju det de kommer att bli nu. Det är klart att det kan ge ytterligare några kronor till välfärden, men effekten blir också att folk kanske inte väljer att jobba extra. Folk kanske inte väljer att utbilda sig. Folk kanske inte väljer att anstränga sig.

Ska framtidstron finnas där måste människor vilja jobba och anstränga sig, och vi måste ha skattesystem som uppmanar och uppmuntrar till det.

Politiskt arbete handlar om att prioritera. Från Liberalernas sida kommer vi att prioritera ett par välfärdssatsningar.

Vi kommer att prioritera att försöka skapa en äldreomsorg och en hemtjänst där äldre människor kan få en garanti att få maten lagad hemma. Det finns en grundläggande värdighet i att slippa den där plastförpackningen. Det finns något grundläggande för människor i minnet de får av dofterna

när maten lagas hemma. Det här kostar lite pengar, men vi är beredda att prioritera det.

Vi är också beredda att prioritera och kommer att återkomma med förslag för att stärka situationen för de pensionärer som har det sämst ställt. Det är inte så att alla pensionärer i Sverige har det tufft. Men det finns en grupp människor, framför allt kvinnor, som har det tuffare än andra. Därför kommer vi att återkomma med förslag när det gäller kommunala bostadstillägg för att stärka deras situation.

Med rätt politik ska vi ha som målsättning att Sverige ska vara världens bästa land att leva i. Men då måste vi titta framåt. Då kan vi inte, som regeringen gör, bygga en politik kring gårdagens strider.

Vi måste också se till att rusta oss för en framtid som kanske inte kommer att vara lika ljus som i dag. När högkonjunkturen inte längre finns där blir jag den första att beklaga att Magdalena Andersson, Ulla Andersson och den här regeringen ägnade sin tid i högkonjunkturen åt att låna pengar på ett sätt som gör att vi inte klarar att trygga välfärden den dag räntorna går upp och lågkonjunkturen kommer.

Med det sagt, herr talman, vill jag tacka för ordet.

(Applåder)

Anf. 131 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Från regeringens sida tycker vi ju inte att det är staten eller ledamöter i riksdagens kammare som ska sätta löner. Däremot har Liberalerna föreslagit att man via lagstiftning ska kunna sänka ingångslönerna.

Det här har debatterats inom Alliansen. Anna Kinberg Batra slängde igen dörren i ansiktet på Jan Björklund och sa: Det här blir inte av. Sedan har jag hört Jan Björklund säga: Jo, det blir det visst. Vi ska diskutera och förhandla om detta om vi ska bilda regering.

Nu har Alliansen sagt att man kommer att gå till val som ett samlat alternativ. Då undrar jag naturligtvis: Kommer det samlade alternativet att föreslå att vi ska ha statligt satta lägre ingångslöner eller inte?

Anf. 132 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Det återstår att se, finansministern. Vi är fyra partier som kommer att förhandla fram ett gemensamt valmanifest. En skillnad mellan oss och den regering som nu sitter är att vi kommer att förhandla fram det före valdagen. Jag kan lova dig, Magdalena Andersson, att du får besked före valdagen.

Det problem du har i den regering du nu sitter i var att ni inte gjorde den hemläxan. Däremot är det fullt naturligt att vi i fyra partier nu ser olika samhällsutmaningar. Vi måste också ha ödmjukhet inför att vi förlorade förra valet. Då gäller det att utveckla en politik för att möta dagens samhällsutmaningar.

Vem vinner en sådan här diskussion? Mellan oss brukar det ofta vara den som har argumenten på sin sida. Jag ska försöka ge ett par argument för att få en bättre lönebildning.

Det finns en del i det som nu ligger på riksdagens bord som är bra, finansministern, när det gäller att möta nyanlända. Det är bra att ni fortsätter den tidigare alliansregeringens satsning på utbyggd validering, det vill säga att man översätter kunskap från andra länder. Det är bra att ni

fortsätter att bygga ut det vi jobbade med i fråga om kompletterande utbildningar. Det är bra att ni genomför de föreslagna reformer vi hade för svenskundervisning för invandrare. Men det hjälper framför allt dem som har en högre utbildning bland dem som nu kommer.

Ungefär hälften av dem som nu kommer har en så pass låg utbildning att de har rätt svårt att komma in på svensk arbetsmarknad. Vi kan blunda för det och säga att vi hoppas att vi på något magiskt sätt ska lösa de problemen, eller också kan vi angripa ett grundproblem.

Då säger Magdalena Andersson lite slängigt, som ungefär alla på vänsterkanten säger saker: Ja, men Liberalerna vill sänka löner.

Det vi har föreslagit är följande: Unga och de som är nya i Sverige ska kunna komma in på arbetsmarknaden till en något lägre lön, en nivå på 14 000–16 000 kronor. Då slipper man arbetsgivaravgift i ett enkelt system, och då halverar man lönekostnaden för arbetsgivaren. Det är klart att det finns ett antal människor som då kommer att komma in på en lägre lön, men det finns framför allt fler som kommer in på arbetsmarknaden över huvud taget.

Min fråga till Magdalena Andersson är: Ser du inte alla de nyanlända som saknar utbildning?

Anf. 133 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar för ett väldigt tydligt besked. Det betyder att det som Anna Kinberg Batra sa, nämligen att det här inte kommer att hända, inte är det besked som gäller.

Det är också tydligt att det inte är Anna Kinberg Batra som styr i Alliansen. Jag tackar så mycket.

Anf. 134 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Nej, vi är fyra partier som samarbetar. Det kanske ibland skulle vara bra att skicka några socialdemokrater på kurs. Det skulle nog miljöpartisterna uppskatta. Det är liksom inte ett parti som bestämmer i en regering. Det var det som var framgången när vi satt i en koalitionsregering.

Det problem ni nu brottas med, Magdalena Andersson, är att ni har gjort det till ett varumärke att bryta vallöften. Och det beror på att ni inte hade förberett er.

Kommer Ulf Kristersson eller jag eller Jan Björklund eller Anna Kinberg Batra att vinna diskussionen om hur vi sänker trösklar? Det får vi se. Det jag kan lova är att vi gemensamt kommer att komma med konkreta förslag för att sänka trösklar in, för vi inser att det alltid är bättre för den som nu flyr till Sverige eller för en ung människa att ha ett jobb att gå till och en egen lön att leva på än att fastna i utanförskap.

Jag är bekymrad. Jag är jättebekymrad över att det inte finns en politik som över huvud taget ser de människor som har kommit hit med mycket låg utbildning. Det finns risk att det blir en social katastrof om inte regeringen öppnar ögonen snart.

Vi kommer att ha ett gemensamt program när vi går till val. Det kommer vi att presentera före valdagen. Vi kommer inte att göra om era miss- tag.

Anf. 135 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Först vill jag säga detta: Bortom en god konjunktur är det uppenbart att ett fundament för en väl fungerande ekonomi sett bättre dagar. Då menar jag bättre dagar än när storbanker hjälpt förmögna att gömma tillgångar i skatteparadis.

Detta skadar tilliten, och tilliten är enormt viktig i ett samhälle, inte minst för ekonomin – tilliten till varandra, till institutioner som banker, till att myndigheter behandlar alla lika, till att det finns en välfärd den dag jag behöver den.

Och tilliten uppstår inte i ett vakuum. Den grundläggs när vi får känna kärlek och bli sedda och respekterade i gemenskap med andra i ett sammanhållet samhälle där vi kan lära oss rätt och fel och utveckla solidaritet med den utsatte.

Tilliten påverkas i våra relationer, i vårt språk, i hur vi talar om andra och om varandra. Och tillitens bas är respekt för varje människas absoluta värde.

Det krävs mer åtgärder mot skatteflykt. Vi har gjort en del som allians, men mer kan säkert göras. Det krävs tuffare tag och hårdare regler gentemot banker, men det är också uppenbart att det inte räcker med ett aldrig så omfattande regelverk och aldrig så många lagar och styrdokument. Det som är rätt måste också vara skrivet i våra hjärtan. Därför är det centralt med en god etik, med bildning och värden i skolan, i högskolan, i myndigheter och företag och i det offentliga samtalet.

Herr talman! Alla ska bidra till det goda samhälle där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Alla ska bidra, och alla måste tillåtas att bidra, men så är det inte i Sverige i dag. Vi ser en tudelning av arbetsmarknaden, där en allt större andel av de arbetslösa finns i en utsatt ställning på arbetsmarknaden och där utrikes födda och personer med bristande utbildning har krympande jobbchanser.

Klyftan fördjupas mellan dem som har ett arbete och dem som inte har – de som inte får en chans att komma in på den svenska arbetsmarknaden, som aldrig blir efterfrågade och som aldrig blir en del av en arbetsgemenskap. Vad händer med deras framtidstro och deras tillit? Vad händer med deras barn, som växer upp och inte ser sina föräldrar gå till jobbet år efter år? Det är ju dem det handlar om när vi talar om regeringens totala frånvaro av strukturreformer i denna vårproposition.

Visst, man gör ett antal satsningar. Man inför snabbspår och mer validering, och det finns ett antal satsningar i vårändringsbudgeten, varav flera är lovvärda. Vi kan också ha en samsyn om att vi behöver mer och bättre yrkesutbildningar. Men på det stora hela saknas svaren på hur de hinder som blir allt högre för vissa på arbetsmarknaden ska monteras ned.

I stället tycks regeringen ägna sin möda åt att angripa oss som kommer med förslag om sänkta trösklar, som vårt förslag om introduktionsanställningar. Vi som har sett hur arbetsmarknaden förändrats vill göra något åt detta. Det är samma problem som IMF, OECD och Finanspolitiska rådet pekar på: behovet av att sänka trösklarna till jobb i Sverige.

Vi måste göra något åt problemet med höga krav som slår ut jobb och stänger ute personer med lägre kvalifikationer. Vi behöver reformer som skapar vägar in för alla. Det handlar om en breddad RUT-sektor och om åtgärder som gör att jobb som har försvunnit men som kan utföras av personal med lägre utbildning kan återkomma. Dessa jobb utförs kanske inte

Prot. 2015/16:91

13 april

-----

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

alls i dag, eller så utförs de av högutbildad personal, till exempel vårdserVICETEAM. Vi behöver också förenkla kraftigt i arbetsmarknadsstöden för att de ska kunna bidra till att fler tar sig in.

Men i vårpropositionen blir det övertydligt: Det ekar tomt i regeringens reformverkstad. Lampan är släckt. Man tycks ha gått hem för dagen. Det goda tillfället att när hjulen snurrar göra långsiktiga reformer när det gäller arbetsmarknad och välfärd, det tar man inte, och det är de mest utsatta man sviker. Det innebär förlorade år för Sverige när det gäller nödvändiga reformer. Så agerar, eller agerar inte, en regering som är illa förberedd och inte orkar eller kan driva den reformagenda som Sverige behöver.

Men regeringen nöjer sig inte med detta. Den gör i stället tvärtom och monterar ned goda reformer. Vi har år efter år sett en fantastisk utveckling med RUT-reformen, med fler företag, fler kunder och fler jobb varje år. Det har blivit tusentals nya jobb, och hälften av dem som får dem är utrikes födda och fyra av fem kommer från arbetslöshet eller uppsägning. Då vill regeringen gärna ha ett ord med i laget och halvera RUT-taket. Visserligen lägger man till ett par tjänster, men det skapar ändå osäkerhet.

Vad ser vi då hända? Jo, det blir ett trendbrott i utvecklingen. Omsättningen i RUT-sektorn sjönk i januari 2016 med 8 procent, och 63 procent av RUT-företagen bedömer att de nu kommer att behöva minska antalet anställda.

Regeringen har också andra åtgärder. När vi nu har en utveckling med fler äldre som arbetar inför regeringen en särskild löneskatt för äldre, som remissinstans efter remissinstans varnar för att införa eftersom den kan komma att trycka ut människor från arbetsmarknaden och försämra möjligheterna för den som vill sätta guldkant på tillvaron i slutet av arbetslivet.

Det finns också andra utmaningar som regeringen duckar för. När regeringen tillträdde låg på Socialdepartementet avsatta pengar för en nationell demensplan för ett bättre arbete mot demenssjukdomar – en enorm utmaning! Det första regeringen gjorde var att stryka bort dessa pengar, och det är faktiskt ganska upprörande. Till och med när Alliansens budget vann bifall och riksdagen bestämde att pengarna skulle gå till en nationell demensplan genomförde regeringen inte det, utan pengarna gick till annat.

Nu varnar en internationell forskargrupp för att ökningen av demens kan komma att leda till kaos i sjukvården. Vi ser en kraftig ökning av antalet personer i Sverige som lider av demenssjukdomar. Man räknar med att det om 15 år kan ha gått från 160 000 till 250 000. Och det största problemet, menar forskarna, är att många dementa tvingas bo kvar hemma mot sin vilja. De får inte flytta till ett äldreboende. Men även investeringsstöd till äldreboende tog regeringen bort, och det förberedda förslaget om en äldreboendegaranti där den äldre själv skulle få välja när han eller hon skulle flytta till ett äldreboende genomfördes aldrig. Det är dags att återinföra detta eller att se till att det kommer på plats, så att det blir större makt för den enskilde att välja i stället för att myndigheter ska ha makten.

Herr talman! Det är förstås välkommet med mer pengar till kommuner och landsting. Det finns stora behov i många verksamheter. Vi kristdemokrater kommer också att tillföra mer resurser i vårt alternativ i höst, som vi gjort så många gånger förr. Men det viktigaste för kommunerna och för välfärden är hur jobben utvecklas.

Vi har hört regeringen tala om en konflikt mellan sänkt skatt och resurser till välfärden. Vi kan dock se att under alliansregeringens tid ökade resurserna till kommunerna med 10 procent, rensat för inflationen, och det var en kraftigt ökad skattekraft. Det berodde på konsekventa reformer för fler jobb.

Vi kan se att regeringens jobbfientliga politik ligger fast. Den politik som innebar tiotals miljarder i höjd skatt på att arbeta och anställa fortsätter, trots att det kommer att leda till färre sysselsatta än annars. När regeringen inte reformerar arbetsmarknaden, som man borde göra, och har dålig kostnadskontroll i de offentliga utgifterna och inte utvecklar välfärden för att klara morgondagens utmaningar kommer vi också att se risker för välfärden i framtiden. Det är inte risker i största allmänhet, utan det är de mest utsatta som drabbas, inte minst de som har flytt från krig och förföljelse.

De som inte får en chans att komma in på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast när regeringen inte klarar av att göra den här typen av reformer. Det är de som är allra mest beroende av fungerande välfärd i dag och i framtiden.

Det är min övertygelse att vi måste göra mer, att regeringen måste göra mer och att regeringen måste presentera reformer för att vi ska kunna se ett Sverige där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter.

Anf. 136 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed! Jag tänkte höra lite hur Jakob Forssmed ser på den fördelningspolitiska analys som finns med i vårpropositionen. Jag vet inte om du har hunnit läsa den, men jag hoppas förstås att du anser att den ser bra ut. Den fördelningspolitiska analysen visar nämligen att det är de med lägst inkomster som får mest pengar i de budgetar som Vänsterpartiet har förhandlat fram tillsammans med regeringen.

Detta är en skillnad mot den tid då Jakob Forssmeds parti satt i regeringen och det framför allt var de med högst inkomster som fick det bättre ställt. Jag kommer ihåg Anders Borgs grafer, och det gör kanske Jakob Forssmed också. Där kunde man se att de med inkomster i decil 1 kom väldigt dåligt ut jämt, medan de i decil 10, alltså de med högst inkomster, kom väldigt bra ut. Man kan se att de som har tjänat bäst har fått 10 gånger mer i procentuell ökning av sin disponibla inkomst än de 10 procent som tjänar minst.

Så var det under er tid vid makten. Vi såg också att den relativa fattigdomen ökade med över 40 procent. Särskilt illa drabbade var ensamstående kvinnor med barn.

Men nu ser det helt annorlunda ut. Det borde, tycker jag, glädja någon som pratar mycket om att man ska kunna känna tillit i samhället. Tillit bygger ju också på att vi inte har för stora ekonomiska skillnader i samhället. Det visar forskning och beprövad erfarenhet. Om skillnaderna ökar väldigt mycket minskar förtroendet mellan människor. Det påverkar hälsa. Det påverkar barns hälsa, framför allt. Det påverkar också barnens skolresultat.

Med de starka orden om tillit i samhället borde det finnas ett intresse från Kristdemokraternas sida av att faktiskt se en annan fördelningspolitik än den som fördes under deras åtta år vid makten.

Anf. 137 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tack, Ulla Andersson, för frågan! Jag tycker att det är mycket intressant och viktigt med fördelning och sammanhållning i ett samhälle.

Om du studerade graferna så noga som du säger vet du också att decil 1, som du pratar om, hade en väldigt god utväxling över tid när det gäller de reformer som gjordes. När det blev lättare att komma i arbete fick också den gruppen, när man såg det i ett längre perspektiv, större möjligheter. Det är också väldigt viktigt. Den stora klyftan finns nämligen mellan dem som har ett arbete och dem som inte har ett arbete.

Därför är den bästa fördelningspolitiken den som skapar fler jobb och som ser till att de 700 000 som i dag saknar gymnasieutbildning får en chans att komma in på svensk arbetsmarknad. Det skulle vara det absolut bästa vi skulle kunna göra för Sverige i fördelningspolitiskt hänseende. Det är ett stort problem att man inte ger de människorna chansen. Ni har inte i er budget som ni presenterar i dag några reformer för hur de ska kunna få ett arbete på svensk arbetsmarknad.

Jag och mitt parti har drivit på för höjt flerbarnstillägg och för en höjd barnandel i bostadsbidraget. Det är kanske det mest träffsäkra man kan göra på kort sikt för att stärka fördelningen i Sverige och se till att barnfamiljer kommer bättre ut. Jag har drivit på för att höja grundnivån i föräldraförsäkringen. Det är också en reform som har bidragit till en bättre fördelning och till att fler i Sverige får del av inkomstökningen. Det är väldigt viktigt.

Anf. 138 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed pratar varmt om detta. Jag ska säga att ni hade en del bra reformer – jag tycker också om höjt barntillägg och så vidare. Men verkligheten såg de facto lite annorlunda ut.

Det var faktiskt så att de med högst inkomster kom ut mycket bättre än de med lägst inkomster. Jag vet att Anders Borg försökte dölja det i sina grafer. Han hade alltid en skugga inritad bland de lägre inkomsterna för att de någon gång i framtiden också skulle gynnas av att de rika fick sänkt skatt. Det var någon form av trolleritrick som han förväntade sig skulle hända – vi vet alla att det inte hände.

Vi kan titta på hur det faktiskt var. De 10 procenten med högst inkomster fick en förbättrad ekonomi med över 100 000 kronor per år under er tid vid regeringsmakten, medan de 10 procenten med lägst inkomster fick ca 2 000 kronor mer i inkomst. Det säger ganska mycket om vilka ni prioriterade att lägga de resurser som vi har gemensamt i samhället på. Det var alltid de med högst inkomst.

Anf. 139 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jobbskatteavdraget var och är väl fortfarande i den budget som Vänsterpartiet lägger fram och som ni står bakom, där jobbskatteavdraget är en bärande del, utformat så att man vid lägre arbetsinkomster får en större procentuell minskning av sin skatt. Det är ni med på. Det lägger ni fram på riksdagens bord.

Idén med detta är naturligtvis att det ska löna sig att arbeta och att marginaleffekterna ska minska när man går från bidrag och ersättningar till arbete. Det kan man kalla för trolleritrick om man vill, men på sikt är det faktiskt ganska bra att människor får större möjligheter och större drivkraft att komma i arbete.

Jag håller med om att man på kort sikt, i det korta perspektivet, behöver göra fördelningspolitiska insatser för att hålla ihop ett samhälle. Där är vi helt överens. Men vi är definitivt inte överens om hur man skapar det bästa sammanhållna samhället över tid. Det handlar inte om att skapa stora grupper som lever i ett utanförskap och lever på bidrag och ersättningar. Det kommer inte att skapa det sammanhållna samhälle som jag vill se.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionen skulle förlängas till *måndagen den 2 maj*.

§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2015/16:99 Vårändringsbudget för 2016

2015/16:161 Nagoyaprotokollet om användning av genetiska resurser

Skrivelser

2015/16:98 Redovisning av skatteutgifter 2016

2015/16:101 Årsredovisning för staten 2015

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2015/16:99 skulle förlängas till *måndagen den 2 maj*.

Motioner

med anledning av prop. 2015/16:135 Ett övergripande ramverk för aktiva åtgärder i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter

2015/16:3367 av Ali Esbati m.fl. (V)

2015/16:3379 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, KD)

2015/16:3380 av Fredrik Malm m.fl. (L)

2015/16:3388 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (SD)

med anledning av prop. 2015/16:114 Strategisk exportkontroll 2015 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

2015/16:3371 av Hans Linde m.fl. (V)

2015/16:3384 av Sofia Damm m.fl. (KD)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 april

2015/16:542 Vapendirektivet

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:543 Ändrade regler med anledning av vattenbrist på Öland och i Kalmar län

av *Anders Åkesson* (C)

till klimat- och miljöminister *Åsa Romson* (MP)

2015/16:544 Nedläggningen av Findus i Bjuv

av *Daniel Sestrajcic* (V)

till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2015/16:545 Införandet av kemikalieskatt

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 april

2015/16:1085 Offentliga utgifter

av *Hans Rothenberg* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2015/16:1086 Den oroande utvecklingen i Malaysia

av *Sofia Damm* (KD)

till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

2015/16:1087 Organiserade högerextrema mobbar

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:1088 Sfi-lärare

av *Ida Drougge* (M)

till statsrådet *Aida Hadzialic* (S)

2015/16:1089 Hot mot skolan

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)

2015/16:1090 Kostsamma vattenanslutningar

av *Caroline Szyber* (KD)

till klimat- och miljöminister *Åsa Romson* (MP)

2015/16:1091 Djursjukskötutbildningen och djurskyddet

av *Jörgen Warborn* (M)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2015/16:1092 Översyn av direktiven för AP-fondernas innehav

av *Daniel Sestrajcic* (V)

till statsrådet *Per Bolund* (MP)

2015/16:1093 AP-fondernas verksamhet

av *Emil Källström* (C)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2015/16:1094 Sämre resultat i matematik

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:1095 Sämre resultat i matematik och läsning

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:1096 Tillgängliggörande av forskning i skolan

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

Prot. 2015/16:91

13 april

-----

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 12 april

2015/16:1037 Förskottering av infrastrukturinvesteringar

av *Kristina Yngwe* (C)

till statsrådet Anna Johansson (S)

den 13 april

2015/16:1045 Åtgärder mot diskriminering på bostadsmarknaden

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2015/16:1047 Effektiviserade vårdkedjor för utskrivningsklara patienter

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:1067 Förskollärare i fristående förskolor

av *Maria Stockhaus* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:1057 Kvalitetsregister avseende vården

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:1056 Id-kontroller

av *Mats Persson* (L)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:1060 Försämrad tandhälsa

av *Mikael Cederbratt* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:1062 Nya farliga nätdroger

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:1063 Tandhygienistutbildning

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

Prot. 2015/16:91
13 april
-----

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.15.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med § 8 anf. 31 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.29,
av talmannen därefter till och med § 10 anf. 108 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria.....	2
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 6 Ärenden för bordläggning.....	3
§ 7 En fossiloberoende transportsektor.....	3
Trafikutskottets betänkande 2015/16:TU9.....	3
Anf. 1 KARIN SVENSSON SMITH (MP).....	3
Anf. 2 RIKARD LARSSON (S).....	5
Anf. 3 JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	8
Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	11
Anf. 5 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	11
Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	12
Anf. 7 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	12
Anf. 8 RIKARD LARSSON (S) replik.....	13
Anf. 9 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	13
Anf. 10 RIKARD LARSSON (S) replik.....	13
Anf. 11 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	13
Anf. 12 JIMMY STÅHL (SD).....	14
Anf. 13 ANDERS ÅKESSON (C).....	15
Anf. 14 RIKARD LARSSON (S) replik.....	17
Anf. 15 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	17
Anf. 16 RIKARD LARSSON (S) replik.....	18
Anf. 17 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	18
Anf. 18 EMMA WALLRUP (V).....	19
Anf. 19 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L).....	21
Anf. 20 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	23
Anf. 21 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L) replik.....	23
Anf. 22 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	24
Anf. 23 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L) replik.....	24
Anf. 24 ROBERT HALEF (KD).....	24
Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	26
Anf. 26 ROBERT HALEF (KD) replik.....	27
Anf. 27 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	27
Anf. 28 ROBERT HALEF (KD) replik.....	27
(Beslut skulle fattas den 14 april.).....	28
§ 8 Fordons- och vägtrafikfrågor.....	28
Trafikutskottets betänkande 2015/16:TU11.....	28
Anf. 29 STEN BERGHEDEN (M).....	28
Anf. 30 PER KLARBERG (SD).....	30
Anf. 31 EMMA WALLRUP (V).....	31
Anf. 32 ROBERT HALEF (KD).....	32
Anf. 33 KARIN SVENSSON SMITH (MP).....	33
Anf. 34 ROBERT HALEF (KD) replik.....	35
Anf. 35 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	35
Anf. 36 LEIF PETTERSSON (S).....	35

Anf. 37 JIMMY STÅHL (SD)	37
(Beslut skulle fattas den 14 april.).....	38
§ 9 Bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor	39
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU22	39
Anf. 38 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	39
Anf. 39 HÅKAN SVENNELING (V)	40
Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (S).....	42
Anf. 41 HÅKAN SVENNELING (V) replik	45
Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S) replik	46
Anf. 43 HÅKAN SVENNELING (V) replik	47
Anf. 44 BÖRJE VESTLUND (S) replik	47
Anf. 45 PETER HELANDER (C).....	48
Anf. 46 JAN ERICSON (M).....	49
Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (S) replik	52
Anf. 48 JAN ERICSON (M) replik.....	52
Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (S) replik	52
Anf. 50 JAN ERICSON (M) replik.....	53
Anf. 51 CARL SCHLYTER (MP).....	53
(Beslut skulle fattas den 14 april.).....	55
Ajournering.....	55
Återupptagna förhandlingar	55
§ 10 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande	55
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	55
Anf. 53 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	59
Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	59
Anf. 55 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	60
Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	60
Anf. 57 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	60
Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	61
Anf. 59 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	61
Anf. 60 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	62
Anf. 61 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	62
Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	63
Anf. 63 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	63
Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	63
Anf. 65 ERIK ULLENHAG (L) replik	64
Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	64
Anf. 67 ERIK ULLENHAG (L) replik	65
Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	65
Anf. 69 JAKOB FORSSMED (KD) replik	66

Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	66
Anf. 71 JAKOB FORSSMED (KD) replik	67
Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 73 ULF KRISTERSSON (M)	68
Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	71
Anf. 75 ULF KRISTERSSON (M) replik	71
Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	71
Anf. 77 ULF KRISTERSSON (M) replik	71
Anf. 78 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	72
Anf. 79 ULF KRISTERSSON (M) replik	72
Anf. 80 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	72
Anf. 81 ULF KRISTERSSON (M) replik	73
Anf. 82 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	73
Anf. 83 ULF KRISTERSSON (M) replik	74
Anf. 84 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	74
Anf. 85 ULF KRISTERSSON (M) replik	75
Anf. 86 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	75
Anf. 87 ULF KRISTERSSON (M) replik	75
Anf. 88 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	76
Anf. 89 ULF KRISTERSSON (M) replik	77
Anf. 90 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	77
Anf. 91 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	79
Anf. 92 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	80
Anf. 93 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	80
Anf. 94 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	81
Anf. 95 JANINE ALM ERICSON (MP).....	81
Anf. 96 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	83
Anf. 97 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	83
Anf. 98 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	84
Anf. 99 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	84
Anf. 100 ERIK ULLENHAG (L) replik.....	84
Anf. 101 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	85
Anf. 102 ERIK ULLENHAG (L) replik.....	86
Anf. 103 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	86
Anf. 104 JAKOB FORSSMED (KD) replik	86
Anf. 105 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	87
Anf. 106 JAKOB FORSSMED (KD) replik	87
Anf. 107 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	87
Anf. 108 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	88
Anf. 109 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	90
Anf. 110 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	91
Anf. 111 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	91
Anf. 112 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	92
Anf. 113 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	92
Anf. 114 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	93
Anf. 115 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	93
Anf. 116 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	94

Anf. 117 ULLA ANDERSSON (V).....	94
Anf. 118 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	97
Anf. 119 ULLA ANDERSSON (V) replik	97
Anf. 120 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	97
Anf. 121 ULLA ANDERSSON (V) replik	98
Anf. 122 ERIK ULLENHAG (L) replik	98
Anf. 123 ULLA ANDERSSON (V) replik	99
Anf. 124 ERIK ULLENHAG (L) replik	99
Anf. 125 ULLA ANDERSSON (V) replik	100
Anf. 126 JAKOB FORSSMED (KD) replik	100
Anf. 127 ULLA ANDERSSON (V) replik	101
Anf. 128 JAKOB FORSSMED (KD) replik	101
Anf. 129 ULLA ANDERSSON (V) replik	101
Anf. 130 ERIK ULLENHAG (L).....	102
Anf. 131 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	105
Anf. 132 ERIK ULLENHAG (L) replik	105
Anf. 133 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	106
Anf. 134 ERIK ULLENHAG (L) replik	106
Anf. 135 JAKOB FORSSMED (KD)	107
Anf. 136 ULLA ANDERSSON (V) replik	109
Anf. 137 JAKOB FORSSMED (KD) replik	110
Anf. 138 ULLA ANDERSSON (V) replik	110
Anf. 139 JAKOB FORSSMED (KD) replik	110
§ 11 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	111
§ 12 Anmälan om interpellationer	112
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	112
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	113
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.15.	114